

Erasmushogeschool Brussel – Universitaire Associatie
Brussel
Departement Toegepaste Taalkunde

BARBARA MOENS

Wat is kwaliteitsvolle buitenlandberichtgeving?

Een vergelijkende analyse van De Standaard, NRC
Handelsblad, Le Monde en Frankfurter Allgemeine

Masterproef ingediend voor het behalen van de graad van
Master in de Journalistiek

Promotor : Dr. Jan Jagers

Academiejaar : 2010-2011

ABSTRACT

Deze masterproef onderzoekt de kwaliteit van de buitenlandberichtgeving van vier internationale kranten: De Standaard (België), NRC Handelsblad (Nederland), Le Monde (Frankrijk) en Frankfurter Allgemeine (Duitsland). Daarnaast is ook een indicatieve analyse van het buitenlands nieuws in populaire kranten gebeurd. De Standaard scoort in de categorie kwaliteitskranten het slechtste. Daarnaast wordt er een eigen methode ontwikkeld om de kwaliteit van buitenlands nieuws te meten aan de hand van kwalitatieve en kwantitatieve parameters om zo tot een duidelijke kwaliteitsscore per krant te komen. Deze methode wordt uitgebreid geëvalueerd en kan enerzijds een hulpmiddel vormen voor onderzoekers van buitenlandberichtgeving en anderzijds een streefdoel bieden voor buitenlandredacties.

PERSBERICHT

Slechte score buitenlandberichtgeving De Standaard in internationale vergelijking

De buitenlandberichtgeving van De Standaard scoort slecht in vergelijking met het buitenlands nieuws van andere kranten zoals het Nederlandse NRC Handelsblad, het Franse Le Monde en het Duitse Frankfurter Allgemeine, zo blijkt uit onderzoek van Barbara Moens.

Moens, studente aan de Erasmushogeschool Brussel, onderzoekt in haar masterproef de kwaliteit van het buitenlands nieuws. Op basis van een geconstrueerde week in de periode oktober 2010 – maart 2011 analyseerde ze de buitenlandberichtgeving van vier internationale kwaliteitskranten.

De kwaliteit van het buitenlands nieuws werd gemeten aan de hand van volgende parameters: het aandeel buitenlandberichtgeving, de verhouding puur buitenlands nieuws en gedomesticeerd nieuws, het thematisch spectrum, het geografisch spectrum, het aantal bronnen per artikel, het aantal anonieme artikels, het journalistieke genre en het aantal artikels geschreven tot correspondenten. Elke krant kreeg aan de hand van het onderzoek een kwaliteitsscore. De methode werd door de studente zelf geconstrueerd op basis van de bestaande literatuur rond de studie van buitenlands nieuws.

De Standaard scoorde slechts 10 punten, de andere kranten 15. De Standaard had een relatief laag aandeel buitenlandberichtgeving, een beperkt aantal artikels geschreven door correspondenten, een groot aantal anonieme artikels en relatief veel soft en sensationeel nieuws.

Voor meer info kan u contact opnemen met de auteur

E-mail: barbaramoens@gmail.com

GSM: 0498 69 61 09

INHOUDSTABEL

Abstract	2
Persbericht	3
Inhoudstabel	4
Lijst van grafieken	6
Lijst van tabellen	7
Lijst van afbeeldingen	8
HOOFDSTUK 1: Probleemstelling, literatuurstudie en methodologie	9
1. Buitenlandberichtgeving: een venster op de wereld	9
2. Hedendaagse tendensen bij buitenlandberichtgeving in Vlaamse kranten	9
3. Onderzoek naar de kwaliteit van buitenlandberichtgeving	10
4. Methodologie	12
- methodes uit de literatuur	12
- operationalisering	18
o codeboek	18
o niet-opgenomen indicatoren	22
- dataverzameling	24
5. Omschrijving van het bronnenmateriaal	25
- De Standaard	25
- NRC Handelsblad	27
- Le Monde	28
- Frankfurter Allgemeine	29
HOOFDSTUK 2: Empirisch onderzoek en analyse	31
1. Aandeel buitenlandberichtgeving	31
2. Aandeel puur buitenlands nieuws	33
3. Thematisch spectrum	35
4. Journalistiek genre en teksthandeling	37
5. Gebruik van verschillende bronnen	39
6. Auteur	41
7. Inhoudelijk evenwicht bronnen en citaten	43
8. Geografisch spectrum	44

9. Retoriek	47
10. Besluit	48
HOOFDSTUK 3. Evaluatie van de onderzoeksmethode	52
1. Analyse populaire kranten	52
2. Evaluatie parameters	60
3. Besluit	63
ALGEMEEN BESLUIT	65
Bibliografie	68
Bijlagen	72

Lijst van grafieken

Hoofdstuk 2

- 2.1 Aandeel buitenland
- 2.2 Aandeel puur buitenlands nieuws
- 2.3 Thematisch spectrum
- 2.4 Journalistieke teksthandeling
- 2.5 Aantal bronnen per artikel
- 2.6 Auteur
- 2.7 Inhoudelijk evenwicht

Hoofdstuk

- 3.1 Aandeel buitenland
- 3.2 Aandeel puur buitenlands nieuws
- 3.3 Thematisch spectrum
- 3.4 Journalistieke teksthandeling
- 3.5 Aantal bronnen per artikel
- 3.6 Auteur
- 3.7 Inhoudelijk evenwicht

Lijst van tabellen

Hoofdstuk 1

- 1.1. Toolbox Mieke Simoen
- 1.2 Opdeling hard en soft nieuws (De Swert)
- 1.3 Genres en teksthandeling
- 1.4 Onderzoeksmethode
- 1.5 Achtergrond auteur

Hoofdstuk 2

- 2.1 Aandeel buitenlandberichtgeving De Standaard
- 2.2 Kwaliteitsscore aandeel buitenlandberichtgeving
- 2.3 Kwaliteitsscore aandeel puur buitenlands nieuws
- 2.4 Kwaliteitsscore thematisch spectrum
- 2.5 Kwaliteitsscore teksthandeling
- 2.6 Aantal bronnen per artikel (NRC 26/02)
- 2.7 Kwaliteitsscore bronnen
- 2.8 Kwaliteitsscore artikels door correspondenten
- 2.9 Kwaliteitsscore artikels door auteurs
- 2.10 Kwaliteitsscore inhoudelijk evenwicht
- 2.11 Vergelijking kwaliteitsscores

Hoofdstuk 3

- 3.1 Kwaliteitsscore aandeel buitenlandberichtgeving
- 3.2 Kwaliteitsscore aandeel puur buitenlands nieuws
- 3.3 Kwaliteitsscore thematisch spectrum
- 3.4 Kwaliteitsscore teksthandeling
- 3.5 Kwaliteitsscore bronnen
- 3.6 Kwaliteitsscore artikels door correspondenten
- 3.7 Kwaliteitsscore artikels door auteurs
- 3.8 Kwaliteitsscore inhoudelijk evenwicht
- 3.9 Kwaliteitsscores populaire kranten
- 3.10 Voorstel kwaliteitsscore geografisch spectrum

Lijst van afbeeldingen

Hoofdstuk 2

- 2.1 Cartogram voor aandacht buitenlands nieuws De Standaard
- 2.2 Cartogram voor aandacht buitenlands nieuws NRC Handelsblad
- 2.3 Cartogram voor aandacht buitenlands nieuws in Le Monde
- 2.4 Cartogram voor aandacht buitenlands nieuws in Frankfurter Allgemeine

HOOFDSTUK 1. Probleemstelling, literatuurstudie en methodologie

‘Aan de kwaliteit van de pers kan je de mate van een democratie in een land meten’

Renate Rubenstein, Nederlands auteur

1. Buitenlandberichtgeving: een venster op de wereld

De impact van buitenlandberichtgeving, met name op de kennis van de internationale samenleving en de attitudes ten opzichte van de wereld, is erg groot. Het buitenlands nieuws beïnvloedt wat de maatschappij en de politiek als belangrijk beschouwt. Onze kennis van de wereld speelt ook mee in het vredesengagement onze maatschappij.¹ Buitenlandse gebeurtenissen hebben dankzij de Europese eenmaking en de globalisering hoe langer hoe meer impact op onze directe leefomgeving. De case van de financiële crisis is het klassieke voorbeeld. Wat in Griekenland en andere Europese lidstaten gebeurt, heeft directe invloed op onze schulden, onze belastingheffing, ons spaarvolume en onze welvaart tout court. Kortom: internationaal nieuws verbreedt het blikveld van lezers en kijkers.

Buitenlandberichtgeving is ook een kwaliteitsindicator voor de journalistieke wereld. Wouters e.a. geven aan dat “het systematisch dalen van het aandeel buitenlands nieuws een indicatie dat aan de randvoorwaarden voor kwaliteitsvolle journalistiek wordt geraakt.”²

2. Hedendaagse tendensen bij buitenlandberichtgeving in Vlaamse kranten

Het is dan ook erg verontrustend dat die buitenlandberichtgeving in het maatschappelijk debat geregeld onder vuur ligt. Het nieuws is volgens mediacritici gedevalueerd en boet steeds verder aan kwaliteit in. Deze evolutie treft volgens Walter Zinzen in het bijzonder de onderzoeksjournalistiek en de buitenlandberichtgeving.³ Vincent Van Nauw noemt buitenlands nieuws ‘het zwarte schaap van de redacties’, met dalende budgetten en de afschaffing van vaste buitenlandcorrespondenten tot gevolg.⁴

¹ WOUTERS R. e.a., *Een venster op de wereld. De actuele staat van buitenlandberichtgeving: feit, impact en actieruimte*, Vlaams Vredesinstituut, 2009.

² Ibid.

³ ZINZEN, W., “Praatjes vullen geen gaatjes. De verbreding van de journalistiek tot faits divers of hoe de media hun invloed als vierde macht verkwanselden” in THEVISSSEN, F., *De vierde onmacht*, Van Halewijck, Leuven, 2010, 479.

⁴ VAN NAUW, V., “Buitenlands nieuws zwart schaap van de redacties”, *Apache* (<http://www.apache.be/2010/01/buitenlands-nieuws-zwart-schaap-van-de-redacties/>, 12/01/2011).

Buitenlands nieuws is niet uit de kranten verdwenen maar wordt anders opgebouwd, schrijven ook Biltereyst en Joye.⁵ De keuze voor buitenlandse media is grotendeels event-driven. Die hype-gevoelige nieuwsselectie zorgt er voor dat buitenlandse items minder worden opgevolgd. Ook duiding, analyses of achtergrondverhalen blijven te vaak achterwege.⁶ De toenemende aandacht voor fait-divers is daarbij belangrijk.

Twee mediafenomenen versterken de enge kijk op buitenlands nieuws. Enerzijds is er de tendens van regionalisme en eurocentrisme. De landen waarover in de Vlaamse kranten het meest bericht worden zijn respectievelijk Nederland, Frankrijk, de Verenigde Staten, Duitsland en Groot-Brittannië. Daarna volgen Rusland en China.⁷ Er zijn duidelijke parallellen tussen de berichtgeving van een land en de geografische, culturele of psychologische nabijheid. Men bericht ook eerder over ‘rijk’ dan over ‘arm’,⁸ eerder over machtige landen dan over andere landen. Anderzijds probeert men aan de hand van domesticatie (een verband leggen tussen het buitenlands en het binnenlands nieuws) nieuwsfeiten toegankelijker te maken door een link te leggen met België.⁹

De buitenlandberichtgeving ligt dus onder vuur, ondanks haar maatschappelijk belang. Is die bezorgdheid gefundeerd? Hoe staat het met de kwaliteit van de buitenlandberichtgeving?

3. Onderzoek naar de kwaliteit van buitenlandberichtgeving

Er is binnen de academische wereld een lange onderzoekstraditie naar buitenlands nieuws, vooral in de Angelsaksische landen. Desondanks blijft het moeilijk om voor Vlaanderen een duidelijk beeld te vormen van de buitenlandberichtgeving, zowel van de huidige situatie als van de evoluties. De belangrijkste oorzaak is het verschil in methodes en criteria, verwant aan de academische discussie over ‘kwaliteit’. Pol Deltour, nationaal secretaris van de Vlaamse Vereniging voor Journalisten, geeft de moeilijkheden in het debat over mediakwaliteit aan:

⁵ JOYE, S. en BILTEREYST, D., “All quit on the ...? Een analyse van het buitenland aanbod van VRT en VTM” in HOOGHE, M. e.a., *De kwaliteit van het nieuws. Kwaliteitsindiatoren voor televisienieuws*, Acco, Leuven, 2007, 232.

⁶ WOUTERS R. e.a., *Een venster op de wereld. De actuele staat van buitenlandberichtgeving: feit, impact en actieruimte*, Vlaams Vredesinstituut, 2009.

⁷ PEETERS, K., *Hedendaagse buitenlandberichtgeving in Vlaamse kranten: een opportune situatie?*, Masterproef, Hogeschool-Universiteit Brussel, 2010.

⁸ ALBERS, I., “Water” in *De Standaard*, 14/01/2011.

⁹ UCE, V., *Dat was het Nieuws. Een onderzoek naar de invloed van de vernieuwingsoperatie van 2004 op de nieuwshoud*, 2006 (<http://webhost.ua.ac.be/psw/pswpapers/PSWpaper%202006-05%20volkan%20uce.pdf>, 28/01/2011).

“Zowel de kritische analyses als de constructief bedoelde voorstellen stuiven alle kanten uit. Sommigen vinden de journalistiek van tegenwoordig te oppervlakkig, maar anderen vinden ze te moeilijk en te elitair. Voor sommigen zijn journalisten te kritisch en te negatief, terwijl velen vinden dat ze net te braaf zijn. Vaak hoor je dat de commercialisering nefaste gevolgen heeft voor de kwaliteit van het nieuws, dan weer wordt opgemerkt dat het nieuwsaanbod erop vooruit is gegaan. Er zijn er die de Vlaamse pers te rechts vinden, anderen daarentegen ontwaren er een groot links complot achter.”¹⁰

Het meest uitgebreide onderzoek naar journalistieke kwaliteit in Vlaanderen gebeurde door Marc Hooghe, Knut de Swert en Stefaan Walgrave. Zij analyseerden de journaals van 19 uur op één en VTM uit de periode 2003-2010.¹¹ De ruwe eindconclusie komt erop neer dat er geen manifest probleem is met de kwaliteit van het televisienieuws. Er wordt enkel gewaarschuwd voor de berichtgeving over criminaliteit. Die is in de onderzoeksperiode sterk toegenomen zonder een reële vermeerdering van de criminaliteit. Klaas Peeters schreef zijn masterproef over de buitenlandberichtgeving in de Vlaamse kranten en ook hij heeft een – weliswaar genuanceerd – positief eindoordeel.¹²

In contrast daarmee staan Joye en Biltereyst die binnen het kader van Hooghe, De Swert en Walgrave de buitenlandberichtgeving van de journaals onderzochten. Zij kwamen ondanks een hoog aandeel buitenland (44,95%) tot de volgende conclusie die bovenstaande tendensen over buitenlands nieuws bevestigt:

“Er is een overbelichting van grote nieuwsfeiten of –verhalen, die dan andere kleinere gebeurtenissen in de schaduw stellen; de oververtegenwoordiging van enkele, voornamelijk politiek-economische en militair dominante landen en hun belangen; de klemtoon op proximiteit, eurocentrisme, regionalisme en andere nieuwswaarden; alsook het gebruik van bepaalde presentatietechnieken zoals domesticatie van het nieuws. De Vlaamse nieuwsmedia vervallen vaak in de oude patronen op thematisch vlak met een klemtoon op hard nieuws, met name oorlog, rampen en criminaliteit. Deze resultaten bevestigen (opnieuw) de hardvochtigheid van nieuwsfactoren en de gekende theorieën rond buitenlands en internationaal nieuws.”¹³

Het onderzoek van Joye en Biltereyst kadert in een academisch project rond de kwaliteit van het nieuws. Desondanks slaagt het onderzoekscollectief van Hooghe, De Swert

¹⁰ DELTOUR, P., “De stakeholders van het nieuws” in THEVISSSEN, F., *De vierde onmacht*, Van Halewijk, Leuven, 2010, 227.

¹¹ HOOGHE, M. e.a., *De kwaliteit van het nieuws. Kwaliteitsindiatoren voor televisienieuws*, Acco, Leuven, 2007, 232 en X, *Vlaamse televisiejournaals: het buitenland verdwijnt van de radar*, Nieuwsmonitor. Berichten van het Elektronisch Nieuwsarchief (http://www.nieuwsarchief.be/docs/Nieuwsmonitor_4.pdf, 05/03/2011).

¹² PEETERS, K., *Hedendaagse buitenlandberichtgeving in Vlaamse kranten: een opportune situatie?*, Masterproef, Hogeschool-Universiteit Brussel, 2010.

¹³ JOYE, S. en BILTEREYST, D., “All quit on the ...? Een analyse van het buitenlandaanbod van VRT en VTM” in HOOGHE, M. e.a., *De kwaliteit van het nieuws. Kwaliteitsindiatoren voor televisienieuws*, Acco, Leuven, 2007, 82.

en Walgrave er naar mijn mening niet in om eensluidende parameters te bepalen om de kwaliteit van het (buitenlands) nieuws te bepalen.

4. Methodologie

Deze masterproef is een praktijkgericht onderzoek. Aan de hand van bestaande theorieën en methodes wil ik een antwoord vinden op de onderzoeksvraag rond de kwaliteit van buitenlandberichtgeving. Ik bespreek eerst kort de bestaande methodes in de literatuur.

4.1 Methodes uit de literatuur

Pol Deltour: De stakeholders van het nieuws

Deltour pleit voor een erkenning van alle *stakeholders* van het nieuws.¹⁴ Dat zijn er zes: het publiek, de nieuwsbronnen en nieuwssubjecten, de gemeenschap (als democratie en als rechtsstaat), het mediahuis, adverteerders en sponsors en de redacties en hun journalisten. Elke *stakeholder* heeft eigen belangen en het afwegen daarvan blijft vooral een evenwichtsoefening. Deltour geeft na het oplijsten van de belangen van de *stakeholders* ook concrete aanwijzingen - kwaliteitsindicatoren - die nagaan in hoeverre de aanspraken worden ingewilligd.¹⁵ Een eerste is de tegemoetkoming aan de verlangens van het publiek. Dit is concreet te meten aan de hand van de *oplagecijfers* van een krant. Hoewel ik deze cijfers vermeld in de bespreking van de analyse-eenheden, gebruik ik de oplagecijfers niet als indicator voor de kwaliteit van een krant. Het debat tussen verbreding en verdieping is, met name omtrent van de publieke omroep (voornamelijk de nieuwsdienst) en de evolutie tot tabloïdisering bij De Standaard onder Peter Vandermeersch, al jaren aan de gang. Een eensluidend antwoord kunnen we wellicht niet direct verwachten en het debat daarover zou me te ver leiden.

Een tweede kwaliteitsindicator volgens Deltour is de *analyse van de omgevingsvoorwaarden*. Het gaat hier om het wettelijk, economisch en technisch klimaat waarin de redacties opereren. Het ideale wettelijke klimaat is een rechtstaat, het ideale economische klimaat is een vrije markt-economie en op industrieel niveau gaat de voorkeur uit naar een groot aantal technologische mogelijkheden. We zouden hier nog twee elementen aan kunnen toevoegen: de democratie als het ideale politieke klimaat en een complete alfabetisering als het na te streven intellectuele klimaat. Ik neem de omgevingsvoorwaarden

¹⁴ DELTOUR, P., "De stakeholders van het nieuws" in THEVISSSEN, F., *De vierde onmacht*, Van Halewijk, Leuven, 2010, 227.

¹⁵ Ibid, 235.

niet op in dit onderzoek omdat alle kranten in West-Europa worden gemaakt in deze ‘ideale’ omstandigheden. Ze zijn echter wel bijzonder nuttig voor een vergelijkend onderzoek met kranten in andere wettelijke, economische of technische omstandigheden.

Tenslotte duidt Deltour op een aantal *topics* die als indicator kunnen dienen voor het totaalbeeld van de kwaliteit. Hij inspireert zich daarvoor op de indicatoren van Hooghe die hieronder staan vermeld. Deltour reikt de bovenstaande aanwijzingen voor kwaliteit aan maar heeft ze zelf nog niet in onderzoek toegepast.

Marc Hooghe: Kwaliteitsindicatoren voor televisienieuws

“De media moeten op een waarheidsgetrouwe, objectieve manier en voor zo ver mogelijk volledige manier info verschaffen over de wereld.”¹⁶

Marc Hooghe wil weg van een ideologische definitie van kwaliteit vanuit het ideaalbeeld van een actieve, participatieve democratie en pleit voor een ‘zuiver’ kwaliteitsbegrip waarbij de kwaliteit op de intrinsieke eigenschappen van een bepaald product slaat. Hooghe heeft daarom een aantal specifieke criteria uitgewerkt. Een eerste criterium is de *waarheidsgetrouwheid*. Hier wordt echter geen concrete operationalisering uitgewerkt. Een tweede is de *objectiviteit*. In een bijdrage van De Swert en Hooghe wordt dit uitgewerkt door twee onderzoeksvragen: Is er minstens sprake van woord en wederwoord? Hoe veel verschillende nieuwsbronnen komen er aan bod?¹⁷ Het ideaal van woord en wederwoord ligt echter in de mediakritiek, voornamelijk door Nick Davies die ik hier kort citeer, onder vuur.

“De regel van hoor en wederhoor werkt als vangnet. Als er geen enkele andere mogelijkheid is en je je genoodzaakt ziet iets te publiceren dat niet ‘veilig’ is, voeg dan een aantal quotes van de andere partij toe om er een ‘evenwichtig’ verhaal van te maken. Voor feitelijke verslagen is hij de vleesgeworden neutraliteit en heeft hij hetzelfde resultaat, namelijk dat journalisten ertoe worden aangezet hun primaire doel, het onthullen van de waarheid, te verloochenen.”¹⁸

Davies onderlegt zijn stelling met een aantal voorbeelden. Wanneer wetenschappers waarschuwden voor de opwarming van de aarde werd hun mening consequent naast ontkenningen van deskundigen of lobbyisten geplaatst zodat de lezer zelf een oordeel kon vormen. De wetenschappers die jaren geleden voor de schadelijke gevolgen van roken waarschuwden, kregen even veel aandacht als tegengestelde beweringen gestuurd vanuit de

¹⁶ HOOGHE, M. e.a., *De kwaliteit van het nieuws. Kwaliteitsindicatoren voor televisienieuws*, Acco, Leuven, 2007, 12.

¹⁷ DE SWERT, K. en HOOGHE, M., “De kerk in het midden? Objectiviteit en woord/wederwoord in Vlaams televisienieuws” in HOOGHE, M. e.a., *De kwaliteit van het nieuws. Kwaliteitsindicatoren voor televisienieuws*, Acco, Leuven, 2007, 232.

¹⁸ DAVIES, N., *Gebakken lucht*, Lebowski, Amsterdam, 2010, 164.

tabaksindustrie. Nick Davies beschouwt hoor en wederhoor als een nuttig laatste redmiddel. Als hoofddoel leidt ze echter tot lopendebandjournalistiek. Bovendien wordt de regel vaak alleen toegepast bij meningen die ingaan tegen de gangbare consensus of gevoelige onderwerpen zoals het conflict in Israël en Palestina.¹⁹

Objectiviteit, het tweede criterium van Hooghe is dus lang niet zo evident. Een derde criterium is de *accuraatheid* van het nieuws. Dit wordt geoperationaliseerd door een bevraging van de geïnterviewden van het televisienieuws. Er wordt nagegaan in welke mate zij tevreden zijn over de manier waarop ze worden voorgesteld. Hoewel dit een interessant onderzoek vormt, is het voor deze masterproef helaas weinig realistisch om de tevredenheid van de respondenten van vier verschillende kranten te onderzoeken. Een vierde en laatste criterium is de *relevantie* van het nieuws, met name de aandacht voor de maatschappelijke impact. Dit criterium wordt ook niet geoperationaliseerd. Hooghe benadrukt telkens opnieuw het belang van objectieve, meetbare parameters om de kwaliteit van het nieuws te onderzoeken maar slaagt er helaas slechts in beperkte mate in om die uiteindelijk aan te reiken.

Joye en Biltereyst: Een analyse van het buitenland aanbod van VRT en VTM

Joye en Biltereyst hanteren drie indicatoren om de kwaliteit van buitenlands nieuws te meten.²⁰ De eerste parameter is het *aandeel buitenland binnen de totale berichtgeving*. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen gedomesticeerd nieuws en puur buitenlands nieuws. Een tweede indicator is de *geografische en thematische breedte van de nieuwsagenda*. Het geografisch spectrum wordt bepaald door het aantal items/artikels per land. Op die manier wordt een ranglijst van de meest nieuwswaardige landen opgesteld. De thematische analyse gebeurt door de items/artikels te categoriseren binnen vijf thema's: oorlog en vrede, criminaliteit, rampen, politiek en sociale zaken.

Deze indicatoren zijn zeer nuttig en laten de auteurs toe een aantal belangrijke conclusies te maken. Ik zal ze dan ook voor mijn onderzoek hanteren. Er is één groot gebrek: de inhoud van pakweg de berichtgeving van de politieke situatie in de V.S. wordt niet geanalyseerd. Het is niet omdat we weten dat er veel bericht over dit onderwerp is dat er ook juist bericht wordt, dat er meerdere bronnen gebruikt werden, dat de journalist niet

¹⁹ Ibid, 165.

²⁰ JOYE, S. en BILTEREYST, D., "All quit on the ...? Een analyse van het buitenland aanbod van VRT en VTM" in HOOGHE, M. e.a., *De kwaliteit van het nieuws. Kwaliteitsindiatoren voor televisienieuws*, Acco, Leuven, 2007, 71-82.

bevooroordeeld staat ten opzichte van het onderwerp, etcetera. Om dieper in te gaan op de inhoud van de berichtgeving heb ik de literatuur rond *framing* doorgenomen.

Literatuur rond framing

Er bestaat, ondanks het ruime aanbod aan literatuur, geen eenduidige definitie van *framing*. We hanteren hier de definitie van Entman:

“To frame is to select some aspects of a perceived reality and make them more salient in a communicating text, in such a way as to promote a particular problem definition, causal interpretation, moral evaluation and/or treatment recommendation.”²¹

Kort samengevat: nieuws is geen weergave van de realiteit. Nieuws wordt gemaakt door journalisten die verhalen presenteren over realiteit. Het is belangrijk ons daarvan bewust te zijn bij de analyse van een journalistiek product. *Framing* betekent dat je erin slaagt om, door middel van een handige woordkeuze, jouw versie van de werkelijkheid als ‘de werkelijkheid’ te doen accepteren. Tom Naegels geeft een concreet voorbeeld: “Wie tien jaar lang het beeld verspreidt dat Arabieren boze baarden zijn met een hekel aan ‘onze vrijheden’, heeft het moeilijk met beelden van modern geklede Egyptenaren, Libiërs en Tunesiërs die plots om ‘onze vrijheden’ vechten tegen bloeddorstige dictators die door ons aan de macht gehouden zijn. Plots wisselt het frame, wat niet wil zeggen dat het nu het juiste is.”²²

Framing devices maken een stukje informatie opvallender of meer betekenisvol. Het gaat om verschillende linguïstische kenmerken en het gebruik van bepaalde woorden. We analyseren hier dus niet de nieuwsfeiten zelf maar de beschrijving van de feiten. Mieke Simoen slaagde er in haar masterproef in om aan de hand van de literatuur rond *framing* een ‘toolbox’ te ontwerpen om krantenartikels kwalitatief te analyseren, gepresenteerd in onderstaande tabel.²³

Tabel 1.1 Toolbox Mieke Simoen

Semantische macrostructuur	Wat is het onderwerp van het artikel?
	Wat is het genre van het artikel?
	Welke teksthandeling bevat het artikel?
	Wat is de inhoud van de afbeelding?
	Wat is de bron van het artikel?

²¹ ENTMAN, R., “Framing: toward clarification of a fractured paradigm”, *Journal of Communication*, 4 (43), 51-58.

²² NAEGELS, T., “Frame! I wane live forever! In *De Standaard*, 26/02/2011, 45.

²³ SIMOEN, M., *Berichtgeving over de Gazastrook. Een kwalitatieve analyse*, Masterproef, HUB, 2010.

	Welke stemmen komen er aan bod in het artikel?
	Hoe worden de stemmen geciteerd?
Semantische microstructuur	Bevat de tekst implicaturen? ²⁴
	Bevat de tekst presupposities? ²⁵
	Welk opvallend woordgebruik bevat de tekst?
	Worden er veel gekleurde adjectieven gebruikt?
Stijl en register	Is er een hoge of lage graad van modaliteit aanwezig?
	Hoe uit de modaliteit zich?
Retoriek	Worden er metaforen of vergelijkingen gebruikt?
	Bevat de tekst contrasten of parallellen?
	Worden er understatementen of eufemismen gebruikt?

Deze toolbox is een handige methode om niet alleen meer inzicht te krijgen in de berichtgeving (bijvoorbeeld onderwerpen van de artikels) maar ook in de manier waarop er wordt bericht (bijvoorbeeld manier van citeren of gebruik van retorische middelen). Het is bovendien mogelijk om aan de hand van bovenstaande parameters de kwaliteit te meten: meerdere bronnen valt te verkiezen boven één bron, een lage graad van modaliteit is beter dan een hoge graad, enzovoort. Ik beperk me wel tot de tekst en zal dus niet, zoals Simoen, ook de afbeeldingen analyseren. Tenslotte werpen we nog een blik op het werk van De Swert.

De Swert: Soft en hard nieuws als kwaliteitskenmerk van televisienieuws

De begrippen hard en zacht nieuws worden vaak te pas en te onpas gebruikt. Hard nieuws verwijst meestal naar het meer serieuze nieuws. Soft nieuws heeft een pejoratieve bijklank en suggereert vaak dat het om licht verteerbaar nieuws gaat. Kurt De Swert biedt vanuit de literatuur rond hard en soft nieuws een waardevolle operationalisering van de

²⁴ Wanneer een tekst iets impliceert, wordt er meer gecommuniceerd dan er gezegd wordt. Bijvoorbeeld: “Van een militaire interventie onder VN-vlag wil voorlopig niemand weten. Het debacle van Somalië in 1993 zindert nog na.” (DS 26/02 5) Men gaat er hier van uit dat de lezer weet wat er in Somalië in 1993 is gebeurd.

²⁵ Een presuppositie of vooronderstelling is informatie die niet als zodanig beweerd wordt maar wel als waar wordt aangenomen. Bijvoorbeeld: “Bovendien zou dit kunnen leiden tot een bevestiging van de posities – terwijl het tegendeel de bedoeling is: namelijk dat Kadhafi vertrekt.” (DS 26/02 5). De auteur neemt hier aan dat alle partijen willen dat Kadhafi vertrekt uit Libië terwijl hij nergens in het artikel aangeeft of dit wel degelijk het geval is. Het is moeilijk aan te nemen dat alle landen van de VN-Veiligheidsraad, de Mensenrechtenraad van de VN en de Europese Unie er anoniem over eens zijn dat dit de beste oplossing is.

begrippen.²⁶ Het onderscheidend criterium is beleidsrelevantie en informatieve waarde. De operationalisering gebeurt aan de hand van de inhoud.

Tabel 1.2 Opdeling hard en soft nieuws volgens De Swert

Politiek	Hard nieuws
Economie & Financiën	Hard nieuws
Internationale veiligheid	Hard nieuws
Internationale relaties	Hard nieuws
Defensie	Hard nieuws
Wetenschappen	Hard nieuws
Sportnieuws	Zacht nieuws
Royaltynieuws	Zacht nieuws
Weersomstandigheden	Zacht nieuws
Faits divers	Zacht nieuws
Criminaliteit	Sensationeel nieuws
Verkeersongevallen	Sensationeel nieuws
Rampen	Sensationeel nieuws
Epidemies & ziekten	Sensationeel nieuws
Ophefmakende nieuwe medicijnen	Sensationeel nieuws
Gestrande reizigers	Sensationeel nieuws
Terroristische aanslagen	Sensationeel nieuws

De Swert onderzoekt ook de stelling: ‘Buitenlands nieuws is hard nieuws’. Hij heeft er terecht voor gekozen om buitenlands nieuws inhoudelijk te bekijken en kwam tot de conclusie dat volgens bovenstaande criteria slechts de helft van het buitenlandse nieuws hard nieuws is. De rest is voornamelijk sensationeel nieuws, ook wel *popular news* of *tabloidnews* genoemd. Het is sensationeel van stijl en inhoud en populistisch van toon. Sensationeel nieuws is vaak een soort voyeurisme en covert geweld, erotiek, criminaliteit en rampenberichtgeving. De waarde van De Swert’s onderzoek bestaat erin dat hij de geladen termen van hard en soft nieuws transparant en meetbaar maakt.

²⁶ DE SWERT, K., “Soft en hard nieuws als kwaliteitskenmerk van het televisienieuws” in HOOGHE, M. e.a., *De kwaliteit van het nieuws. Kwaliteitsindiatoren voor televisienieuws*, Acco, Leuven, 2007, 133-143.

Eén categorie ontbreekt: cultureel nieuws. Ik voeg daarom een eerste categorie van cultureel nieuws nl. opera, ballet en theater toe onder hard nieuws en anderzijds een tweede categorie nl. film, pop, musical onder zacht nieuws.

4.2 Operationalisering

Er bestaat in de literatuur geen duidelijke methode om de kwaliteit van buitenlands nieuws en nieuws in het algemeen te onderzoeken. Aan de hand van bovenstaande methodes heb ik een eigen methode of codeboek gecreëerd met zowel kwalitatieve als kwantitatieve parameters. Ik zal bij elke parameter verantwoorden waarom ik hem wel of niet opneem en telkens verduidelijken aan de hand van concrete voorbeelden uit mijn pilootstudie. In de pilootstudie heb ik de indicatoren die ik wou onderzoeken op een selectie van de artikelen uit het corpus toegepast. Het gaat om De Standaard, NRC Handelsblad, Le Monde en Frankfurter Allgemeine van 28 januari 2011. Aan de hand van deze test was het mogelijk het onderzoeksinstrument, zoals hieronder beschreven, op punt te stellen.

4.2.1 Codeboek

Aandeel buitenlandberichtgeving per krant

Deze parameter onderzoekt het kwantitatief aandeel buitenlandberichtgeving per krant. Het gaat concreet om het percentage pagina's van de krant die voor minimum de helft uit buitenlands nieuws bestaan. Ik beperk me wel tot de hoofdkrant. De bijlagen noch de economische en culturele secties worden opgenomen in de analyse. Dit levert ons een helder resultaat op voor de parameter. De Standaard van 28 januari 2011 bevatte bijvoorbeeld 5 pagina's met buitenlands nieuws op een totaal van 44. Het aandeel buitenland is dus 11%.

Aandeel puur buitenlands nieuws

Deze indicator analyseert de verhouding tussen puur buitenlands nieuws en gedomesticeerd nieuws. Er is sprake van domesticatie wanneer in een nieuwsitem over het buitenland op de één of andere manier een link wordt gelegd met het binnenland.

Het onderscheid is niet altijd even duidelijk. Wanneer er een parallel of een contrast met de binnenlandse situatie wordt gemaakt, kan het nog steeds om puur buitenlands nieuws gaan. Het nieuws wordt in mijn ogen pas gedomesticeerd wanneer er een duidelijk verband wordt getrokken met concrete binnenlandse personen, instellingen of bedrijven. Een voorbeeld van gedomesticeerd nieuws: in 'Explosiegevaar op Duits schip op Rijn' (NRC 28/01 1) wordt er zowel melding gemaakt van de Nederlandse firma Mammoet als van de

concrete gevolgen voor het Nederlandse Rijnverkeer. Deze parameter levert ons eveneens een duidelijk meetbaar percentage op. NRC Handelsblad bevatte op 28 januari 2011 bijvoorbeeld 10% gedomesticeerd nieuws ten opzichte van 90% puur buitenlands nieuws.

Thematisch spectrum: aandeel hard nieuws

Deze parameter onderzoekt de verhouding tussen hard, soft en sensationeel nieuws aan de hand van de indeling van De Swert. Politiek, economie en financiën, internationale veiligheid, internationale relaties, defensie, wetenschappen en cultureel nieuws worden als hard nieuws beschouwd. Sport, royalty, weer, faits divers en licht cultureel nieuws zijn zacht nieuws. Tenslotte worden criminaliteit, verkeersongevallen, rampen, epidemies, ophefmakende nieuwe medicijnen, gestrande reizigers en terroristische aanslagen als sensationeel nieuws beschouwd. Ik ben er me van bewust dat de grenzen tussen de categorieën soms vaag lijken. De methode van De Swert bleek echter in zijn vorig werk succesvol om nieuws in te delen. Deze analyse levert ons een concreet percentage hard nieuws per krant. In De Standaard van 28 januari 2011 was bijvoorbeeld 2/3 van het buitenlands nieuws hard nieuws.

Journalistiek genre en teksthandeling

De journalistiek maakt gebruik van verschillende genres die samenhangen met een bepaalde teksthandeling.²⁷ De belangrijkste staan hieronder opgelijst. Aan de hand van deze indeling maken we een onderscheid tussen descriptieve berichten, duiding en opinie. Een duidelijk nieuwsbericht is bijvoorbeeld ‘Mandela in Klinik eingeliefert’ (FAZ 28/01 12). De feiten worden er bondig in toegelicht. ‘Egypte maakt zich op voor beslissende dag’ (DS 28/01 2) is een grondige analyse door de correspondent ter plaatse, Jorn De Cock, en geeft duiding bij de gebeurtenissen. Tenslotte vinden we in NRC een voorbeeld van een opiniestuk over buitenlands nieuws. In ‘Wil Rosenthal een Arabische Lente?’ (NRC 28/01 19) geeft Petra Stienen kritiek op het beleid van de Nederlandse Minister van Buitenlandse Zaken Rosenthal. Een analyse aan de hand van deze parameter geeft een duidelijk inzicht in de verhoudingen tussen descriptieve nieuwsberichten, duiding en opinie binnen elke krant.

²⁷ X, *Journalistieke genres* (NRC Stijlboek, <http://apps.nrc.nl/stijlboek/>, 11/02/2011) en TEMMERMAN, M., *Handboek journalistieke genres*, Erasmushogeschool Brussel, 2011.

Tabel 1.3 Genres en teksthandeling

Genre	Teksthandeling
Nieuwsbericht	Descriptief
Nieuwsartikel	Descriptief
Interview	Descriptief
Reportage	Duiding
Achtergrondverhaal/analyse	Duiding
Commentaar	Opinie
Column	Opinie
Opiniebijdrage	Opinie

Gebruik van verschillende bronnen

Een artikel valt of staat met zijn bronnen. De sombere geluiden over de staat van de journalistiek benadrukken ook het belang van kwaliteitsvolle bronnen en het gebrek aan transparantie over de gebruikte bronnen. Journalisten nemen te vaak integraal persberichten over.²⁸

De methode is simpel: per artikel noteer ik het aantal vermelde bronnen. In het artikel ‘#Jan25 opstand nog zonder leiders’ (NRC 28/01 7) wordt bijvoorbeeld melding gemaakt van ‘Mohamed, die een groot deel van zijn leven in Europa woonde’, ‘de Egyptische intellectueel Abd Uhrman Yousouf al-Qaradari’, ‘journalist en actievoerder Ahmed’, YouTube, politiecommandant Amr Afifi, Twitter, Facebook en ‘blogger Mohamed’.

Auteur

Een auteur drukt al dan niet onbewust zijn stempel op een artikel. Er zijn drie auteursmogelijkheden. Ofwel staat er geen journalist vermeld en is het artikel dus anoniem. Een voorbeeld is: ‘Vrees voor Eurabië is hysterie’ (DS 28/01 5). In het tweede geval is er een journalist vermeld bijvoorbeeld bij ‘Boegbeeld Ugandese homostrijd vermoord’ (DS 28/01 1) door Annelien De Greef. Tenslotte kan het artikel geschreven zijn door een correspondent ter plaatse (al dan niet freelance) zoals bij ‘Zuid-Afrika houdt adem in’ (DS 28/01 9) door correspondent Tim De Wit.

²⁸ DAVIES, N., *Gebakken lucht*, Lebowski, Amsterdam, 2010, 164 en HIJMANS, E., *Nieuwsbronnen en de kwaliteit van de journalistiek*, Radboud Universiteit Nijmegen, 2009, 21.

Inhoudelijk evenwicht bronnen en citaten

Deze indicator onderzoekt het inhoudelijk evenwicht tussen de verschillende bronnen of citaten die worden opgevoerd in het artikel. Komen de voor- en tegenstanders aan bod? Het is mogelijk dat de journalist een eigen conclusie trekt in het artikel maar door beide spelers aan het woord te laten, is het voor de lezer mogelijk een eigen oordeel te vormen. Een duidelijk voorbeeld van inhoudelijk evenwicht biedt het artikel ‘Na Twitter nu de moskee’ (NRC 28/01 1) waar zowel de mening van de betogers, de Moslimbroederschap, Mohamed Elbaradei, een prominente blogger en het Egyptische regime aan bod komen. In het artikel ‘Internet hindert Chinese corruptie’ (NRC 28/01 5) daarentegen komen alleen de critici van de volgens hen corrupte overheid aan bod. Een reactie of het officiële beleid van het Chinese regime is niet opgenomen.

Deze parameter wordt alleen toegepast op descriptieve berichten en duidingberichten. Het is namelijk eigen aan opiniestukken dat zij één kant van het verhaal vertellen.

Geografisch spectrum

Bij deze parameter wordt gekeken naar het geografisch spectrum van de berichtgeving. Over welk land of over welke regio gaat een artikel? Het geeft ons een indicatie welke landen meer in het nieuws komen dan andere en of bepaalde kranten meer aandacht besteden aan de zogenaamde ‘blinde vlekken’ in het nieuws. Er wordt één keer geturfd per artikel, namelijk voor het land dat in dat bepaald artikel primeert. De Standaard van 28/01/2011 berichtte bijvoorbeeld over Egypte, Tunesië, Jemen, Uganda, Rusland, Irak, Griekenland, Frankrijk, Zuid-Afrika, Italië, Chili, Albanië, Japan en de VS.

Retoriek

Een laatste indicator is de retoriek. De focus ligt op opvallend woordgebruik en gekleurde adjectieven. Deze parameter is het moeilijkst meetbaar. Het gevaar voor subjectiviteit is groot. Desondanks lijkt het me interessant om te onderzoeken of sommige auteurs en/of kranten meer gebruik maken van retorische middelen en gekleurde taal dan anderen.

De besproken parameters zijn opgenomen in onderstaande tabel om een duidelijk overzicht te creëren. Aan de hand van deze indicatoren zal ik een beschrijvende analyse maken van de verzamelde data om een beeld te krijgen van de verschillende facetten van het buitenlandse nieuws in vier kranten. Deze analyse zal de basis vormen voor het uiteindelijke

voorstel voor een kwaliteitsvolle buitenlandberichtgeving aan de hand van een kwaliteitsscore per krant. Alvorens over te gaan tot de analyse vermeld ik nog de indicatoren die ik om verschillende redenen niet in mijn onderzoeksmethode heb opgenomen maar voor ander onderzoek rond nieuwswaardigheid wel interessant zouden kunnen zijn.

Tabel 1.4 Codeboek

Parameters
Aandeel buitenland in berichtgeving
Puur buitenlands nieuws/gedomesticeerd buitenlands nieuws
Thematisch spectrum: hard/soft/sensationeel nieuws
Genre artikel: descriptief/duiding/opinie
Aantal bronnen
Auteur: correspondent/auteur/anoniem
Inhoudelijk evenwicht bronnen en citaten
Geografisch spectrum
Retoriek

4.2.2 Niet-opgenomen indicatoren

Modaliteit

Modaliteit wordt gebruikt om het verschil tussen de werkelijkheid en de beschrijving van de werkelijkheid uit te drukken. Het komt naar voren aan de hand van modale werkwoorden (bijvoorbeeld ‘er zou ...’), aanhalingstekens en een bepaald woordgebruik (bijvoorbeeld ‘volgens analisten’). In mijn pilootstudie heb ik gemerkt dat het relatief eenvoudig is om na te gaan of er in een bepaald artikel sprake is van modaliteit of niet. Ik ben er echter niet van overtuigd of het een interessante parameter is voor onderzoek naar kwaliteit. Op het eerste zicht lijkt het logisch dat het beter is om modaliteit tot een minimum te beperken. Wanneer de journalist zeker is van de bronnen en de verkregen informatie hoeft hij immers geen twijfel aan te geven. Aan de andere kant hebben meer populistische kranten net de neiging die twijfel niet aan te geven maar de onzekere informatie gewoon als waar te presenteren. Heel concreet: waar Het Laatste Nieuws eerder ‘BV X kust BX Y’ zal schrijven, beperkt De Standaard zich wellicht tot ‘BV X zou BX Y gekust hebben, volgens bepaalde bronnen’. Hier geldt: hoe meer modaliteit, hoe beter. Deze indicator is in dit onderzoek met andere woorden van weinig nut.

Syntaxis

Het belang van een hoogstaande syntaxis is een mogelijke indicator voor kwaliteit. Ik heb deze parameter niet opgenomen omdat dit een bijzonder grondige analyse van elk artikel vraagt die in het kader van dit onderzoek niet mogelijk was.

Emotionaliteit

Een hoge emotionaliteit in een artikel kan de kwaliteit van een artikel doen dalen. Deze parameter is echter niet intersubjectief, tenzij ze wordt opgedeeld in meetbare indicatoren, bijvoorbeeld bepaalde woorden.

Achtergrond van de auteur

In mijn onderzoeksmethode beperk ik me tot het feit of de artikels al dan niet een auteur en een correspondent ter plaatse bevatten. Het zou zeker en vast interessant zijn om dieper in te gaan op de achtergrond van de auteur. In de onderstaande tabel zijn enkele mogelijkheden aangegeven om deze dieper te onderzoeken. Het is echter niet evident om onderstaande parameters te onderzoeken aangezien de gegevens niet altijd voor handen liggen. De beperkingen van de masterproef maken het me onmogelijk om de achtergrond van de auteur op te nemen in mijn methode. Desondanks kan ze voor ander onderzoek zeker waardevol zijn.

Tabel 1.5 Parameters gerelateerd aan de auteur

Analytisch en synthetisch vermogen
Nationaliteit
Affiniteit met politieke, religieuze, demografische bewegingen
Kennis van het land van bestemming
Kennis van de media van het land van bestemming
Opleiding
Taalkennis van het land van bestemming
Specialisatie

Tabloïdisering/vormgeving

Er bestaat veel onderzoek naar de huidige tabloïdisering van het medialandschap. Een tabloid duidt op een (halfmaat) krant met een opvallende, kleurrijke vormgeving, korte artikels, veel foto's en schreeuwerige koppen. De inhoudelijke aandacht gaat naar zacht en sensationeel nieuws. Tabloïdisering wijst op de mate waarin 'kwaliteitsmedia' tabloïds imiteren omwille van onder andere dalende verkoopcijfers. De onderzoekstraditie rond tabloïdisering is een andere interessante manier om de kwaliteit van nieuws in het algemeen en buitenlandberichtgeving in het bijzonder te onderzoeken.

4.3 Dataverzameling

Een laatste stap in het onderzoek is het bepalen van het corpus. De analyse-eenheden zijn vier internationale kranten: De Standaard (België), NRC Handelsblad (Nederland), Le Monde (Frankrijk) en Frankfurter Allgemeine Zeitung (Duitsland). Deze kranten hebben allen een zekere anciënniteit (DS °1914, NRC °1844, Le Monde °1944 en °FAZ 1949). Bovendien worden ze in ieder van die landen aanzien als kwaliteitskranten. Tenslotte zijn ze belangrijke instrumenten bij de beïnvloeding van de intelligentsia en de politieke spelers in die respectievelijke landen.

Er is vanzelfsprekend een groot verschil tussen DS en NRC enerzijds en LM en FAZ anderzijds op vlak van het aantal lezers, redactie en financiële middelen. Dit verschil maakt de vergelijking des te interessanter: zorgen deze mogelijkheden ook daadwerkelijk voor betere buitenlandberichtgeving? Hoe komen de mogelijke verschillen in kwaliteit tot uiting?

De waarnemingseenheden zijn in het kader van deze masterproef redelijk beperkt. Daarom werk ik met een representatieve steekproef van de vier kranten tijdens de periode oktober 2010 en maart 2011, de meest recente periode. De selectie gebeurt op basis van een gestructureerd toeval namelijk een geconstrueerde week.²⁹ Alle weekdays zijn in de steekproef vertegenwoordigd omdat een weekendkrant uiteraard verschilt van bijvoorbeeld een maandagkrant. De periode oktober-maart wordt op die manier herleid tot één enkele geconstrueerde week. De data van de geanalyseerde kranten zijn de volgende: maandag 25 oktober 2010, dinsdag 22 maart 2011, woensdag 24 november 2010, donderdag 23 december 2010, vrijdag 28 januari 2011 en zaterdag 26 februari 2011.

De selectie van de artikels of rubrieken is uiteraard bepaald door het onderwerp. Al het buitenlands nieuws in de algemene secties van deze kranten werd geanalyseerd. De bijlagen

²⁹ HUYPENS, J., *Communicatie-onderzoek*, Universiteit Antwerpen, 2004.

van de kranten (bijvoorbeeld economie, cultuur, media) werden niet geanalyseerd omdat hun inhoud in de eerste plaats die respectievelijke onderwerpen is, zelfs als er een link is met het buitenland. Op die manier wordt een totaalbeeld van de buitenlandberichtgeving gevormd om eveneens een aanzet te geven voor verder onderzoek. In totaal werden 559 artikels geanalyseerd. Een tabel met de code, titel, auteur, datum en paginanummer van elk artikel is in de bijlagen te vinden.

5. Omschrijving van het bronnenmateriaal

Elke krant is uniek. De vier kranten hebben elk hun eigen voorgeschiedenis, profiel en middelen. De achtergrond van een krant heeft mogelijk een invloed op haar weergave van de feiten. Hieronder volgt voor elke krant een korte beschrijving van haar ontstaan, profiel en organisatie. Bovendien wordt telkens het netwerk van buitenlandse correspondenten beschreven.

5.1 De Standaard

Ontstaan

De geschiedenis van De Standaard is onlosmakelijk verbonden met de Vlaamse Beweging.³⁰ Het krantenlandschap in Vlaanderen werd voor de Tweede Wereldoorlog totaal beheerst door Franstalige dagbladen zoals La Flandre Libérale, La Métropole, Le Courrier de Gand, Le Patriote³¹ en Le Soir. Om de eisen van de opkomende Vlaamse beweging te ondersteunen, meenden enkele Vlaamse intellectuelen dat er nood was aan een eigen Vlaamse krant. In mei 1914 werd De Standaard gesticht onder impuls van Frans Van Cauwelaert maar de Eerste Wereldoorlog verhinderde de uitgave. Het eerste nummer verscheen uiteindelijk op 4 december 1918 en de krant verwierf al snel een invloedrijke positie. In 1925 kocht Gustaaf Sap, katholiek politicus en industrieel, het dagblad dat hij uitbouwde tot een onafhankelijk, kritisch medium dat dikwijls stelling nam tegen de katholieke partij. In de aanloop naar de Tweede Wereldoorlog steunde ze de neutraliteitspolitiek van Leopold III en was ze kritisch voor zowel het opkomende nationaal socialisme als het communisme.

Tijdens de oorlog verscheen het blad onder de naam Het Algemeen Nieuws. De krant sprak zich uit voor corporatisme en een brede Vlaamse samenwerking. Na de bevrijding moesten enkele redacteurs zich voor de rechtbank verantwoorden wegens collaboratie. De

³⁰ X, *Geschiedenis De Standaard* (<http://www.standaard.be/info.aspx?topic=geschiedenisds>, 28/02/2011) en DURNEZ, G., *De Standaard, het levensverhaal van een Vlaamse krant van 1914-1918*, Lannoo, Tielt, 1985.

³¹ Le Patriote is de voorloper van La Libre Belgique.

toekomst van de krant was onzeker, maar uiteindelijk richtte Albert De Smaele in 1947 de NV De Standaard op. De Smaele werd hoofdredacteur en de oude titel De Standaard en het AVV-VVK logo alsook de ondertitel Dagblad voor staatkundige, maatschappelijke en economische belangen keerden terug. De krant bleef de Vlaamse taaleisen verdedigen en richtte zich vooral op de katholieke regeringspartij CVP. Belangrijke journalisten uit de naoorlogse periode waren onder andere Maria Rosseels, Manu Ruys en Luc Vandeweghe.

De oliecrisis van 1973 deed de krant financieel de das om en in 1976 werd NV De Standaard failliet verklaard. Het personeel trachtte het bedrijf nog te redden door onbetaald te blijven werken. Andrey Leysen, Antwerpse reder en industrieel, trad op de voorgrond en redde De Standaard van de ondergang. De Vlaamse Uitgeversmaatschappij (VUM) zag het licht. Rond 1980 waren alle schulden afbetaald en maakte de onderneming weer winst. In 2006 werd het bedrijf omgedoopt tot Corelio. De grote kranten- en tijdschriftenuitgever bezit zo'n veertig titels en is daarmee een belangrijke concurrent voor De Persgroep, de uitgever van onder andere De Morgen.

Profiel

De Standaard is ontstaan als stem van het flamingantisme maar is uiteraard mee geëvolueerd met de politieke en maatschappelijke evoluties. De krant had van in het begin een duidelijk rechts en katholiek imago. Ze speelde een invloedrijke rol bij de vervlaamsing van Leuven en de verschillende grondwetsherzieningen. Vandaag is De Standaard eerder centrum-links te situeren. Ze neemt in het communautaire debat een vrij gematigde positie in.

De rubrieken wetenschap, economie, sport, vrije tijd en regionaal nieuws zijn in belang toegenomen sinds de komst van hoofdredacteur Peter Vandermeersch in 1998. Hoewel het aandeel cultuurberichtgeving is afgenomen, levert De Standard der Letteren nog steeds een belangrijke bijdrage tot het Vlaamse literaire landschap.

Structuur en organisatie

In 2010 verliet hoofdredacteur Peter Vandermeersch De Standaard en werd het roer overgenomen door Bart Sturtewagen en Karel Verhoeven.³² Zij dirigeren een 70-tal journalisten en een twintigtal freelance correspondenten in het buitenland die met radio en televisie worden gedeeld.³³ De krant heeft een oplage van 70 à 80.000 exemplaren.

³² X, *Karel Verhoeven mee aan het hoofd van De Standaard* in De Standaard, 23/08/2010 (http://www.standaard.be/artikel/detail.aspx?artikelid=DMF20100823_104, 05/03/2011).

³³ E-mail Bart Beirlant, 01/03/2011.

5.2 NRC Handelsblad

Ontstaan

Boekhandelaar en drukker Henricus Hijgh begon in 1844 de Nieuwe Rotterdamsche Courant met de bedoeling een onafhankelijke koers te varen. De NRC werd één van de toonaangevende kranten in Nederland maar in de jaren zestig kwam er tegenwind van de televisie. Lezers en adverteerders lieten het krantenmedium in de kou staan en begin 1969 stond de krant op de rand van het faillissement. Men vond een partner in een andere gezaghebbende uitgave: Het Algemeen Handelsblad, gesticht door Jacob Willem van den Biesen in 1828.

Er kwam veel weerstand van de redactie tegen een mogelijke fusie omwille van het grote cultuurverschil.³⁴ De NRC, gevestigd in Rotterdam, bracht veel politiek en internationaal nieuws en hield van het maatschappelijk debat. Het Algemeen Handelsblad, gevestigd in Amsterdam concentreerde zich op de binnenlands politiek en socio-culturele ontwikkelingen. In 1970 kwam het tot de uiteindelijke fusie onder de dubbele naam NRC Handelsblad. Men behield het logo Lux et Veritas en vestigde zich in Rotterdam omwille van de uitgebreide drukkerij. Vanaf het midden van de jaren zeventig raakt de maatschappij meer en meer ontzuild en het neutrale NRC bood de lezers de gelegenheid een eigen mening te vormen.

De krant werd ingelijfd bij de Nederlandse Dagblad Unie tot er opnieuw grote financiële problemen opdoken in 1995. Ze werd daarna overgenomen door PCM, uitgevers van onder andere de concurrenten De Volkskrant en Trouw. De Vlaamse Persgroep nam op zijn beurt PCM over in 2009 om het door te verkopen aan een investeringsmaatschappij geleid door de katholieke familie Brennikmeijer.³⁵

Profiel

NRC Handelsblad heeft haar centrum-rechts profiel met een sterk liberaal accent behouden. Ze staat bekend voor haar objectieve berichtgeving en scherpe scheiding tussen nieuws, analyse en opinie mede geïnspireerd door onder andere The Times en de Süddeutsche Zeitung. De redactie formuleerde als leidraad: “De vrijheidsgedachte die wij voorstaan,

³⁴ RÜMKE, I., *Korte geschiedenis van NRC Handelsblad*, 08/06/2002 (http://vorige.nrc.nl/krant/article1545099.ece/Korte_geschiedenis_van_%3Cbr%3ENRC_Handelsblad,05/03/2011).

³⁵ X, *Persgroep verkoopt NRC Media* in Trouw, 21/12/2009, <http://www.trouw.nl/tr/nl/4324/Nieuws/article/detail/1176179/2009/12/21/Persgroep-verkoopt-NRC-Media.dhtml,05/03/2011>.

verdraagt zich niet met geloof in enig dogma.”³⁶ Er zijn geen banden met politieke partijen, vakbonden of andere maatschappelijke organisaties. Men probeert een bijdrage te leveren tot eigen meningsvorming en een heldere, kritische schrijfstijl te hanteren, zo staat in de beginselen van de krant te lezen.

Structuur en organisatie

Sinds september 2010 wordt het blad geleid door Peter Vandermeersch, de vroegere hoofdredacteur van De Standaard. De redactie bestaat uit ongeveer 200 journalisten en een netwerk van ongeveer 10 vaste en 20 losse buitenlandse correspondenten.³⁷ Eind 2012 verhuist de redactie naar Amsterdam. De oplage draait rond 270 à 300.00 exemplaren.

5.3 Le Monde

Ontstaan

August Neffter startte in 1861 het politieke dagblad Le Temps waarvan hij tien jaar directeur zou blijven.³⁸ Le Temps veroverde de liberale en intellectuele bourgeoisie en kreeg autoriteit door haar genuanceerd verzet tegen de overheid. Tijdens het Interbellum werd ze echter de spreekbuis van de regering, voornamelijk in buitenlandse aangelegenheden. De krant werd na de oorlog beschuldigd van collaboratie waardoor de drukkerij en het redactiemateriaal in beslag genomen werden.

President De Gaulle deed na de bevrijding een beroep op Hubert Beuve-Méry, een gewezen buitenlandcorrespondent van Le Temps, om de krant te vervangen. De geconfisqueerde eigendommen werden overgedragen en op 18 december 1944 verscheen het eerste nummer van Le Monde. Het typografisch materiaal en de lay-out van de voorganger bleven behouden. Henri Beuve-Méry bleef aan het hoofd tot 1969 en bouwde het blad uit tot een nationaal gezaghebbend monument.

De krant koos in de jaren vijftig voor een volledige participatie van haar redactie en personeel om ten allen tijde de zelfstandigheid te bewaren. De lezers kregen in 1985 ook de kans zich financieel te engageren. De laatste decennia kreeg de krant echter veel concurrentie van nieuwe media. Le Monde stond al diverse keren op de rand van het faillissement en in 2007 leidde dit tot heftige meningsverschillen binnen de redactie waarbij een aantal

³⁶ X, *Onze beginselen* (http://vorige.nrc.nl/krant/article1644508.ece/Onze_beginselen,05/03/2011).

³⁷ Colofon NRC Handelsblad.

³⁸ FOTTORINO, E., “Portrait d’un quotidien” in *Le Monde*, maart 2009 (http://medias.lemonde.fr/medias/pdf_obj/200912.pdf,09/03/2011).

topfiguren ontslag namen. Er moest gezocht worden naar geldschieters. De keuze viel uiteindelijk op een groep investeerders geleid door Pierre Bergé.³⁹

Profiel

Le Monde was oorspronkelijk geconcipieerd als orgaan van het gaullisme maar is langzaam minder conservatief en volgzaam geworden. Hoewel het buitenlandse politieke beleid van De Gaulle werd gesteund, gaf het blad op zijn binnenlands beleid veel kritiek. In de jaren '70 situeerde de krant zich duidelijk centrumlinks met momenten van uitgesproken uiterst linkse stellingname onder meer tijdens de ontdekking van de financiële schandalen rond Giscard d'Estaing.

Le Monde koos tijdens de laatste verkiezingscampagne openlijk voor Ségolène Royal en tegen Nicolas Sarkozy. De meerderheid van de medewerkers staat vijandig tegenover het Elysée en zijn gevoerde politiek. Le Monde bekleedt in Frankrijk, naast de rechtse Le Figaro, een vooraanstaande plaats in het intellectuele debat. Kritische meningen worden weergegeven in de rubrieken Décryptages en Débats.

Structuur en organisatie

Le Monde is, net als NRC, een avondkrant. De redactie bestaat uit een tachtigtal journalisten. Ze heeft twintig vaste buitenlandcorrespondenten en dertig losse correspondenten.⁴⁰ In februari 2011 werd hoofdredacteur Eric Fottorino vervangen door economist Erik Izrealewicz. De oplage bestaat uit ongeveer 323.000 à 400.000 exemplaren.

5.4 Frankfurter Allgemeine Zeitung

Ontstaan

Het verhaal van FAZ begint bij de Frankfurter Postzeitung die als één van de oudste kranten ter wereld reeds vanaf 1615 gedurende 250 jaar door postbodes verspreid werd over het hele land.⁴¹ De opvolger, de Frankfurter Zeitung, werd in 1856 door de bankiers Sonnemann en Rosenthal gesticht. Zij hadden een liberale, sociaal-democratische krant met intellectuele kwaliteit voor ogen. De krant kreeg problemen bij de machtsovername door

³⁹ X, "Le Monde: Judgment of Paris" in *The Guardian*, 29/06/2010 (<http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2010/jun/29/le-monde-newspaper-france-editorial>, 09/03/2011) en X, "Le Monde gets a new owner" in *The Economist*, 28/06/2010, http://www.economist.com/blogs/americasview/2010/06/le_monde_sale, 09/03/2011).

⁴⁰ FOTTORINO, E., "Portrait d'un quotidien" in *Le Monde*, maart 2009 (http://medias.lemonde.fr/medias/pdf_obj/200912.pdf, 09/03/2011).

⁴¹ LINDEMANN, M., *Deutsche Presse bis 1815*, Berlin, 1969.

Hitler omwille van de vele joodse journalisten waaronder de beroemde Walter Benjamin. In 1943 volgde een definitief verbod. In 1949 werd onder goedkeurend oog van de Westerse bezettingsmacht de Frankfurter Allgemeine opgericht met als subtitel *Zeitung für Deutschland*.⁴²

Profiel

Duitsland bezit naast sterke regionale titels en vele tabloids verschillende nationale dagbladen van topniveau. De FAZ is één van de belangrijkste intellectuele kranten en heeft alleen concurrentie van de Süddeutsche Zeitung en in mindere mate van Die Welt. Ze legt accenten op economie, cultuur, literatuur, muziek en politiek. Ondanks sporen van katholieke binding bewaart men een zekere confessionele onafhankelijkheid. De politieke koers is eerder centrum-rechts met grote eerlijkheid ten opzichte van andere opinies. De krant is een spreekbuis bij alle intellectuele debatten en is niet bang een scherpe, vaak afwijzende stellingname.

Structuur en organisatie

De eigenaar van de krant is FAZIT, een stichting openbaar nut die haar middelen inzet ter ondersteuning van journalisten, universiteiten, musea en culturele instellingen.⁴³ Het was de wens van de oprichters om het blad onafhankelijk te houden van de commerciële wereld en zo haar eigenheid te bewaren. Wolfgang Bernhardt, lange tijd voorzitter van de raad van bestuur en de raad van toezicht van de FAZ, staat aan het hoofd van de stichting. De krant heeft een oplage van ongeveer 360.000 exemplaren.

De Frankfurter Allgemeine heeft 41 buitenlandse correspondenten en bezit daarmee één van de grootste netwerken ter wereld. In een paar grotere steden werken zelfs twee correspondenten in team en in Brussel heeft men vier journalisten die elk hun deelspecialisatie toelichten.

⁴² SCHMIDT-WYK, F., "Zeitung für Deutschland aus Mainz" in *Allgemeine Zeitung*, 28/07/2010 (http://www.allgemeine-zeitung.de/region/mainz/meldungen/9192819_1.htm, 09/03/2011).

⁴³ X, *Historie. Die Sicherung der wirtschaftlichen und geistigen Unabhängigkeit* (<http://www.fazit-stiftung.de/historie.html>, 09/03/2011).

HOOFDSTUK 2. Empirisch onderzoek en analyse

Aan de hand van het voorgestelde codeboek wordt het buitenlands nieuws van De Standaard, NRC Handelsblad, Le Monde en Frankfurter Allgemeine tijdens een geconstrueerde week uit de periode oktober 2010 tot maart 2011 besproken. Ik bespreek voor elke parameter in de eerste plaats de resultaten van de vergelijkende analyse. Ze worden weergegeven in grafieken om ze visueel duidelijker te maken. De exacte percentages voor elke parameter zijn terug te vinden in de bijlagen. Daarna wordt er een voorstel gedaan hoe men elke parameter als kwaliteitskenmerk kan beschouwen om uiteindelijk tot een duidelijke 'kwaliteitscore' per krant te komen.

1. Aandeel buitenlandberichtgeving

Resultaten analyse

Het aantal buitenlandpagina's wordt geteld in verhouding tot de hele krant waardoor ik per krant een percentage buitenlandberichtgeving kon distilleren. Daarbij moet uiteraard rekening worden gehouden met de actualiteit. De onderzoeksperiode werd beheerst door enkele uitzonderlijke grote buitenlandse nieuwsverhalen.

Hieronder staan de concrete cijfers van De Standaard als voorbeeld. Op 22 maart 2011 had België net beslist vier F16's in te zetten voor de no fly-zone in Libië. Dit onderwerp werd in de hele krant uitgebreid besproken en leidde tot meer dan een derde buitenlandberichtgeving. Op andere dagen moeten de lezers van DS op hun honger zitten voor buitenlands nieuws tot pagina 17 alvorens ze de vaste buitenlandrubriek van vier pagina's te lezen krijgen. Het viel ook op dat buitenlands nieuws relatief weinig aan bod kwam in de vaste katern *Opinie & Analyse* van De Standaard.

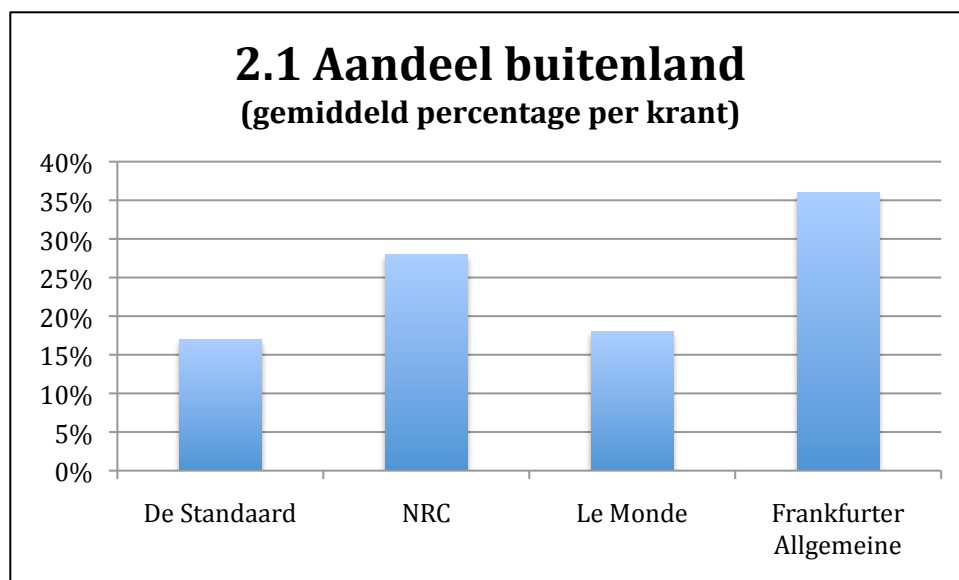
Tabel 2.1 Aandeel buitenlandberichtgeving De Standaard

Datum	Aantal pagina's buitenland	Totaal aantal pagina's	Percentage buitenland
DS 28/01/2011	4	44	9%
DS 26/01/2011	14	60	23%
DS 23/12/2010	4	40	10%
DS 24/11/2010	4	44	9%
DS 22/03/2011	15	40	38%
DS 25/20/2010	10	47	21%
Gemiddeld aandeel buitenland nieuws			18,33%

Uit de vergelijkende analyse, geïllustreerd in grafiek 1 blijkt dat de Frankfurter Allgemeine op vlak van buitenlandberichtgeving het hoogste scoort met 36%. De groeiende

macht en invloed van Duitsland lijkt zich te vertalen in een toenemende interesse voor buitenlands nieuws – ook in andere Duitse kwaliteitsmedia. Ze wordt gevolgd door het NRC Handelsblad met 28%. Le Monde (18%) en De Standaard (17%) schommelen achteraan. Het lage aandeel van Le Monde is opvallend. Mogelijk heeft de toenemende populistische trend (de opkomst van Front National en het debat over de nationale identiteit gestuurd door het Élysée) een invloed op de slinkende interesse voor buitenlands nieuws.

De bestudeerde periode werd gekenmerkt door uitzonderlijke internationale gebeurtenissen zoals de Arabische omwentelingen (waaronder de discussie rond een internationaal ingrijpen in Libië) en de aardbeving en tsunami en met het daaropvolgend nucleair risico in Japan. Ondanks deze belangrijke internationale gebeurtenissen, beperkt het aandeel buitenlandberichtgeving van De Standaard zich tot 17%. Dat is weinig, zeker als je bedenkt dat een interview met bisschop Vangheluwe meer dan een kwart van de krant kan vullen. (DS 15/04)

Kwaliteitskenmerk

Het aandeel buitenlandberichtgeving is een belangrijke indicator voor de kwaliteit van de journalistiek. Hoe meer buitenlands nieuws, hoe hoger de kwaliteit van de krant. Het belang van buitenlandberichtgeving voor de kennis over de wereld van de lezers heb ik eerder al besproken. Aan de andere kant moet er natuurlijk een evenwicht worden gevonden tussen buitenlands nieuws en domeinen zoals binnenland, cultuur, economie en andere. De na te streven norm leg ik daarom vast op 40% buitenlands nieuws. Dit is naar mijn mening een realistische score die kranten moeten nastreven. Uit de analyse blijkt dat zelfs de zogenaamde kwaliteitskranten die score niet halen. De FAZ komt met 36% wel in de buurt en bewijst

daarmee dat dit cijfer, mits een kleine inspanning niet onrealistisch hoog ligt. Wanneer kranten zich op basis van kwaliteit willen onderscheiden, zetten ze vaak extra in op buitenland. De nieuwe rubriek ‘Wereldzaken’ van De Tijd is daar een mooi voorbeeld van. Alleen kranten met meer dan 40% buitenlands nieuws, krijgen daarom de hoogste kwaliteitsscore.

Tabel 2.2 Kwaliteitscore aandeel buitenlandberichtgeving

Score	Aandeel buitenlandberichtgeving	Score kranten
0	0 - 15%	/
1	16 - 30%	DS, LM, NRC
2	31 - 40%	FAZ
3	Meer dan 41%	/

2. Aandeel puur buitenlands nieuws

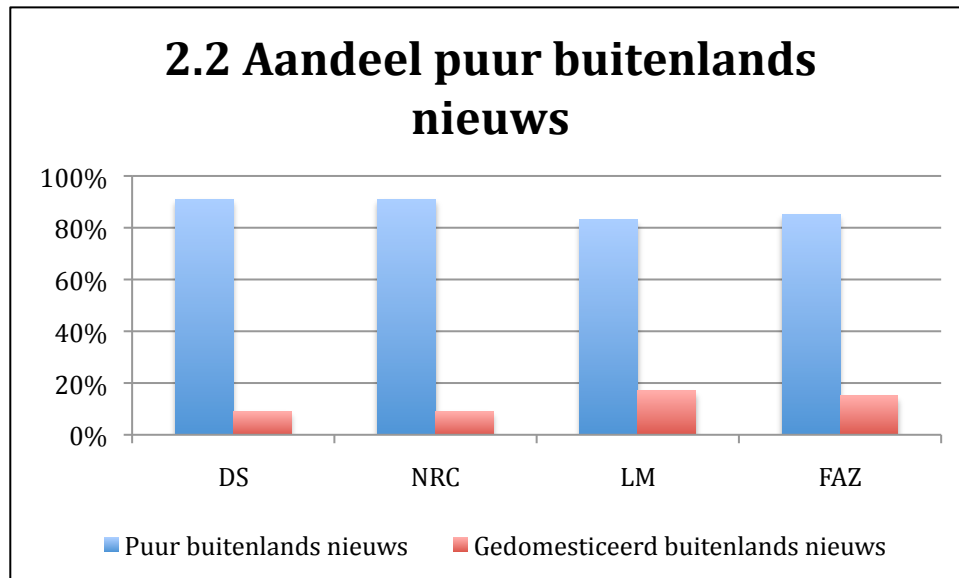
Resultaten analyse

Deze indicator analyseert de verhouding tussen puur buitenlands nieuws en gedomesticeerd nieuws. Grafiek 2 illustreert de verhouding tussen beide. Het aandeel puur buitenlands nieuws schommelt bij alle kranten tussen 80 en iets meer dan 90%. NRC Handelsblad en De Standaard halen met 91% het hoogste aandeel puur buitenlands nieuws.

Bij de Frankfurter Allgemeine is bijvoorbeeld gemiddeld 15% van het nieuws gedomesticeerd. Het is natuurlijk zo dat de graad van domesticatie enorm kan variëren. In een uitgebreid artikel over een ongeluk in Cambodja (FAZ 24/11 26) was er een korte melding dat er geen Duitse slachtoffers bekend waren. Daar gaat het dus om een lage graad van domesticatie. Maar vaak is er ook een hoge graad van domesticatie, wanneer men bijvoorbeeld het dagboek van een Duitser in Japan publiceert na de tsunami (FAZ 22/03 28) of een artikel schrijft bij de heropening van een Duitse school in Hongarije (25/10 13).

Le Monde en de Frankfurter Allgemeine maken met respectievelijk 17 en 15% gedomesticeerd nieuws tegenover minder dan 10% gedomesticeerd nieuws bij NRC en DS het meeste gebruik van de techniek om buitenlands nieuws te domesticeren. Daarvoor zijn twee mogelijke oorzaken. Ten eerste is het belang van Frankrijk en Duitsland in de internationale politiek en hun stem in internationale fora uiteraard groter dan die van België en Nederland. Wanneer Sarkozy de leiding neemt over de militaire operatie in Libië wordt daarover in de hele wereldpers bericht maar in Frankrijk is het wel ‘gedomesticeerd’ nieuws. Dit is de ‘positieve’ verklaring: Frankrijk en Duitsland spelen een grotere rol op het wereldniveau dus is er meer aandacht voor die prestigieuze rol. Er is ook een mogelijke ‘negatieve’ oorzaak. In een groter land moeten de media meer rekening houden met een niet-

verstedelijkt gebied dat een bevolking herbergt van minder opgeleiden en dus meer interesse heeft voor gedomesticeerd nieuws. Hoe groter het land, hoe meer chauvinisme, hoe minder interesse voor het buitenland. De katern ‘Deutschland und die Welt’ in de FAZ is daar een mooi voorbeeld van.

Kwaliteitskenmerk

De domesticatie van buitenlands nieuws zorgt voor een zekere inbedding van internationale feiten in de eigen leefwereld. Het laat de kijker/lezer toe de gebeurtenissen te interpreteren volgens een vertrouwd referentiekader. Het gevaar bestaat er echter in dat de domesticatie te ver gaat. Dan wordt niet ‘de wereld ons dorp, maar het dorp onze wereld.’⁴⁴ Het overstijgen van de lokale context is hoe dan ook cruciaal om die context te begrijpen. Bovendien is buitenlandberichterijving slechts typerend ‘buitenlands’ wanneer ze binnen afwijkende culturele, economische, demografische en politieke omstandigheden wordt gekaderd en zich in een grotendeels andere omgeving dan het binnenland afspeelt. De domesticatie - de belangstelling voor de vlak-voor-de-deur fenomenen - staat ook haaks op de toenemende greep van het Europees en mondiaal beleid op ons nationaal bestaan.

Er zijn voor- en tegenstanders van domesticatie. Het ideale scenario is wellicht het evenwicht te vinden tussen puur buitenlands nieuws en domesticatie. Wanneer België deel neemt aan de coalitie in Libië is het relevant om te vermelden wat de Belgische F16’s daar precies gaan doen (DS 22/03 8). Desondanks vind ik dat bij buitenlands nieuws de nadruk wel

⁴⁴ JOYE, S. en BILTEREYST, D., “All quit on the ...? Een analyse van het buitenlandaanbod van VRT en VTM” in HOOGHE, M. e.a., *De kwaliteit van het nieuws. Kwaliteitsindiatoren voor televisienieuws*, Acco, Leuven, 2007, 71-82.

degelijk moet liggen op het buitenland. De sluipende trend naar domesticatie – zonder twijfel mee onder invloed van de verkoopscijfers - zorgt er voor dat die nadruk meer en meer verschuift. Ik leg daarom de na te streven norm op 90% buitenlands nieuws tegenover 10% gedomesticeerd nieuws. Dat lijkt misschien overdreven, maar uit de analyse blijkt dat deze norm al gerealiseerd wordt door De Standaard en NRC. Ze is dus zeker haalbaar voor de redacties. Alleen kranten die minder dan 50% puur buitenlands nieuws bevatten, krijgen per definitie de laagste score.

Tabel 2.3 Kwaliteitsscore aandeel puur buitenlands nieuws

Score	Aandeel puur buitenlands nieuws	Score kranten
0	Minder dan 50%	/
1	51 - 70%	/
2	71 - 90%	LM, FAZ
3	Meer dan 90%	DS, NRC

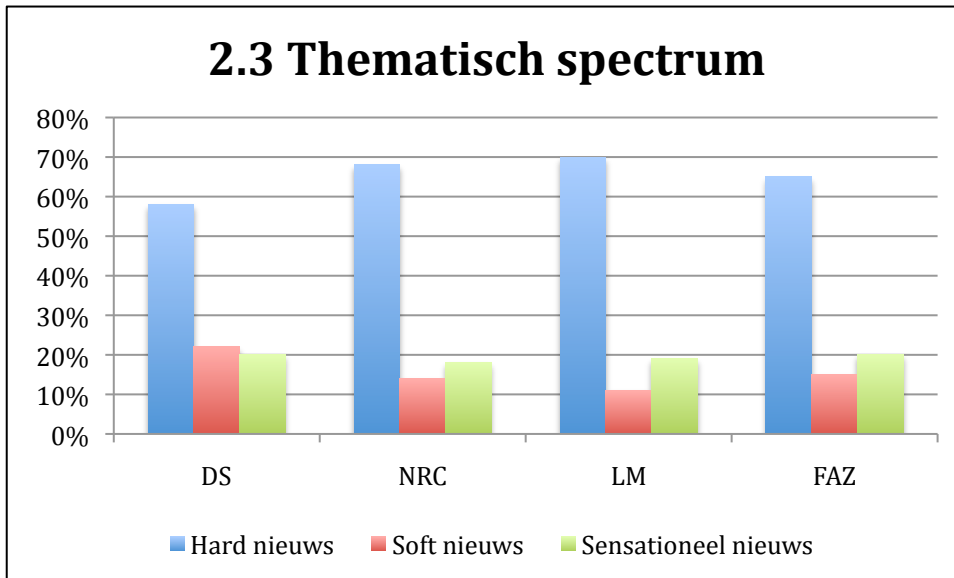
3. Thematisch spectrum: hard/soft/sensationeel nieuws

Resultaten analyse

De inhoud van de artikels is tijdens de analyse opgedeeld in *hard, soft en sensationeel nieuws*. De indeling is in de eerste plaats gebaseerd op het onderwerp maar is daarnaast ook vaak afhankelijk van de invalshoek. Laat ons een voorbeeld bekijken. Op 24 november 2010 zou de Franse president Sarkozy een lastige journalist een pedofiel hebben genoemd. De FAZ legde in haar nieuwsbericht de nadruk op de beschuldiging en de mogelijke politieke gevolgen voor Sarkozy naar de presidentscampagne toe (FAZ 24/11 8). Politiek en dus hard nieuws. De Standaard beschreef de commotie, de houding van Sarkozy, de roddels en de reflectie van de journalisten. *Faits divers* en dus zacht nieuws.

Le Monde brengt met 70% het meeste hard nieuws. NRC (68%) en FAZ (65%) volgen kort daarna en DS eindigt met 58% op de laatste plaats. De Standaard heeft met 20% ook het hoogste percentage soft nieuws, een trend die wellicht samenhangt met de toenemende tabloïdisering van De Standaard sinds de jaren negentig.⁴⁵ Het huwelijk van de Britse prins William en Kate Middleton werd bijvoorbeeld in alle kranten behandeld maar in De Standaard ging men uitgebreid in op de datum en de locatie van het gebeuren. “William en Kate kozen 29 april uit omdat ze in de lente wilden trouwen.” (DS 24/11 3) So what?

⁴⁵ HAUTTEKEETTE, L., *De tabloïdisering van kranten: mythe of feit?*, doctoraatsproefschrift, Universiteit Gent, 2005, 382 en DELEU, E., *Yasmine's dood als media's brood. Tabloïdisering van de Vlaamse geschreven pers*, masterproef, Erasmushogeschool Brussel, 2010.

Kwaliteitskenmerk

Men noemt een verhoogde hoeveelheid soft nieuws vaak in dezelfde context als andere negatieve trends in de journalistiek zoals infantilisering (het versimpelen van nieuws) of sensationalisering (het brengen van meer onderwerpen die inspelen op de buikgevoelens van de lezers). De Swert stelt die evidentie in vraag.⁴⁶ Critici gaan er vaak van uit dat de pers als enige taak heeft het publiek te *informer*en. Het kan echter ook nuttig zijn om de boodschap op een leuke manier te verpakken en zodoende de informatieoverdracht (en daarmee het democratisch burgerschap van het publiek) te ondersteunen. Costera Meijer⁴⁷ stelde zo drie benaderingen op in verband met nieuwswaardigheid:

- de conventionele benadering: het uitgangspunt is een objectieve, neutrale berichtgeving. Hard nieuws is de norm en elke vorm van soft nieuws wordt als kwaliteitsverlies beschouwd.
- de populaire benadering: het nieuws wordt bepaald door de noden en wensen van het potentiële publiek. Soft nieuws en sensatie primeren met de nodige negatieve gevolgen voor de rol van de media in een democratie.
- publieke benadering: nieuws moet erin slagen het publiek bij de democratie te betrekken. Nieuws moet er zijn voor alle lagen van de bevolking. Er ontstaat ruimte voor soft nieuws zonder dat dit noodzakelijk voor kwaliteitsverlies zorgt. Het gaat hier

⁴⁶ DE SWERT, K., "Soft en hard nieuws als kwaliteitskenmerk van het televisienieuws" in HOOGHE, M. e.a., *De kwaliteit van het nieuws. Kwaliteitsindiatoren voor televisienieuws*, Acco, Leuven, 2007, 133-143.

⁴⁷ Geciteerd in DE SWERT, K., "Soft en hard nieuws als kwaliteitskenmerk van het televisienieuws" in HOOGHE, M. e.a., *De kwaliteit van het nieuws. Kwaliteitsindiatoren voor televisienieuws*, Acco, Leuven, 2007, 133-143.

om meer dan de thematische nieuwsinhoud maar ook over stijl, vorm, framing en selectie van nieuwsbronnen.

Ik neem zowel de conventionele als de publieksbenadering als vertrekpunt voor de kwaliteitsscore. Een zekere mate van soft nieuws kan de drempel tot nieuws verlagen maar de nadruk voor berichtgeving, zeker in de zogenaamde kwaliteitskranten, moet volgens mij op hard nieuws liggen zodat burgers zich een mening kunnen vormen over maatschappelijke en politieke thema's. Het NRC Handelsblad schrijft terecht dat ze haar lezers 'scherp' wil houden. We maken hier abstractie van de verhouding tussen soft nieuws en sensationeel nieuws omdat beide percentages bijna gelijk zijn en we op die manier het thematisch spectrum aan de hand van één kwaliteitsscore kunnen meten. Het gaat dus om het gemiddelde aandeel hard nieuws per krant, waarbij de bovenstaande redenering geldt: hoe meer, hoe beter – met 100% als maximum. De scores zijn daarbij gelijkwaardig ingedeeld per 25%.

Tabel 2.4 Kwaliteitsscore thematisch spectrum

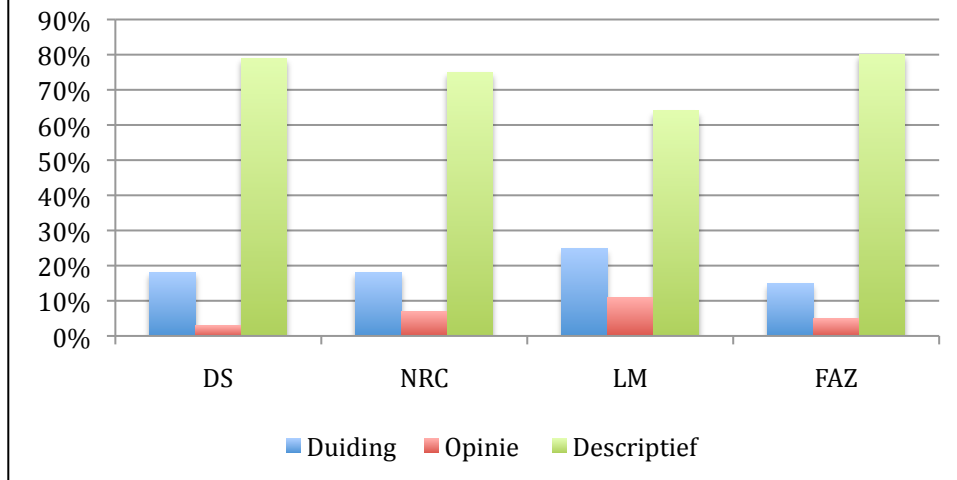
Score	Aandeel hard nieuws	Score kranten
0	0-25%	/
1	26-50%	/
2	51-75%	DS, NRC, LM, FAZ
3	75-100%	/

4. Journalistiek genre en teksthandeling

Resultaten analyse

De artikels werden bij deze parameter ingedeeld onder descriptieve berichten, duidingberichten en opiniestukken. Gemiddeld 74% van het buitenlands nieuws bestaat uit descriptieve berichten. Alleen Le Monde brengt relatief veel duiding (25%!) en opinie (11%). Kranten lijken wel steeds meer in te zetten op deze genres. De Standaard brengt bijvoorbeeld 'Het verhaal' waar plaats is voor een uitgebreid achtergrondverhaal. Een goed voorbeeld is de reportage over de jacht op de Servische oorlogsmisdadiger Mladic. (DS 25/10 23) Le Monde heeft de katern 'Décodage' waarin ze op 22 maart bijvoorbeeld twee pagina's besteedde aan de perceptie van Israël op de Arabische revolutie. (LM 22/03 20)

2.4 Journalistieke teksthandeling

Kwaliteitsscore

Een krant moet een goed evenwicht vinden tussen descriptieve nieuwsberichten, duiding en opinie. Duiding is belangrijk om nieuwsberichten in een bredere (tijds)context te plaatsen en verschillende opinies geven de lezer de mogelijkheid zijn eigen mening te distilleren. Het geven van duiding of achtergrondinformatie is een van de belangrijke manieren waarop kranten zich kunnen onderscheiden, enerzijds ten opzichte van meer populaire kranten en anderzijds ten opzichte van de toenemende informatiestroom op het Internet waar nieuws gratis beschikbaar is. Opiniestukken zijn daarnaast ook essentieel voor een levendig maatschappelijk debat.

Nieuwsberichten zijn blijven uiteraard onontbeerlijk voor het medium. Naar mijn mening bestaat de ideale verhouding daarom uit 70% descriptieve berichten (nieuws), 20% duiding en 10% opinie. Ik baseer me voor de kwaliteitsscore op de som van duiding en opinie die idealiter dus een minimum van 30% bedraagt. Op die manier blijft er genoeg ruimte over voor nieuws. Deze norm lijkt uit de analyse ook realistisch te zijn voor kranten. Le Monde slaagt er in om in te zetten op deze teksthandelingen, de andere kranten komen in de buurt.

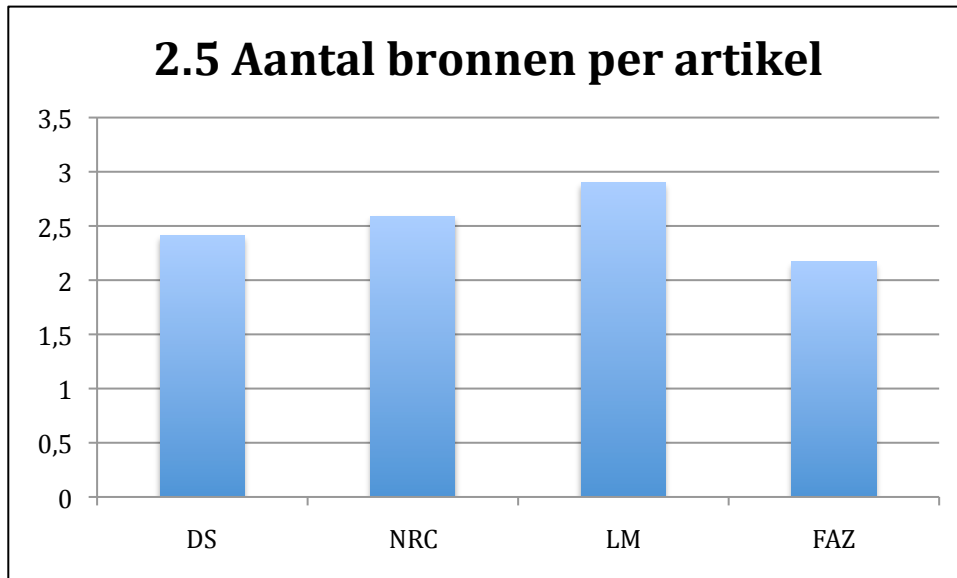
Tabel 2.5 Kwaliteitsscore teksthandeling

Score	Aandeel duiding en opinie	Score kranten
0	0-10%	/
1	11-20%	/
2	21-30%	DS, NRC, FAZ
3	Meer dan 31%	LM

5. Gebruik van verschillende bronnen

Resultaten analyse

Grafiek 5 toont het aantal bronnen per artikel. Het gaat hier uiteraard om gemiddelden en die variëren tussen twee of drie bronnen per artikel. Le Monde scoort het best met een gemiddelde van 2,9 bronnen.

Er moeten bij deze parameter een aantal kanttekeningen worden gemaakt. Ten eerste zijn ook de korte nieuwsberichten opgenomen in de analyse. De meeste daarvan hebben geen bron of hoogstens een korte vermelding van een bron. Het aantal bronnen is erg uiteenlopend, zoals onderstaand voorbeeld van het NRC Handelsblad op 26 februari aantoont.

Tabel 2.6 Aantal bronnen per artikel (NRC 26/02)

Artikel	Bronnen
NRC 26/02 1	8
NRC 26/02 2	3
NRC 26/02 3	1
NRC 26/02 4	5
NRC 26/02 5	5
NRC 26/02 6	1
NRC 26/02 7	3
NRC 26/02 8	2
NRC 26/02 9	1
NRC 26/02 10	3
NRC 26/02 11	2
NRC 26/02 12	1
NRC 26/02 13	3
NRC 26/02 14	1

Ten tweede is het uiteraard belangrijk welke bronnen er aan bod komen. Een goed voorbeeld is een artikel in *Le Monde* over de wetenschappelijke discussie rond een nieuw soort olifant. (LM 23/12 6) Er wordt een genuanceerd beeld van de discussie mogelijk gemaakt door een bijdrage van drie verschillende experts: Pascal Tessy van het *Musée nationale d'histoire naturelle*, David Reich van de Harvard Medical School en Michi Hofreiter van de York University. Zulke bronnen zijn uiteraard waardevoller én betrouwbaarder dan een vage vermelding zoals 'volgens Palestijnse bronnen.' (NRC 22/03 6) Desondanks geeft de analyse een algemeen beeld van het aantal bronnen van het buitenlands nieuws.

Kwaliteitsscore

Bronnen zijn het fundament van een goed artikel. De sombere geluiden over de staat van de journalistiek zijn vaak gerelateerd met het gebrek aan bronnen. Elitereporter Bob Woodward, die in 1972 samen met collega Carl Bernstein het Watergate schandaal onthulde, is bijvoorbeeld pessimistisch:

« Le système est obsédé par la vitesse, l'obligation de répondre à une pseudo-impatience du public, alors que ce monde complexe a besoin d'un journalisme de grande qualité, qui exige travail et enquête en profondeur. On ne fait pas un reportage par téléphone ou en surfant sur Internet. Les informations révélées dans l'affaire du Watergate ne se seraient pas trouvées sur le Net. Gorge profonde (le pseudonyme de l'informateur de Woodward dans l'affaire du Watergate) n'aurait pas de compte sur Facebook. Nos sources étaient humaines. Il a fallu les chercher, les convaincre, leur soutirer chaque renseignement. »⁴⁸

Nick Davies stelt dat journalisten vaak voorverpakte informatie recyclen aan de hand van het nodige knip- en plakwerk.⁴⁹ Een transparantie van bronnen kan dit argument counteren.⁵⁰ Meer zorg en grotere aandacht voor bronnen afkomstig uit diverse hoeken brengen meer diepgang, meer ernst en geven de lezer de mogelijkheid tot objectievere opinievorming. Het vermelden van een bron geeft journalisten ook de kans op modaliteit. De Frankfurter Allgemeine vermeldt bijvoorbeeld in een nieuwsbericht 'volgens the New York Times' om onzekerheid aan te geven. (FAZ 25/10 21) Datzelfde bericht werd inderdaad later op de dag door NRC genuanceerd door andere bronnen in een duidingbericht. (NRC 25/10 5) De kwaliteitsscore voor de bronnen werd gemaakt op basis van de analyse van alle buitenlandartikels, met inbegrip van korte nieuwsstukjes. Het gemiddelde aantal bronnen lag tussen twee en drie. Ik leg de lat iets hoger en geef alleen artikels met minimum vier bronnen

⁴⁸ COJEAN, A., "Bob Woodward, Confessions d'un reporter d'élite", *Le Monde Magazine*, 2011 (2), 24-30.

⁴⁹ DAVIES, N., *Gebakken lucht, Lebowski*, Amsterdam, 2010, 164.

⁵⁰ HIJMANS, E., *Nieuwsbronnen en de kwaliteit van de journalistiek*, Universiteit Nijmegen, 2009 (<http://www.kimforum.nl/pdf/krantenonderzoek.pdf>, 06/04/2011).

de hoogste score. Op die manier krijg je als lezer een genuanceerd en juist geïnformeerd beeld van een situatie. De norm van minimum vier bronnen kan als ideaal streefdoel gelden voor de redacties.

Tabel 2.7 Kwaliteitscore bronnen

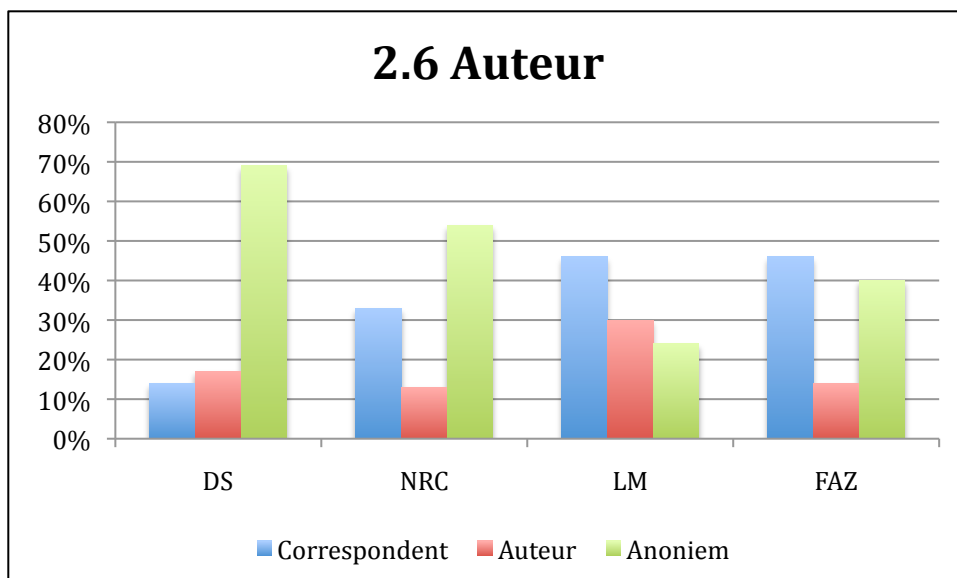
Score	Aantal bronnen per artikel	Score kranten
0		0 - 1 /
1		1 - 2,5 DS, FAZ
2		2,6 - 4 NRC, LM
3		Meer dan 4 /

6. Auteur

Resultaten analyse

De resultaten van de analyse staan opgelijst in onderstaande grafiek. Zowel bij Le Monde en als bij de Frankfurter Allgemeine zijn de meeste artikels gesigineerd door een correspondent (elk 46%). NRC volgt met 33%, De Standaard sluit af met 14%. In de beschrijving van de respectievelijke kranten had ik het aantal buitenlandcorrespondenten vermeld. Die cijfers reflecteren zich in de resultaten.

Het aantal anonieme artikels verschilt sterk. Bij De Standaard loopt dit op tot 69%. NRC en FAZ volgen met respectievelijk 65 en 40%. Le Monde scoort met slechts 24% anonieme artikels opvallend goed.

Kwaliteitscore

De artikels geschreven door buitenlandcorrespondenten dicht ik de hoogste score toe. De toekomst van de correspondenten zal omwille van nieuwe technologische mogelijkheden

en de nood aan goedkopere nieuwsproductie wellicht nog veel veranderen.⁵¹ Wellicht zal er meer van freelancers en lokale netwerken gebruik gemaakt worden. Correspondenten zullen ook meer diepte en expertise moeten brengen in plaats van de onmiddellijke nieuwsgaring die door internationale persagentschappen gebeurt. Desondanks ben ik er van overtuigd dat iemand ter plaatse een absolute meerwaarde kan bieden door meer diepgang te brengen en op een lokaal netwerk en regionale voorkennis te bouwen. Bovendien zal een ooggetuigenverslag altijd meer waard zijn dan een reeks berichten van persbureaus.

Een ideale redactie heeft daarom een uitgebreid netwerk van correspondenten in het buitenland (al dan niet freelance) en kan daarop bouwen voor haar berichtgeving. In *Le Monde* en de *FAZ* wordt meer dan 40% door correspondenten gecovert. Zij hebben er dan ook de middelen voor. Idealiter zou 50% van de buitenlandberichtgeving gecovert meten worden door mensen ter plaatse. De uitdaging voor kranten is om ondanks financiële moeilijkheden te blijven investeren in een uitgebreid netwerk en daardoor de kwaliteit van haar buitenlandberichtgeving te optimaliseren.

Tabel 2.8 Kwaliteitsscore artikels door correspondenten

Score	Aantal artikels door correspondent	Score kranten
0	Minder dan 30%	DS
1	30 - 40%	NRC
2	41 - 50%	LM, FAZ
3	Meer dan 51%	/

Anderzijds is het naar mijn mening belangrijk om zo veel mogelijk artikels te laten ondertekenen door een redacteur. Op die manier neemt de journalist verantwoordelijkheid op voor zijn werk en kan hij indien nodig door lezers op de vinger worden getikt. Een auteur drukt (onbewust) zijn stempel op een artikel en dus is transparantie nodig. Desalniettemin moet er hier een marge voorzien zijn omdat het bij korte nieuwsberichten niet altijd nodig is een auteur te plaatsen. Wanneer minder dan 20% van de artikels anoniem is, krijgt de krant de hoogste kwaliteitsscore.

Tabel 2.9 Kwaliteitsscore artikels door auteurs

Score	Aantal anonieme artikels	Score kranten
0	Meer dan 60%	DS
1	41 - 60%	NRC
2	20 - 40%	LM, FAZ
3	Minder dan 20%	/

⁵¹ Zie ook de serie X, *De toekomst van de buitenlandcorrespondent*, *De Nieuwe Reporter* (<http://www.denieuwereporter.nl/tag/seriebuitenlandcorrespondent/>, 05/04/2011).

7. Inhoudelijk evenwicht bronnen en citaten

Resultaten analyse

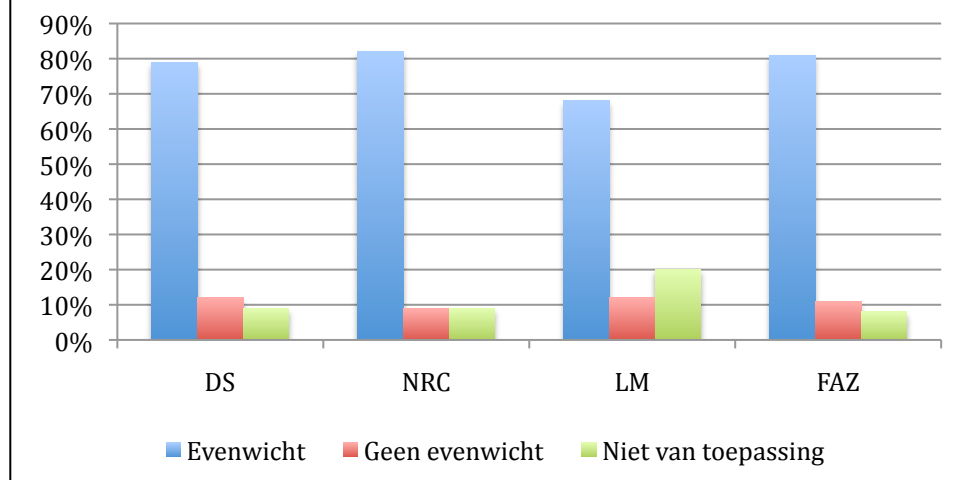
Bij deze parameter gaat het om hoor en wederhoor. Dit is soms heel duidelijk aanwezig. In een artikel in Le Monde over de goedkeuring van het START-verdrag door de Amerikaanse senaat komt eerst de Democraat John Kerry aan het woord en vervolgens Republikein Jon Kyl. (LM 23/12 7) In een artikel over de nieuwe mediawet in Hongarije komt in Le Monde zowel het regime als tegenstanders van de wet aan bod. (LM 23/12 18) Bij NRC worden bij hetzelfde onderwerp alleen tegenstanders aangevoerd. (NRC 23/12 21)

Hoe zit het bij kortere nieuwsberichten? Meestal wordt er maar één bron aan het woord gelaten aangezien het om duidelijke feiten gaat. Een voorbeeld is een kort bericht na een studie over demografie in de VS waarbij alleen de respectievelijke studie wordt vermeld. (LM 23/12 11) Maar ook in korte nieuwsberichten is het mogelijk de (eventuele) twee kanten te belichten. De Frankfurter Allgemeine slaagt er in om in een artikel van 21 regels over de PVV zowel een quote van Brinkman te plaatsen als een mededeling van Wilders en een korte schets van de positie van de Partij voor de Vrijheid in Nederland. (FAZ 24/11 17) De kortere nieuwsberichten, ook wanneer ze maar één bron bevatten, staan gecodeerd als evenwichtig tenzij er een duidelijk onevenwicht op te merken was.

Nog een laatste voorbeeld van een gebrek aan inhoudelijk evenwicht. Le Monde beschrijft in het uitgebreide artikel 'Les divergences entre Nicolas Sarkozy et Barack Obama à propos d'un monde sans armes nucléaires' de relatie tussen de Verenigde Staten en Frankrijk met betrekking tot nucleaire wapens. (LM 23/12 8) Ze citeert daarbij vier bronnen uit Wikileaks maar doet geen enkele poging een officiële instantie in Frankrijk of de Verenigde Staten te raadplegen.

De cijfers voor de verschillende kranten zijn relatief gelijk. De Standaard en Le Monde hebben in 12% van hun berichtgeving een gebrek aan inhoudelijk evenwicht, de Frankfurter Allgemeine in 11% en NRC in 9%. Le Monde heeft een hoog aantal opiniestukken waarbij de parameter voor inhoudelijk evenwicht niet van toepassing is.

2.7 Inhoudelijk evenwicht

Kwaliteitsscore

Het journalistieke principe van hoor en wederhoor staat binnen de mediakritiek in discussie. Daarom heb ik er voor gekozen om alleen artikels waar een fundamenteel onevenwicht te merken is als ‘geen evenwicht’ te coderen. Dergelijke artikels zouden naar mijn mening zo weinig mogelijk aanwezig moeten zijn. Ik heb de lat dan ook hoog gelegd. Alleen kranten met minder dan 5% onevenwichtige artikels krijgen de hoogste kwaliteitsscore.

Tabel 2.10 Kwaliteitsscores inhoudelijk evenwicht

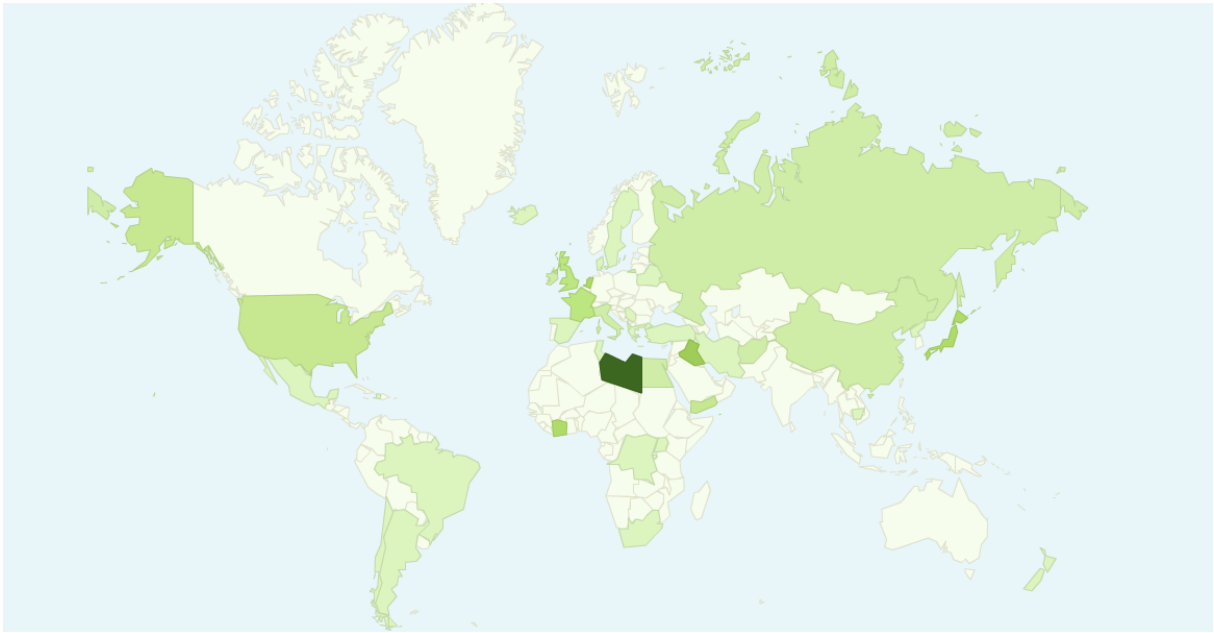
Score	Aantal artikels zonder evenwicht	Score kranten
0	Meer dan 15%	/
1	Minder dan 15%	DS, LM, FAZ
2	Minder dan 10%	NRC
3	Minder dan 5%	/

8. Geografisch spectrum

Resultaten analyse

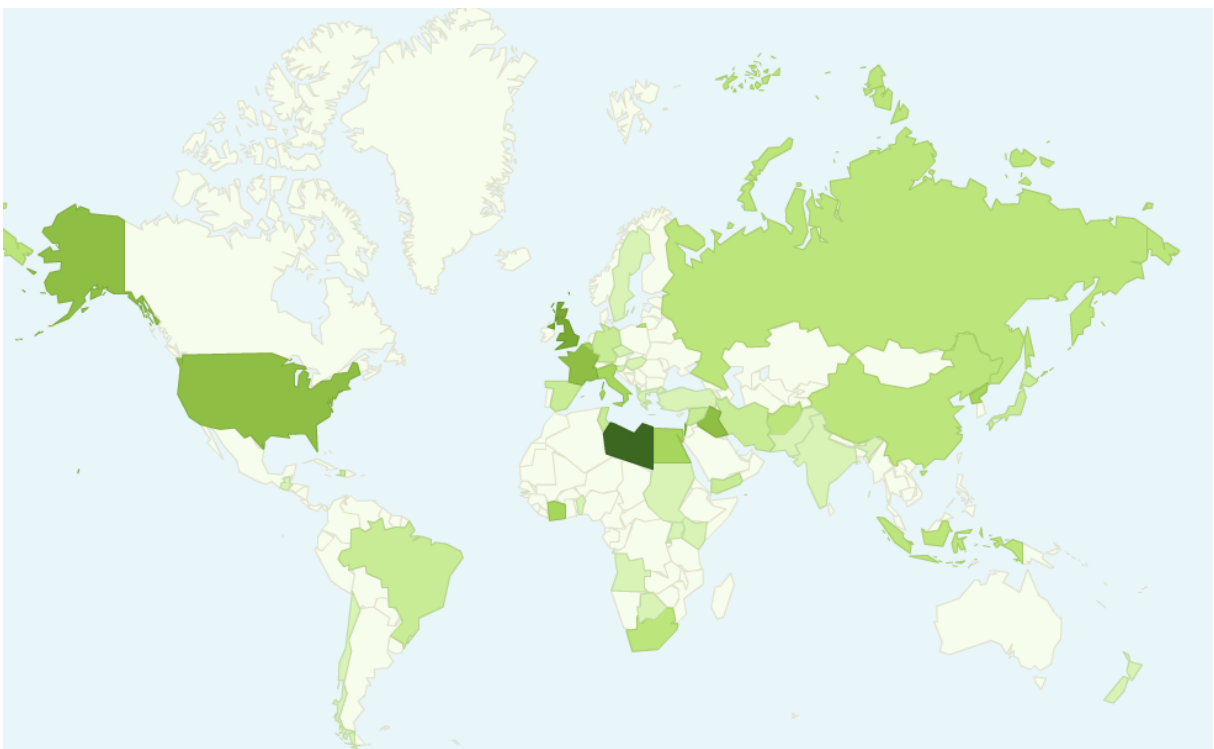
Om de resultaten van deze parameter helder in beeld te brengen, heb ik per krant een cartogram gemaakt. De landen die het donkerste zijn aangeduid, komen het vaakst voor in de berichtgeving.

Afbeelding 2.1 Cartogram voor de aandacht van buitenlands nieuws De Standaard

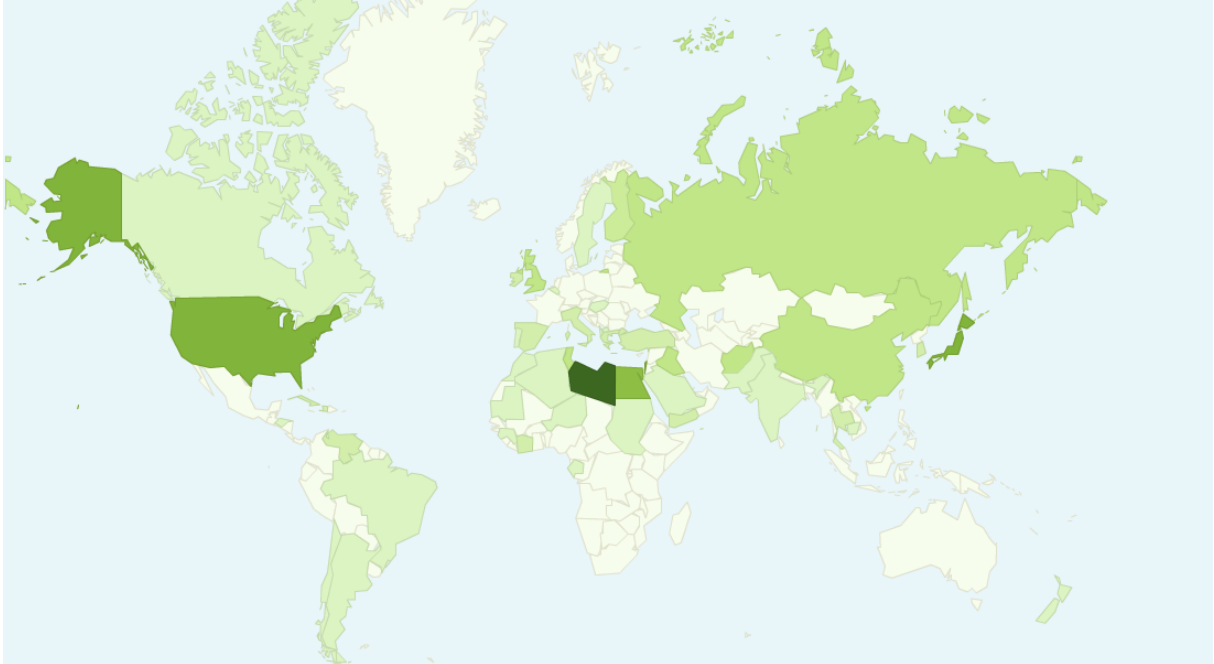
De Standaard berichtte het meeste over Libië (14), Irak (6) en Japan, Nederland en Ivoorkust (elk 5).

Afbeelding 2.2 Cartogram voor de aandacht van buitenlands nieuws in NRC Handelsblad

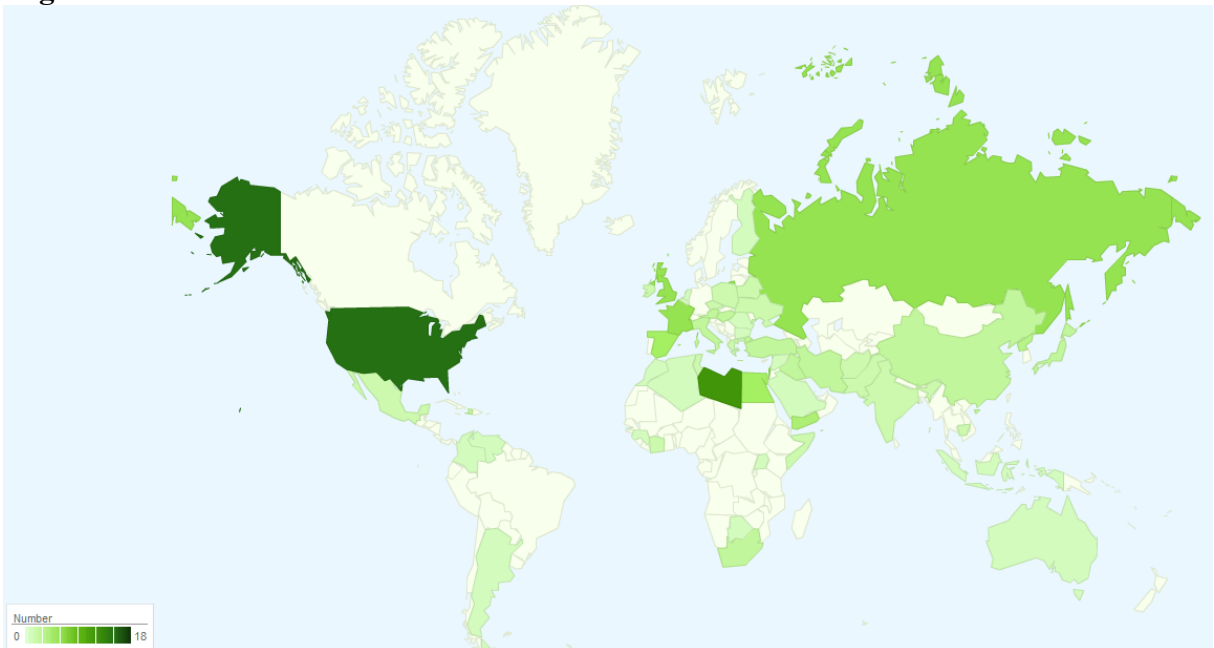
NRC Handelsblad berichtte het meeste over Libie (10), Groot-Britannië (6), Israël en Palestina, Irak, Frankrijk en de Verenigde Staten (elk 5).

Afbeelding 2.3 Cartogram voor de aandacht van buitenlands nieuws in Le Monde

Le Monde berichtte voornamelijk over Libië (18), Japan, (10) en de VS en Egypte (elk 9). Twaalf artikels gingen over de wereld of de planeet in het algemeen.

Afbeelding 2.4 Cartogram voor de aandacht van buitenlands nieuws in Frankfurter Allgemeine

De Frankfurter Allgemeine legt haar focus op de VS (19), Libië (14) en Groot-Britanië, Israël en Palestina, Frankrijk en Rusland (elk 7). Negen artikels berichtten over de wereld in het algemeen.

Een eerste opvallende tendens is de aandacht voor conflicten en rampen. De aandacht voor Libië hangt samen met de onderzochte periode waarin het geweld in Libië en de discussies over de no fly – zone volop aan de gang waren. Ook de aandacht voor Japan is gerelateerd met de aardbeving de tsunami en de nucleaire dreiging die in de eerste helft van 2011 een bijzonder actuele onderwerpen waren. De spanningen in Israël en Palestina blijven

in de schijnwerpers staan, met name door de nieuwe democratische ontwikkelingen in de Arabische wereld en het toenemend intern geweld. Ook Ivoorkust krijgt in vergelijking met andere Afrikaanse landen opvallend meer aandacht omwille van de aanhoudende burgeroorlog.

Een tweede tendens is de nadruk op het Westen. Zowel de Verenigde Staten als Europese (buur)landen komen vaak voor in de buitenlandse berichtgeving. Deze tendens bevestigt eerder onderzoek naar het geografisch spectrum van buitenlands nieuws.⁵² Nabijheid en eurocentrisme blijven belangrijk. De verkiezingen in Tsjechië worden in NRC bijvoorbeeld slechts kort vermeld terwijl ze in de Frankfurter Allgemeine in een langer stuk worden besproken. (FAZ 25/10 22)

Kwaliteitsscore

Deze parameter is moeilijker in een kwantitatieve kwaliteitsscore om te zetten. Algemeen gezien geldt: hoe meer verscheiden, hoe beter. Op die manier kunnen ‘blinde vlekken’ vermeden worden.

Ze is in de eerste plaats bedoeld om een beeld te creëren van de geografische keuzes van de buitenlandredacties. Die keuzes worden dus in grote mate bepaald door regionalisme en conflicthaarden.

9. Retoriek

Dit bleek geen nuttige parameter te zijn. Ze is ook moeilijk meetbaar. Wanneer retorische middelen subjectiviteit aangaven, hing dit meestal samen met een gebrek aan evenwicht in een artikel. Op die manier zit het dus vervat in de indicator van inhoudelijk evenwicht. Enkele voorbeelden:

“Als Kämpfer für die Freiheit sieht sich Assange verfolgt – vor allem die amerikanische Regierung versuche ihn auszuschalten oder zum Schweigen zu bringen.” (FAZ 25/10 6) De journalist plaatst Assange hier in een bijzonder gunstig daglicht door zijn woordkeuze. Hij presenteert hem als vrijheidsstrijder en nuanceert dit op geen enkele manier. Dit beeld wordt extra benadrukt door het contrast met Amerika dat hem ,tot zwijgen wil brengen.’

⁵² JOYE, S. en BILTEREYST, D., “All quit on the ...? Een analyse van het buitenland aanbod van VRT en VTM” in HOOGHE, M. e.a., *De kwaliteit van het nieuws. Kwaliteitsindiatoren voor televisienieuws*, Acco, Leuven, 2007, 232.

« Ces messages disent l'émotion d'une ville qui, après le choc des récents combats, cherche ses fils disparus, pleure ses morts, s'étonne toujours d'être debout, hésite encore entre promesses de vengeance et célébration de la liberté retrouvée. » (LM 26/02 6) Er wordt gebruik gemaakt van emotionaliteit in deze inleiding. De opsomming zorgt voor een retorisch effect. Bovendien zorgt het woordgebruik voor het scheppen van een emotioneel, donker beeld door de combinatie van woorden als verdwenen, wenen, wraakbeloftes.

« Zelfs protesteren lukt niet » (NRC 24/10 11) In een artikel over de protesten tegen hoge studiegelden in Groot-Brittannië geeft de titel onmiddellijk een waardeoordeel over de situatie. De journalist geeft aan dat de regering onplooibaar is, ondanks alle mogelijke middelen. Zelfs protesteren heeft geen effect. Hij kan zeker de hopeloosheid van de situatie weergeven, maar zou dit ook op een iets meer expliciete manier kunnen doen. Bovendien doet hij een onzekere toekomstvoorspelling.

“Wanneer de internationale steun afbrokkelt - bijvoorbeeld als de Arabische Liga afhaakt - zal ook de eensgezindheid van het Belgische parlement verdwijnen.” (DS 22/03 21) In een nieuwsstuk is een dergelijke voorspelling nogal ongepast. In een analyse of commentaarstuk zou het natuurlijk wel kunnen. De auteur geeft hier aan weinig vertrouwen te hebben in (de consensus binnen) het parlement.

10. Besluit

In tabel 10 worden alle kwaliteitsscores per parameter opgelijst en voor elke krant een totaalscore gemaakt. NRC Handelsblad, Le Monde en Frankfurter Allgemeine stranden op een gelijke score van vijftien punten. De Standaard eindigt opvallend lager met tien punten.

Tabel 2.11 Vergelijking kwaliteitsscores

Parameter	Kwaliteitsscore			
	DS	NRC	LM	FAZ
Aandeel buitenlandberichtgeving	1	2	1	3
Aandeel puur buitenlands nieuws	3	3	2	2
Thematisch spectrum	2	2	2	2
Aandeel duiding en opinie	2	2	3	2
Bronnen	1	2	2	1
Aandeel artikels door correspondenten	0	1	2	2
Aandeel anonieme artikels	0	1	2	2
Inhoudelijk evenwicht	1	2	1	1
Totaal	10	15	15	15

Een vergelijking van vier internationale kwaliteitskranten

De scores zijn vrij gelijklopend omdat het corpus bestaat uit vier kranten die internationaal gekend zijn als ‘kwaliteitskranten.’ Het oorspronkelijke doel van deze masterproef was een vergelijkende analyse van het buitenlands nieuws van vier kwaliteitskranten. Toen bleek dat hiervoor geen sluitende methode bestond, heb ik een eigen codeboek gemaakt. Het is de bedoeling dat dit codeboek op alle dagbladen kan worden toegepast; van De Tijd tot Het Laatste Nieuws, van de FAZ tot de Bild. Mijn select corpus van kwaliteitskranten vormt een relatief egaal beeld. Daarom heb ik in het volgende hoofdstuk de methode ook nog kort toegepast op meer populaire kranten in België, Nederland, Frankrijk en Duitsland. Deze indicatieve analyse vormt een aanzet voor verder onderzoek waarin de methode kan toegepast worden op een breder krantengamma. Het is natuurlijk zo dat de meer populaire kranten een ander publiek hebben en daarom andere normen op vlak van buitenlands nieuws nastreven. Dat is hun goed recht. Als ze echter willen streven naar kwaliteitsvol buitenlands nieuws, blijft deze methode een goede manier om kwaliteit te meten.

Het corpus van deze masterproef nuanceert ook de slechte score van De Standaard. Wanneer het corpus bestond uit alle Vlaamse dagbladen zou de krant wellicht als een van de beste scoren. Ze wordt hier echter vergeleken met drie internationale toppers die middelen hebben waar DS alleen maar van kan dromen. De Standaard komt in deze analyse bijvoorbeeld slecht naar voren op vlak van soft en sensationeel nieuws. Een corpus uitgebreid met meer populaire kranten zou dat beeld natuurlijk sterk nuanceren. Desondanks kan deze score een *wake-up call* zijn. Als de krant op het internationaal forum een stem wil hebben, zal ze de kwaliteit van haar buitenlands nieuws moeten bijschaven. De beslissing van Peter Vandermeersch om de vaste buitenlandcorrespondenten te schrappen is financieel gezien wellicht een logische beslissing. Dit hoeft niet noodzakelijk tot kwaliteitsverlies te leiden wanneer de leegte wordt ingevuld met ervaren freelancers in de landen van bestemming. Het is toch pijnlijk te moeten constateren dat maar 14% van het buitenlands nieuws van De Standaard door correspondenten ter plaatse wordt geschreven.

Gelijklopende scores, onderlinge verschillen

Ondanks de gelijke score van drie van de vier kranten, vertonen ze wel onderliggende afwijkingen. Enkele opvallende verschillen:

- het relatief **aandeel buitenlands** nieuws van de FAZ is maar liefst het dubbele van dat van Le Monde of De Standaard.

- LM en FAZ brengen duidelijk **meer gedomesticeerd** nieuws dan de twee Nederlandstalige kranten. Dit is mogelijk gerelateerd aan de grootte en het internationaal belang van Frankrijk en Duitsland.
- DS biedt opvallend **meer soft en sensationeel nieuws**.
- LM biedt merkkelijk **meer duiding en opinie**. FAZ blijft erg traditioneel met maar liefst 80% descriptieve berichtgeving.
- bijna de helft van het buitenlands nieuws van LM en FAZ wordt door **correspondenten** geschreven. NRC volgt met 1/3. De Standaard eindigt op een magere 14%. Dat is logischerwijze te verklaren door het vaste correspondentenbestand. Vaste correspondenten die worden afgeschaft, lijken te weinig te worden vervangen door (lokale) freelancers.
- in Le Monde is slechts een kwart van de artikels niet gesigneerd. Bij NRC loopt dit aantal **anonieme artikels** op tot meer dan de helft (met andere woorden, het dubbele van Le Monde!) en bij DS zelfs tot bijna 70%. Het gaat hier lang niet alleen om korte nieuwsberichten.

De uitdaging is nochtans voor alle kwaliteitskranten gelijk: zo goed mogelijk scoren ten opzichte van hun lezersprofiel dat bestaat uit 50 à 60% hoogopgeleiden. Kwaliteitskranten moeten rekening houden met die segmentering van de bevolking en kunnen dus nog best wat van elkaar sterktes leren om hun marktposities te versterken. Daarbij kan deze methode zeker en vast worden toegepast. Kranten moeten streven naar minstens 40% buitenlands nieuws waarvan minstens 90% puur buitenlands nieuws, minimum drie kwart hard nieuws, 30% duiding en opinie, minstens vier bronnen per artikel, meer dan 50% gesigneerd door een correspondent, minder dan 20% anonieme artikels, een inhoudelijk evenwicht van bronnen en citaten en een breed geografisch spectrum.

Daarnaast zijn de belangrijkste gelijkenissen:

- het **aandeel buitenlandberichtgeving** blijft bij alle kranten relatief beperkt. Gemiddelden berichtten deze vier kwaliteitskranten in een kwart van hun krant over het buitenland.
- het **aantal bronnen** schommelt bij alle kranten tussen twee en drie. Wellicht zou een meer genuanceerd beeld kunnen worden gevormd wanneer de kortere nieuwsberichten worden weggelaten uit de analyse.

- slechts in 10% van de artikels werd een mogelijk gebrek aan **inhoudelijk evenwicht** vastgesteld
- het **geografisch spectrum** is vrij gelijklopend met een grote aandacht voor conflict en regionalisme

HOOFDSTUK 3. Evaluatie van de onderzoeksmethode

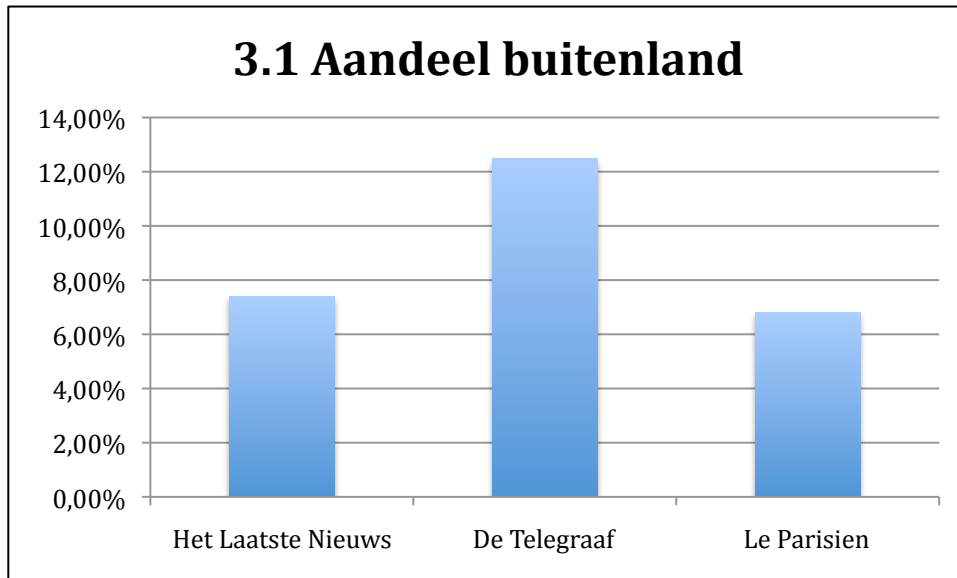
Er bestaat in Vlaanderen geen duidelijke onderzoeksmethode voor het meten van journalistieke kwaliteit. Daarom creëerde ik aan de hand van de literatuur een eigen onderzoeksmethode om tot een duidelijke kwaliteitsscore te komen voor buitenlands nieuws. Het is van in het begin de bedoeling geweest om een onderzoeksmethode te creëren die geldt voor alle geschreven pers. Het corpus van mijn analyse bestaat uit zogenaamde kwaliteitskranten, wat tot vrij gelijke kwaliteitsscores leidde. Om aan te tonen dat de methode op alle kranten toepasbaar is, maak ik in dit hoofdstuk een indicatieve analyse van enkele populaire kranten. Het gaat om dagbladen van dezelfde landen als de kwaliteitskranten uit het corpus, maar aan het andere einde van het spectrum: Het Laatste Nieuws in België, De Telegraaf in Nederland, Le Parisien in Frankrijk en de Bild in Duitsland.⁵³ Deze vier kranten hebben een bijzonder hoog marktaandeel in de respectievelijke landen en worden er erkend als de meest populaire krant. De datum is dezelfde als de pilootstudie van de kwaliteitskranten, namelijk 28 januari 2011. Vervolgens wordt de methode per parameter kort geëvalueerd voor eventueel verder onderzoek.

1. Analyse populaire kranten

Aandeel buitenlandberichtgeving

Bij de populaire kranten is het gemiddelde aandeel buitenlandberichtgeving 9,8% ten opzichte van bijna 25% bij de kwaliteitskranten. De Telegraaf scoort met 12% het hoogste.

⁵³ Het bleek uiteindelijk niet mogelijk om op korte termijn de Bild van 28 januari te bemachtigen. Hij is in België nergens aanwezig het archief is niet op datum te onderzoeken en via post zou het volgens de uitgever een drietal weken onderweg zijn. Omdat de analyse van de krant op een andere datum de indicatieve analyse zou vertekenen, heb ik die krant uit de bespreking noodgedwongen moeten weglaten.

Dat lage percentage reflecteert in de kwaliteitsscore (zie tabel 11). Geen enkele krant behaalt een punt voor deze parameter. Twee of drie pagina's buitenland per krant is nu eenmaal niet voldoende.

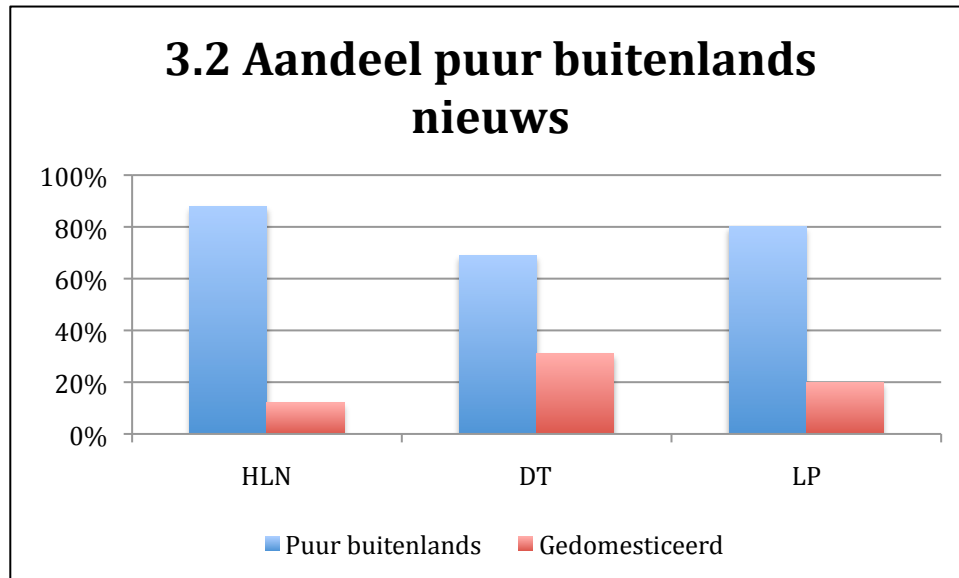
Tabel 3.1 Kwaliteitsscore aandeel buitenlandberichterijging

Score	Aandeel buitenlandberichterijging	Score kranten
0	0 - 15%	HLN, DT, LP
1	16 - 30%	/
2	31 - 50%	/
3	Meer dan 51%	/

Aandeel puur buitenlands nieuws

Grafiek 9 toont de verhouding tussen puur buitenlands en gedomesticeerd nieuws. Het Laatste Nieuws heeft met 88% het grootste aandeel puur buitenlands nieuws. Le Parisien (80%) en De Telegraaf (69%) volgen.

3.2 Aandeel puur buitenlands nieuws

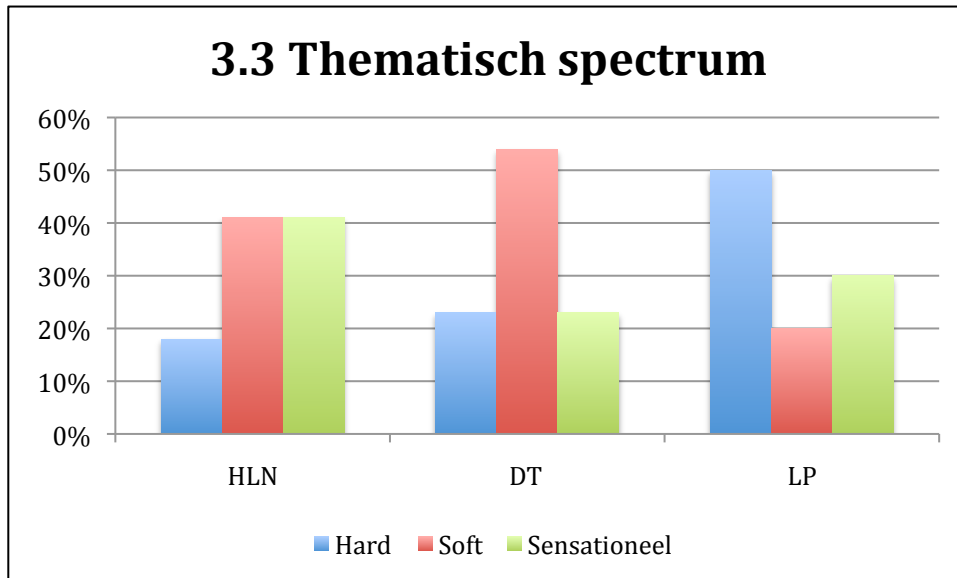
De Telegraaf heeft het hoogste aandeel gedomesticeerd nieuws en krijgt daardoor de laagste kwaliteitsscore. Het Laatste Nieuws en La Parisien scoren relatief goed.

Tabel 3.2 Kwaliteitsscore aandeel puur buitenlands nieuws

Score	Aandeel puur buitenlands nieuws	Score kranten
0	Minder dan 50%	/
1	51-70%	DT
2	71-90%	HLN, LP
3	Meer dan 90%	/

Thematisch spectrum: hard/soft/sensationeel nieuws

De populaire kranten tonen een duidelijk verschil op het vlak van het thematisch spectrum in vergelijking met de kwaliteitskranten. Het Laatste Nieuws en De Telegraaf hebben met ongeveer 20 % zeer weinig hard nieuws. Bij Le Parisien bestaat de helft van de buitenlandberichtgeving uit hard nieuws.

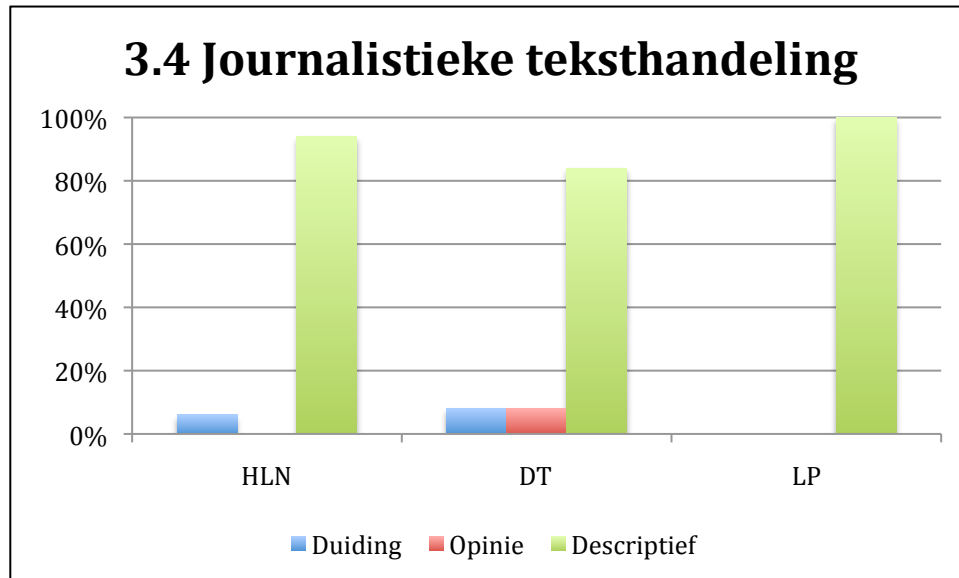
De populaire kranten scoren op deze parameter relatief slecht. De focus ligt bij hen op soft en sensationeel nieuws. Het Laatste Nieuws en De Telegraaf krijgen daarom de laagste score. Le Parisien doet het iets beter.

Tabel 3.3 Kwaliteitsscore thematisch spectrum

Score	Aandeel hard nieuws	Score kranten
0	0 - 25%	HLN, DT
1	26 - 50%	LP
2	51 - 75%	/
3	75 - 100%	/

Journalistiek genre en teksthandeling

De onderstaande grafiek maakt duidelijk dat populaire kranten opvallend weinig belang aan duiding en opinie hechten. Buitenlands nieuws wordt beschrijvend weergegeven in (meestal korte) nieuwsberichten zonder al te veel achtergrond. Hier zien we wellicht het meest duidelijke onderscheid met de kwaliteitskranten.

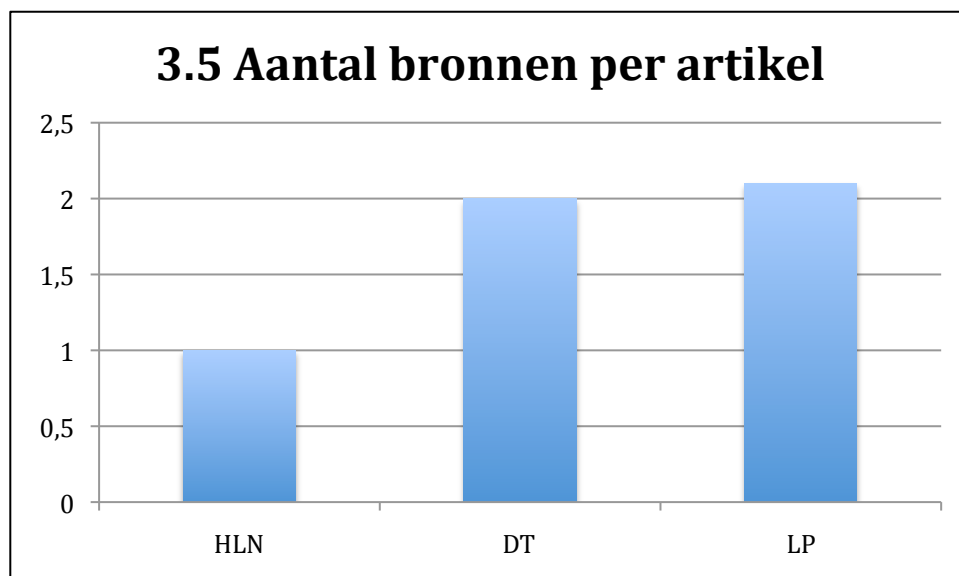
Het aandeel duiding en opinie ligt hier bedroevend laag. Zowel Het Laatste Nieuws als Le Parisien krijgen daarom de laagste score. De Telegraaf doet het iets beter.

Tabel 3.4 Kwaliteitsscore teksthandeling

Score	Aandeel duiding en opinie	Score kranten
0	0 - 10%	HLN, LP
1	11 - 20%	DT
2	21 - 30%	/
3	Meer dan 31%	/

Aantal bronnen per artikel

De artikels in Telegraaf en Le Parisien hebben gemiddeld 2 en 2,1 bronnen. Het Laatste Nieuws daarentegen scoort met gemiddeld één bron per artikel erg laag. In meer dan een derde van de artikels wordt geen enkele bron vermeld.

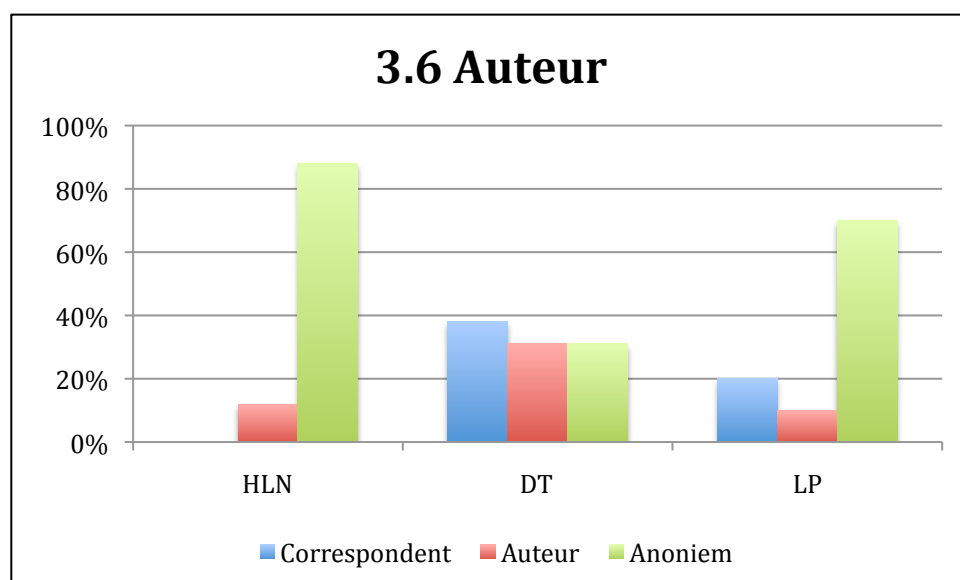
Het lage aantal bronnen bij Het Laatste Nieuws reflecteert zich in de kwaliteitsscore. De Telegraaf en Le Parisien behalen wel nog een punt.

Tabel 3.5 Kwaliteitsscore bronnen

Score	Aantal bronnen per artikel	Score kranten
0	0 - 1	HLN
1	1 - 2,5	DT, LP
2	2,5 - 4	/
3	Meer dan 4	/

Auteur

Het Laatste Nieuws scoort ook bij deze parameter opvallend slecht. Geen enkel artikel werd door een correspondent geschreven en slechts 12% is gesigneerd. De Telegraaf scoort relatief goed, Le Parisien hangt in het midden met 70% anonieme artikels.

Deze parameter levert twee kwaliteitsscores op. Enerzijds kijken we naar het aantal artikels door correspondenten. Alleen bij De Telegraaf is dat meer dan 31%. De Nederlands krant scoort ook goed bij het aantal artikels door auteurs. Slechts 31% is niet gesigneerd. Het Laatste Nieuws en Le Parisien krijgen opnieuw de laagste score.

Tabel 3.6 Kwaliteitsscore artikels door correspondenten

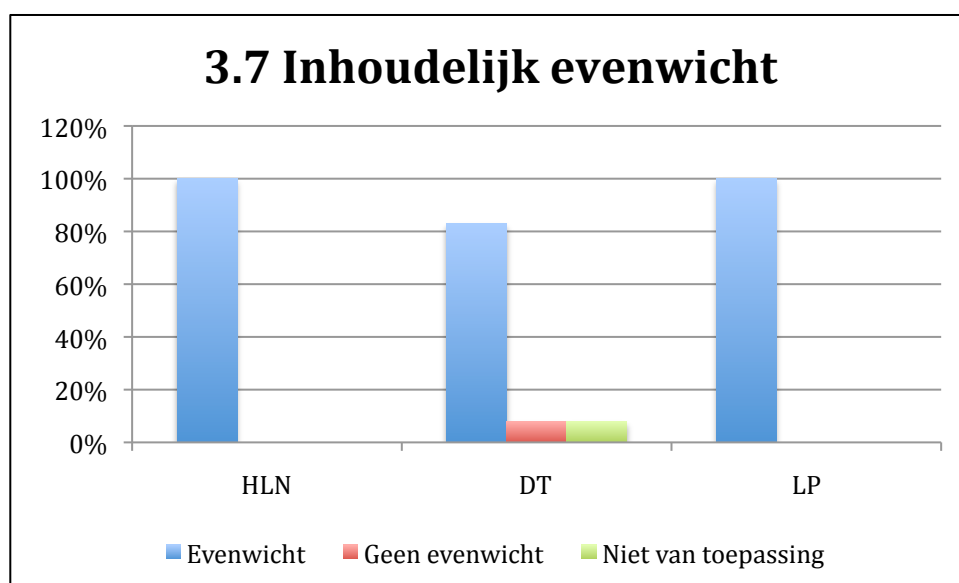
Score	Aantal artikels door correspondent	Score kranten
0	Minder dan 30%	HLN, LP
1	31 - 40%	DT
2	41 - 50%	/
3	Meer dan 51%	/

Tabel 3.7 Kwaliteitsscore artikels door auteurs

Score	Aantal anonieme artikels	Score kranten
0	Meer dan 60%	HLN, LP
1	41 - 60%	/
2	20 - 40%	DT
3	Minder dan 20%	/

Inhoudelijk evenwicht bronnen en citaten

De buitenlandberichtgeving van de populaire kranten is inhoudelijk opvallend in evenwicht. Alleen bij De Telegraaf merkte ik soms een inhoudelijk onevenwicht op.

Er wordt hoog gescoord bij deze parameter. Het Laatste Nieuws en Le Parisien krijgen zelfs de hoogste score omdat ze geen inhoudelijk onevenwicht hebben in hun buitenlandberichtgeving.

Tabel 3.8 Kwaliteitsscore inhoudelijk evenwicht

Score	Aantal artikels zonder evenwicht	Score kranten
0	Meer dan 15%	/
1	Minder dan 15%	/
2	Minder dan 10%	DT
3	Minder dan 5%	HLN, LP

Geografisch spectrum

Het geografisch spectrum is volledig afhankelijk van de actualiteit van die dag. Zo lag Nelson Mandela in het ziekenhuis (Zuid-Afrika) en werd de revolutie in Egypte opgevolgd. Daarnaast zien we vooral een tendens tot regionalisme: er is heel veel aandacht voor de naburige Europese landen zoals Duitsland, Frankrijk, Italië, Groot-Britannië en Spanje.

Retoriek

Er werd geen gebruik gemaakt van opvallende retorische middelen die op subjectiviteit zouden kunnen wijzen.

Besluit: kwaliteitsscore populaire kranten

Het gaat hier om een indicatieve analyse van populaire kranten. Ik heb drie kranten van één bepaalde dag gekozen om kort de methode toe te passen en enkele algemene opmerkingen over de kwaliteit van de populaire kranten te kunnen schetsen. De populaire kranten halen een beduidend lagere score dan de zogenaamde kwaliteitskranten: De Telegraaf krijgt een 8, Le Parisien een 7 en Het Laatste Nieuws eindigt met een 5. Toch is het beeld genuanceerd.

Deze kranten scoren bij een aantal parameters vrij goed. Zo hebben ze allen een hoog aandeel puur buitenlands nieuws en is er amper een inhoudelijk onevenwicht te bemerken. Daartegenover staan een aantal duidelijke negatieve punten. Het aandeel buitenland is bedroevend laag. De kranten lijken bewust in te zetten op soft en sensationeel nieuws. Bovendien is bijna al het nieuws beschrijvend en missen de lezers van deze kranten inhoudelijke achtergrond. Het aantal bronnen ligt, vooral bij Het Laatste Nieuws, erg laag. Tenslotte maken de kranten weinig gebruik van buitenlandse correspondenten en zijn veel artikels niet gesigineerd door een auteur.

De lage scores zijn opvallend. Behalve voor het aandeel buitenlands nieuws en het inhoudelijk evenwicht, scoren deze kranten geen punten voor de kwaliteit van hun buitenlandberichtgeving. Nogmaals: het gaat om de krant van één dag. De vraag is: kan een uitgebreider corpus dit resultaat counteren?

Tabel 3.9 Kwaliteitsscores populaire kranten

Parameter	Kwaliteitsscore		
	HLN	DT	LP
Aandeel buitenlandberichtgeving	0	0	0
Aandeel puur buitenlands nieuws	2	1	2
Thematisch spectrum	0	0	1
Aandeel duiding en opinie	0	1	0
Bronnen	0	1	1
Aandeel artikels door correspondenten	0	1	0
Aandeel anonieme artikels	0	2	0
Inhoudelijk evenwicht	3	2	3
Totaal	5	8	7

2. Evaluatie parameters

Aandeel buitenlandberichtgeving

Het aandeel buitenlandberichtgeving per krant is een makkelijk meetbare parameter die kwantitatief heldere resultaten oplevert. Ik heb er voor gekozen om geen krantenbijlagen op te nemen in de analyse omdat bijvoorbeeld in een economische bijlage de nadruk meestal op het economische aspect en niet op het buitenlands nieuws ligt. Men kan er natuurlijk altijd voor kiezen om de bijlagen wel in de analyse op te nemen om zodoende een vollediger corpus te verkrijgen. Zo zou het bijvoorbeeld interessant kunnen zijn om ook de cultuurbijlagen van de kranten te analyseren: wie schrijft er nog over een tentoonstelling in het buitenland? Worden er meer binnenlandse dan wel buitenlandse schrijvers gerecenseerd? Etcetera.

Aandeel puur buitenlands nieuws

De verhouding tussen puur buitenlands nieuws en gedomesticeerd nieuws is naar mijn mening zeker en vast een waardevolle parameter om de trend naar meer domesticatie aan te duiden, iets wat de media vaak wordt verweten. Om de parameter nog verder uit te diepen, zou men ook een verschillende graad in domesticatie kunnen aanduiden. Je kan bijvoorbeeld een verschil maken tussen een artikel waar de invalshoek gedomesticeerd is, bijvoorbeeld de acties van de Belgische F16's in Libië (DS 22/03 8) en een artikel waarin slechts een persoon of een instelling uit het binnenland kort vermeld wordt.

Thematisch spectrum: hard/soft/sensationeel nieuws

Het thematisch spectrum omvat eigenlijk twee dingen. Ten eerste gaat het om de *keuze van de onderwerpen*, een moeilijk te onderzoeken gegeven. Op 23 december 2010 werd er bijvoorbeeld bericht over een demografisch onderzoek in de Verenigde Staten. NRC en FAZ maakten hiervan geen melding. Le Monde bracht een kort nieuwsbericht (LM 23/12 11). De Standaard bracht het op drie kwart van een pagina inclusief duiding over de gevolgen voor de komende presidentsverkiezingen, foto en infografiek. (DS 23/12 8). De vraag zou hier moeten zijn: welke onderwerpen halen wel of niet de krant en waarom? Een dergelijke parameter zou bijvoorbeeld belangrijk zijn in landen met een ander politiek klimaat, waar mogelijk inhoudelijke censuur (bijvoorbeeld in de keuze van de onderwerpen) aanwezig is. Het is natuurlijk niet evident om dit te meten.

Ten tweede is er de *categorie onderwerpen*. De indeling van De Swert in hard, soft en sensationeel nieuws is volgens mij zeker nuttig en goed geoperationaliseerd. Er blijft echter

een grijze zone. Wetenschap an sich is bijvoorbeeld hard nieuws. De berichtgeving over een recent rapport van UNAIDS (LM 24/11 2) ging echter over ziektes en was dus sensationeel. Het zou goed zijn om voor de analyse de verschillende categorieën (hard/soft/sensationeel) nog iets meer te specificeren.

Voor een meer uitgebreid beeld zou je naast de indeling in hard, soft en sensationeel nieuws de artikels ook naar onderwerp kunnen coderen: politiek, cultuur, economie, wetenschap enzovoort. Deze oefening moet sowieso gemaakt worden om het thematisch spectrum te bepalen en het biedt wellicht een meerwaarde voor het onderzoek om ook die codering mee te geven.

Journalistiek genre en teksthandeling

De scheiding tussen descriptieve berichten, duiding en opinie is soms moeilijk te maken. Interviews heb ik bij duiding geplaatst ondanks dat zij in de literatuur als descriptieve berichten worden gecodeerd. Een diepte-interview met bijvoorbeeld defensiespecialist Ko Colijn over de militaire strategie in Libië (DS 23/03 7) vind ik echter eerder duidend dan beschrijvend. Ik zou in de toekomst de artikels in plaats van naar teksthandeling eerder naar genre (nieuwsbericht, nieuwsartikel, reportage, analyse, commentaar, column, opiniebijdrage) indelen om zo een meer gediversifieerd beeld te krijgen.

Toch is gebleken dat ook de journalistieke teksthandeling an sich een goede parameter kan zijn. Ze legde de vinger op een duidelijk onderscheid tussen de twee types kranten: kwaliteitskranten zetten meer in op duiding, populaire kranten geven voornamelijk beschrijvende nieuwsstukken.

Aantal bronnen per artikel

Ik heb ervoor gekozen om de bronnen van alle artikels te analyseren, ook bij korte nieuwsberichten omdat het naar mijn mening ook daar waardevol is een bron te vermelden. Het haalt echter de gemiddeldes sterk naar beneden. Het zou daarom beter zijn een onderscheid te maken tussen het aantal bronnen bij korte nieuwsberichten (bijvoorbeeld maximum één kolom) enerzijds en bij langere berichten anderzijds.

Ten tweede zou men een onderscheid kunnen maken tussen de verschillende bronnen aan de hand van categorieën bijvoorbeeld analisten, officiële bronnen, burgers, journalisten, persagentschappen. Zo wordt het beeld ook hier meer genuanceerd.

Auteur

Deze parameter was duidelijk meetbaar en levert een helder, werkbaar resultaat op. Bij korte nieuwsberichten wordt zelden een auteur vermeld en daarom is het nuttig bij de kwaliteitsscore een zekere marge in te rekenen. Wanneer er alleen initialen of een persbureau werden vermeld, heb ik de artikels als ‘anoniem’ gecodeerd. Achteraf gezien was dat een foute keuze. De lezer kan immers de auteur traceren op basis van de initialen. Het zou daarom beter zijn om een gradueel onderscheid te maken tussen anoniem, initialen, auteur en correspondent.

Inhoudelijk evenwicht bronnen en citaten

Dit was zonder twijfel de moeilijkste parameter om objectief te coderen. Ten eerste is er het taalelement. Ongetwijfeld ben ik kritischer geweest voor de Nederlandstalige kranten omdat je in je moedertaal nu eenmaal meer nuances opmerkt. Ten tweede is het bij korte nieuwsberichten niet altijd mogelijk om meerdere bronnen te vermelden of een andere kant te raadplegen. Ik heb daarom artikels alleen ingedeeld bij ‘geen evenwicht’ wanneer er echt duidelijk een andere versie van het verhaal ontbrak. Wanneer een auteur wel de verschillende standpunten belicht maar geargumenteed een eigen besluit trekt, heb ik het ook als evenwichtig beschouwd. Een goed voorbeeld is een artikel in Le Monde over de rol van Israël bij de onderhandelingen met de Palestijnen. (LM 22/03 22) Er wordt een korte beschrijving gegeven van elke Israëliëse premier bij de onderhandelingen. Op basis van feiten bouwt de auteur de redenering op dat vrede voor hen allesbehalve het doel was.

Geografisch spectrum

Bij deze parameter heb ik elk artikel onder een land geplaatst. Ik heb een aantal bredere categorieën aangemaakt zoals EU, wereld, VN en NAVO. Een artikel over de economische gevolgen van klimaatveranderingen (LM 23/12 1) werd bijvoorbeeld onder ‘wereld’ geplaatst. Het resultaat van deze parameter is een duidelijk overzicht van de gecoverde gebieden.

Het is niet evident om het geografisch spectrum een kwaliteitsscore mee te geven. Ik doe toch een kwantitatief voorstel voor verder onderzoek. Men zou het aantal percentages per landengroep per krant kunnen berekenen. Daarvoor is in de eerste plaats natuurlijk nood aan een meer verspreide steekproef in de tijd, bijvoorbeeld één dag gedurende acht kwartalen. Vervolgens zou je een ideale dekking per landengroep kunnen creëren, ofwel subjectief (zie hieronder) ofwel gebaseerd op het bruto nationaal product of het aantal inwoners. De krant

die de ideale dekking het meest benaderd krijgt dan de hoogste kwaliteitsscore. Dit voorstel is onderstaande tabel uitgewerkt.

Tabel 3.10 Voorstel kwaliteitsscore geografisch spectrum

Gebied		DS	NRC	FAZ	LM	Idealiter
Europa	EU					30%
	rest (Midden-Europa, Oost-Europa, Scandinavië)					20%
Azië	Midden-Oosten					10%
	Verre Oosten					
	Zuid-Azië					
	Centraal-Azië					
Afrika	Noord					8%
	Midden					
	Zuid					
Amerika	Noord					30%
	Midden					
	Zuid					
Andere						2%
	Totaal					100%
	Kwaliteitsscore					

3. Besluit:

De indicatieve analyses heeft voor Het Laatste Nieuws, De Telegraaf en Le Parisien verschillende kwaliteitsscores opgeleverd. Er waren dus wel degelijk een aantal verschillen tussen de populaire kranten. Zo was het aantal bronnen bij Het Laatste Nieuws erg laag en zette die krant het meeste van allemaal in op soft en sensationeel nieuws. Anderzijds maakte Le Parisien in tegenstelling tot de andere twee kranten wel gebruik van buitenlandse correspondenten.

Algemeen kunnen we stellen dat er nog veel werk aan de winkel is op het vlak van buitenlandberichtgeving bij de meer populaire kranten. Het aandeel buitenlandberichtgeving is laag net zoals het aandeel hard nieuws. De meeste berichten zijn beschrijvend en er wordt weinig gebruik gemaakt van correspondenten of van verschillende bronnen. Bovendien zijn veel artikels anoniem. Daarentegen is er relatief weinig domesticatie en inhoudelijk onevenwicht.

Nogmaals: het gaat hier om een indicatieve analyse met een bijzonder beperkt corpus. De resultaten van de analyse van de populaire kranten zijn dus te bevestigen in verder onderzoek. Deze analyse was vooral nuttig om de bruikbaarheid van de methode te testen. Ze heeft deze proef met glans doorstaan. De analyse leverde een duidelijke kwaliteitsscore op,

die uiteraard verschilt van de scores van de kwaliteitskranten. Toch kan de methode nog geperfectioneerd worden door verbreding enerzijds en verdieping anderzijds.

Een verbreding kan op twee manieren. Ten eerste zou men in plaats van de hoofdkrant ook alle bijlagen kunnen analyseren om zo meer exhaustief te werken. Daarnaast is een uitgebreider corpus, verspreid over een grotere tijdspanne, nodig om tot meer sluitende resultaten te komen.

Een inhoudelijke verdieping van de methode is ook mogelijk. Zo kan je verschillende graden van domesticatie aanduiden. Daarnaast is het interessant om de artikels niet alleen in te delen op basis van hard, soft en sensationeel nieuws maar ook naar onderwerp. Ook een codering van de artikels naar genre in plaats van een teksthandeling zorgt voor een verdieping van de methode. Tenslotte kan men ook een onderscheid maken tussen de verschillende soorten bronnen.

Enkele paramaters vormen een moeilijkheid. Bij het meten van het inhoudelijk evenwicht is de onderzoeker wegens de taalkennis altijd licht bevooroordeeld. Het gebruik van retorische middelen bleek niet interessant om te onderzoeken.

De aangereikte methode vormt desondanks, mits enige aanpassingen, wel degelijk een goed onderzoeksinstrument voor het meten van journalistieke kwaliteit.

ALGEMEEN BESLUIT

“Trying to determine what is going on in the world by reading the newspaper is like trying to tell the time by watching the second half of a clock.”

Ben Hecht (1894-1964), Amerikaans auteur

Het startpunt van deze masterproef was, net zoals in dit citaat, een oprechte bezorgdheid over de kwaliteit van buitenlandberichtgeving in de pers. Die berichtgeving heeft een grote impact op onze kennis van het buitenland en zodoende ook onze houding ten opzichte van de wereld. Het dwalen door de bestaande wetenschappelijke literatuur rond de kwaliteit van buitenlandberichtgeving leerde me al gauw dat een omvattende methode onbestaand was. Zo ontstond een tweede onderzoeksvraag: hoe kunnen we de kwaliteit van buitenlandberichtgeving meten?

Een onderzoeksmethode voor de kwaliteit van buitenlandberichtgeving

Op basis van de bestaande literatuur rond het meten van kwaliteit heb ik een eigen codeboek gecreëerd bestaande uit volgende kwantitatieve en kwalitatieve parameters: het aandeel buitenlandberichtgeving, het aandeel puur buitenlands nieuws, het thematisch spectrum, de journalistieke teksthandeling, het aantal bronnen, het geografisch spectrum en de auteur van het artikel. De resultaten van de analyse werden ingedeeld aan de hand van een kwaliteitsscore per parameter. Op die manier krijgt elke krant een duidelijke score.

Het oorspronkelijke codeboek was natuurlijk allesbehalve ideaal. Na de analyse heb ik de methode uitgebreid geëvalueerd en een aantal verbeteringen voorgesteld. De eerste verbetering is een verbreding dankzij een uitgebreid corpus en het opnemen van de bijlages van de kranten. Daarnaast moet de nadruk vooral op verdieping van een aantal parameters liggen. Als je bijvoorbeeld de onderwerpen op een meer uitgebreide manier indeelt dan via hard, soft en sensationeel nieuws, krijg je een meer divers beeld. Als je een artikel niet alleen als ‘gedomesticeerd buitenlands nieuws’ codeert, maar ook de graad van domesticatie aanduidt, is het mogelijk om de kwaliteitsscore te diversifiëren.

Het codeboek bleek een zeer handig en toepasbaar instrument te zijn voor het meten van de kwaliteit van buitenlands nieuws bij zowel populaire dagbladen als kwaliteitskranten. In alle bescheidenheid hoop ik daarom dat het anderen in hun onderzoek naar kwaliteit in de pers kan verder helpen.

Een vergelijkende analyse van vier kwaliteitskranten

Het corpus van mijn analyse bestond uit vier internationale kwaliteitskranten: De Standaard (België), NRC Handelsblad (Nederland), Le Monde (Frankrijk) en Frankfurter Allgemeine (Duitsland). Ik heb deze kranten tijdens een geconstrueerde week tussen oktober 2010 en maart 2011 geanalyseerd. Daarnaast heb ik een indicatieve analyse van Het Laatste Nieuws (België), De Telegraaf (Nederland) en Le Parisien (Frankrijk) gedaan. Het toepassen van de methode op die kranten leverde onderstaande kwaliteitsscores op voor hun buitenlandberichtgeving, hieronder afgebeeld.

Tabel 4.1 Vergelijking kwaliteitsscores

Krant	Kwaliteitsscore
De Standaard	10
NRC Handelsblad	15
Le Monde	15
Frankfurter Allgemeine	15
Het Laatste Nieuws	5
De Telegraaf	8
Le Parisien	7

De Standaard scoorde onder de kwaliteitskranten het slechtst. Zo had ze een laag aandeel buitenlandberichtgeving, een zeer beperkt aantal artikels geschreven door buitenlandse correspondenten, een hoog aandeel anonieme artikels en veel soft en sensationeel nieuws. De andere kwaliteitskranten kwamen uit op dezelfde score, maar vertoonde ook veel onderlinge verschillen. Le Monde zet bijvoorbeeld meer in op duiding en opinie. Het aandeel buitenland ligt bij de Frankfurter Allgemeine ligt erg. NRC daarentegen heeft relatief veel anonieme artikels maar weinig gedomesticeerd nieuws.

Ook bij de populaire kranten zijn er onderlinge verschillen op te merken. Het Laatste Nieuws heeft bijvoorbeeld het laagste aantal bronnen en zet het meeste in op soft en sensationeel nieuws.

Tenslotte zijn er ook duidelijke verschillen tussen de populaire kranten en kwaliteitskranten op het vlak van buitenlandberichtgeving. Ik wil nog eens benadrukken dat deze analyse op een zeer beperkt corpus is gebaseerd, maar een aanzet tot vergelijking is verleidelijk. Populaire kranten hebben op basis van dit beperkt onderzoek minder buitenlandberichtgeving, zetten minder in op duiding en opinie, maken minder gebruik van buitenlandse correspondenten en hebben meer inhoudelijke artikels. Dat is misschien geen verrassing, maar het werd wel nog niet eerder onderzocht. Bovendien is de kloof tussen beide niet altijd even diep: De Telegraaf, de grootste populaire krant van Nederland krijgt een 8 als

kwaliteitsscore, De Standaard een 10. De buitenlandberichtgeving van kranten staat er zeker niet slecht voor, maar ze kan nog zo veel beter.

In een medialandschap waar drastisch wordt bezuinigd, wordt dikwijls als eerste in de kosten van de dure buitenlandberichtgeving geschrapt. Toch is ze zo cruciaal voor een kwaliteitsvolle berichtgeving. De uitdagingen voor de buitenlandberichtgeving van kranten die zich willen profileren als kwaliteitsvol zijn dus legio. De vooropgestelde methode en de kwaliteitsscore in het bijzonder kunnen daarbij hopelijk een leidraad vormen.

Aanzet tot verder onderzoek

De tijdspanne van een masterproef zorgt altijd voor ongewilde frustraties. ‘Het meten van de buitenlandberichtgeving in geschreven pers’ is gereduceerd tot de analyse van vier internationale kwaliteitskranten tijdens een geconstrueerde week en een indicatieve analyse van populaire kranten. De tekortkomingen van dit beperkt corpus heb ik meerdere malen aangeduid. Een ideaal onderzoek zou bestaan uit een toepassing van de methode (inclusief alle verbeteringen en verdiepte parameters) op een uitgebreid corpus. Zo zou een longitudinale analyse, een uitgebreide vergelijking tussen populaire kranten en kwaliteitskranten of een vergelijking van 10 Europese kranten interessant zijn. In het ideale scenario worden al deze voorstellen gecombineerd. Op die manier kunnen we, in de lijn van het Elektronisch Nieuws Archief van de Universiteit Antwerpen, ook eens onze vinger leggen op de kwaliteit van het buitenlands nieuws in de geschreven pers. Hopelijk vormt deze masterproef daar een aanzet toe.

Bibliografie

ALBERS, I., “Water” in *De Standaard*, 14/01/2011.

COJEAN, A., “Bob Woodward, Confessions d’un reporter d’élite”, *Le Monde Magazine*, 2011 (2), 24-30.

DAVIES, N., *Gebakken lucht*, Lebowski, Amsterdam, 2010, 164.

DELEU, E., *Yasmine’s dood als media’s brood. Tabloïdisering van de Vlaamse geschreven pers*, masterproef, Erasmushogeschool Brussel, 2010.

DELTOUR, P., “De stakeholders van het nieuws” in THEVISSSEN, F., *De vierde onmacht*, Van Halewijck, Leuven, 2010, 227.

DE SWERT, K., “Soft en hard nieuws als kwaliteitskenmerk van het televisienieuws” in HOOGHE, M. e.a., *De kwaliteit van het nieuws. Kwaliteitsindiatoren voor televisienieuws*, Acco, Leuven, 2007, 133-143.

DE SWERT, K. en HOOGHE, M., “De kerk in het midden? Objectiviteit en woord/wederwoord in Vlaams televisienieuws” in HOOGHE, M. e.a., *De kwaliteit van het nieuws. Kwaliteitsindiatoren voor televisienieuws*, Acco, Leuven, 2007, 232.

DURNEZ, G., *De Standaard, het levensverhaal van een Vlaamse krant van 1914-1918*, Lannoo, Tielt, 1985.

ENTMAN, R., “Framing: toward clarification of a fractured paradigm”, *Journal of Communciation*, 4 (43), 51-58.

FOTTORINO, E., “Portrait d’un quotidien” in *Le Monde*, maart 2009 (http://medias.lemonde.fr/medias/pdf_obj/200912.pdf, 09/03/2011).

HAUTTEKEETTE, L., *De tabloïdisering van kranten: mythe of feit?*, doctoraatsproefschrift, Universiteit Gent, 2005, 382.

HIJMANS, E., *Nieuwsbronnen en de kwaliteit van de journalistiek*, Universiteit Nijmegen, 2009 (<http://www.kimforum.nl/pdf/krantenonderzoek.pdf>, 06/04/2011).

HOOGHE, M. e.a., *De kwaliteit van het nieuws. Kwaliteitsindiatoren voor televisienieuws*, Acco, Leuven, 2007, 232.

JOYE, S. en BILTEREYST, D., “All quit on the ...? Een analyse van het buitenland aanbod van VRT en VTM” in HOOGHE, M. e.a., *De kwaliteit van het nieuws. Kwaliteitsindiatoren voor televisienieuws*, Acco, Leuven, 2007, 232.

LINDEMANN, M., *Deutsche Presse bis 1815*, Berlin, 1969.

NAEGELS, T., “Frame! I wane live forever! In *De Standaard*, 26/02/2011, 45.

PEETERS, K., *Hedendaagse buitenlandberichtgeving in Vlaamse kranten: een opportune situatie?*, Masterproef, Hogeschool-Universiteit Brussel, 2010.

RÜMKE, I., *Korte geschiedenis van NRC Handelsblad*, 08/06/2002 (http://vorige.nrc.nl/krant/article1545099.ece/Korte_geschiedenis_van_%3Cbr%3ENRC_Handelsblad, 05/03/2011).

SCHMIDT-WYK, F., “Zeitung für Deutschland aus Mainz” in *Allgemeine Zeitung*, 28/07/2010 (http://www.allgemeine-zeitung.de/region/mainz/meldungen/9192819_1.htm, 09/03/2011).

SIMOEN, M., *Berichtgeving over de Gazastrook. Een kwalitatieve analyse*, Masterproef, HUB, 2010.

VAN NAUW, V., “Buitenlands nieuws zwart schaap van de redacties”, *Apache* (<http://www.apache.be/2010/01/buitenlands-nieuws-zwart-schaap-van-de-redacties/>, 12/01/2011).

WOUTERS R. e.a., *Een venster op de wereld. De actuele staat van buitenlandberichterijving: feit, impact en actieruimte*, Vlaams Vredesinstituut, 2009.

X, *De toekomst van de buitenlandcorrespondent*, De Nieuwe Reporter
(<http://www.denieuwereporter.nl/tag/seriebuitenlandcorrespondent/>, 05/04/2011).

X, *Geschiedenis De Standaard* (<http://www.standaard.be/info.aspx?topic=geschiedenisds>, 28/02/2011).

X, *Historie. Die Sicherung der wirtschaftlichen und geistigen Unabhängigkeit*
(<http://www.fazit-stiftung.de/historie.html>, 09/03/2011).

X, *Karel Verhoeven mee aan het hoofd van De Standaard* in De Standaard, 23/08/2010
(http://www.standaard.be/artikel/detail.aspx?artikelid=DMF20100823_104, 05/03/2011).

X, “Le Monde: Judgment of Paris” in *The Guardian*, 29/06/2010
(<http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2010/jun/29/le-monde-newspaper-france-editorial>, 09/03/2011).

X, “Le Monde gets a new owner” in *The Economist*, 28/06/2010,
http://www.economist.com/blogs/americasview/2010/06/le_monde_sale, 09/03/2011).

X, *Onze beginselen* (http://vorige.nrc.nl/krant/article1644508.ece/Onze_beginselen, 05/03/2011).

X, *Persgroep verkoopt NRC Media* in Trouw, 21/12/2009,
<http://www.trouw.nl/tr/nl/4324/Nieuws/article/detail/1176179/2009/12/21/Persgroep-verkoopt-NRC-Media.dhtml>, 05/03/2011.

X, *Vlaamse televisiejournaals: het buitenland verdwijnt van de radar*, Nieuwsmonitor.
Berichten van het Elektronisch Nieuwsarchief
(http://www.nieuwsarchief.be/docs/Nieuwsmonitor_4.pdf, 05/03/2011).

ZINZEN, W., “Praatjes vullen geen gaatjes. De verbreding van de journalistiek tot faits divers of hoe de media hun invloed als vierde macht verkwanselden” in THEVISSSEN, F., *De vierde onmacht*, Van Halewijck, Leuven, 2010, 479.

BIJLAGE 1: Artikels

Afkorting	Krant	Datum	Titel	Auteur	Pagina
DS 28/01 1	DS	28-01- 11	Boegbeeld Ugandese homostrijd vermoord	Annelien De Greef	3
DS 28/01 2	DS	28-01- 11	Egypte maakt zich op voor beslissende dag	Jorn De Cock	14
DS 28/01 3	DS	28-01- 11	Jasmijnrevolutie zindert voort	X	15
DS 28/01 4	DS	28-01- 11	Betogers eisen ontslag van president Saleh	X	15
DS 28/01 5	DS	28-01- 11	Vrees voor 'Eurabië is 'hysterie'	X	16
DS 28/01 6	DS	28-01- 11	Politie verdenkt islamist	X	16
DS 28/01 7	DS	28-01- 11	Zeker 48 doden bij aanslag in Bagdad	X	16
DS 28/01 8	DS	28-01- 11	Steun voor Grieks grenshek	X	16
DS 28/01 9	DS	28-01- 11	Zuid-Afrika houdt adem in	Tim De Wit	17
DS 28/01 10	DS	28-01- 11	Tweede minderjarige op seksfeestjes Berlusconi	X	19
DS 28/01 11	DS	28-01- 11	Onderzoek naar dood president Allende	X	19
DS 28/01 12	DS	28-01- 11	Vandaag grote betoging verwacht in Tirana	X	19
NRC 28/01 1	NRC	28-01- 11	Na Twitter nu de moskee	Carolien Roelants	1
NRC 28/01 2	NRC	28-01- 11	Geen homohuwelijk in Frankrijk	X	6
NRC 28/01 3	NRC	28-01- 11	Nelson Mandela ontslagen uit ziekenhuis	X	6
NRC 28/01 4	NRC	28-01- 11	Dood homo's is 'eigen schuld'	Mark Schenkel Oscar Garschagen	6
NRC 28/01 5	NRC	28-01- 11	Internet hindert Chinese corruptie	Garschagen	6
NRC 28/01 6	NRC	28-01- 11	Premier buigt voor protesten in Tunesië	X	7
NRC 28/01 7	NRC	28-01- 11	#Jan25 opstand nog zonder leiders	X	7
NRC 28/01 8	NRC	28-01- 11	Onderzoek naar dood van Allende	X	7
NRC 28/01 9	NRC	28-01- 11	8.000 gratis huizen in rampgebied Rio	X	7
NRC 28/01 10	NRC	28-01- 11	Iran voert aantal executies op	X	7
NRC 28/01 11	NRC	28-01- 11	Rwandeese ontkent oorlogsmisdaden	X	7
NRC 28/01 12	NRC	28-01- 11	Meer dan 50 doden bij aanslag in Irak	X	7
NRC 28/01 13	NRC	28-01- 11	Explosiegevaar op Duits schip op Rijn	X	7
NRC 28/01 14	NRC	28-01- 11	Zege bosjesmannen	X	7
NRC	NRC	28-01-	Oudste zoon: Kim Jong-il is tegen	X	7

28/01 15		11	erfopvolging			
NRC		28-01-	Albanië is in de greep van een	Marloes De		
28/01 16	NRC	11	politieke stammenoerlog	Koning		7
NRC		28-01-	Belgische PS voor regering nationale			
28/01 17	NRC	11	eenheid	X		8
NRC		28-01-				
28/01 18	NRC	11	Geen gezag zonder lawaaidiplomatie	Juurd Eijsvoogel		9
NRC		28-01-				
28/01 19	NRC	11	Wil Rosenthal een Arabische Lente?	Petra Stienen		9
			La colère des Egyptiens suscite			
LM 28/01		28-01-	l'embarras des diplomates			
1	LM	11	occidentales	Cécile Hennion		1
LM 28/01		28-01-	Un millier de manifestants arrêtés			
2	LM	11	en deux jours en Egypte	X		2
LM 28/01		28-01-				
3	LM	11	La Tunisie veut juger M. Ben Ali	X		2
LM 28/01		28-01-	La Russie ratifie à son tour le traité			
4	LM	11	Start	X		2
LM 28/01		28-01-	Barack Obama interviewé par les			
5	LM	11	citoyens sur YouTube	X		2
LM 28/01		28-01-	Guillermo Farinas, dissident cubain,			
6	LM	11	arrêté... et relâché	X		2
LM 28/01		28-01-	Ahmad Massa'deh, secrétaire			
7	LM	11	général de l'UPM, jette l'éponge	X		2
LM 28/01		28-01-	La bactérie du choléra devient plus			
8	LM	11	virulente	Paul Benkimoun		4
LM 28/01		28-01-	La polémique sur l'origine de la			
9	LM	11	pandémie en Haïti continue	Paul Benkimoun		4
LM 28/01		28-01-	L'Occident pris de court par les	Natalie		
10	LM	11	révoltes arabaes	Nougayrède		5
LM 28/01		28-01-	Manifestations contre le président			
11	LM	11	Saleh au Yémen	X		5
			Aux dernières heures du régime Ben			
LM 28/01		28-01-	Ali, l'aveuglement de l'ambassadeur	Isabelle		
12	LM	11	de France	Mandraud		6
LM 28/01		28-01-	Otages du Niger: des armes lourdes			
13	LM	11	ont pu être utilisées lors de l'assau	Nathalie Guibert		6
LM 28/01		28-01-	M. Fillon dément des ventes de gaz			
14	LM	11	lacrymogène à Tunis	Patrick Roger		6
			Hamid Karzaï ne renonce pas à			
LM 28/01		28-01-	réviser les résultats des législatives			
15	LM	11	afghanes	Frédéric Bobin		7
LM 28/01		28-01-	Visite surprise de Wen Jiabao aux			
16	LM	11	pétitionnaires chinois	Brice Pedroletti		7
LM 28/01		28-01-	Attentat de Moscou: limogeage dans			
17	LM	11	les rangs de la police des transports	Marie Jégo		8
			La Belgique au bord du gouffre			
LM 28/01		28-01-	après la démission du dernier	Jean-Pierre		
18	LM	11	médiateur	Stroobants		8
			La Grèce, sous pression du FMI et			
LM 28/01		28-01-	de l'UE, veut ouvrir à la concurrence			
19	LM	11	les professions protégées	Alain Salles		8
LM 28/01		28-01-	Troy Davis a déposé un nouveau			
20	LM	11	recours devant la Cour suprême	X		8
LM 28/01		28-01-	Hugo Chavez ne renoncera pas à			
21	LM	11	ses pouvoirs législatifs exceptionnels	X		8
LM 28/01	LM	28-01-	Des militants de l'opposition	X		8

22		11	dispersés par les forces de l'ordre		
LM 28/01		28-01-	Après la Tunisie, l'Egypte cherche sa	Mahmoud	
23	LM	11	liberté	Hussein	18
LM 28/01		28-01-		Jean-Philippe	
24	LM	11	Tous Tunisiens, tous ivoiriens...	Rémy	26
FAZ		28-01-		Günter	
28/01 1	FAZ	11	Arabische Ungewissheit	Nonnenmacher	1
FAZ		28-01-	Opposition in Ägypten ruft zu		
28/01 2	FAZ	11	Massenprotesten auf	X	1
FAZ		28-01-			
28/01 3	FAZ	11	Massenproteste im Jemen	X	2
FAZ		28-01-			
28/01 4	FAZ	11	EU sucht Gespräch mit Tunesien	X	2
FAZ		28-01-			
28/01 5	FAZ	11	"Demokratisierung fördern"	X	2
FAZ		28-01-			
28/01 6	FAZ	11	Hariri beharrt auf Libanon-Tribunal	X	2
FAZ		28-01-		Wolfgang Günter	
28/01 7	FAZ	11	Gebildet, unideologisch und wütend	Lerch	3
FAZ		28-01-			
28/01 8	FAZ	11	Der süsse Duft des Jasmins	Majid Sattar	3
FAZ		28-01-	Zurück in afghanische Hände - eine		
28/01 9	FAZ	11	Provinz nach der anderen	Nikolas Busse	6
FAZ		28-01-			
28/01 10	FAZ	11	Célestin will nicht verzichten	X	6
FAZ		28-01-			
28/01 11	FAZ	11	Bunga, Bunga und kein Ende	X	6
FAZ		28-01-			
28/01 12	FAZ	11	Mandela in Klinik eingeliefert	X	6
FAZ		28-01-			
28/01 13	FAZ	11	Liberale sollen helfen	X	6
FAZ		28-01-	Kein Eu-Geld mehr für		
28/01 14	FAZ	11	Weissrussland	X	6
FAZ		28-01-	Fahndung nach den Tätern von		
28/01 15	FAZ	11	Moskau	X	6
FAZ		28-01-			
28/01 16	FAZ	11	Urteil gegen Kloster in der Türkei	X	6
FAZ		28-01-			
28/01 17	FAZ	11	Viele Tote in Bagdad	X	6
FAZ		28-01-			
28/01 18	FAZ	11	Giffors in Reha-Klinik	X	6
FAZ		28-01-			
28/01 19	FAZ	11	Chavez regiert weiter per Dekret	X	6
FAZ		28-01-			
28/01 20	FAZ	11	Kato ermordet	X	6
FAZ		28-01-			
28/01 21	FAZ	11	Sieg für botswanische Buschleute	X	6
FAZ		28-01-			
28/01 22	FAZ	11	Sondersteuer in Australien	X	6
FAZ		28-01-			
28/01 23	FAZ	11	Britischer Abhörskandal	X	6
FAZ		28-01-			
28/01 24	FAZ	11	EU-Abkommen zur Einwanderung	X	7
FAZ		28-01-		Johannes	
28/01 25	FAZ	11	Im Dienste Ihrer Majestät	Leithäuser	7
FAZ		28-01-			
28/01 26	FAZ	11	Wertschätzung per Brandanschlag	Michael Martens	7

FAZ		28-01-					
28/01 27	FAZ	11	In Polen weniger Ehen und mehr uneheliche Kinder				8
FAZ		28-01-	Streit über importierte				
28/01 28	FAZ	11	Hinrichtungsgifte	X			8
FAZ		28-01-					
28/01 29	FAZ	11	In Kolumbien Tote bei Minenunglück	X			9
FAZ		28-01-					
28/01 30	FAZ	11	Auf Zuruf		Reinhard Olt		10
FAZ		28-01-			Wolfgang Günter		
28/01 31	FAZ	11	Der Mächtige		Lerch		10
DS 26/02		26-02-	Eten met je handen in het beste		Michel		
1	DS	11	restaurant ter wereld		Vandersmissen	12-14	
DS 26/02		26-02-	Ik moest van onder nul				
2	DS	11	herbeginnen'		Kristof Hoefkens	22-23	
DS 26/02		26-02-					
3	DS	11	Ook Tripoli keert zich tegen Kadhafi	X			32
DS 26/02		26-02-	Kinderen dansen op de tanks van				
4	DS	11	Kadhafi		Koert Lindijer		33
DS 26/02		26-02-					
5	DS	11	Wereld wil sancties	X			33
DS 26/02		26-02-					
6	DS	11	Westen moet beleid aanpassen'		Bart Beirlant	34-35	
DS 26/02		26-02-	Mensenrechtenraad veroordeelt				
7	DS	11	Libië	X			35
DS 26/02		26-02-					
8	DS	11	Dag van Woede' in Irak	X			35
DS 26/02		26-02-	Bahreïnse geestelijke wil concrete				
9	DS	11	resultaten	X			35
DS 26/02		26-02-					
10	DS	11	President van Jemen belooft overleg	X			35
DS 26/02		26-02-					
11	DS	11	Betogers zetten leger aan tot spoed	X			35
DS 26/02		26-02-					
12	DS	11	Kadhafi strooit in paniek met geld	X			35
DS 26/02		26-02-			Dominique		
13	DS	11	De Ierse exodus		minten	36-37	
DS 26/02		26-02-					
14	DS	11	Tijd voor 'Taoiseach' Kenny	X			37
DS 26/02		26-02-	De boodschapper is veranderd in de		Dominique		
15	DS	11	boodschap'		minten	38-39	
DS 26/02		26-02-	Onzichtbare commando's' bestrijden				
16	DS	11	verslagen Gbagbo	X			40
DS 26/02		26-02-	Sarkozy vervangt minister van				
17	DS	11	Buitenlandse Zaken'	X			40
DS 26/02		26-02-	Snelheid wordt verlaagd om energie				
18	DS	11	te sparen	X			40
FAZ		26-02-	EU kündigt Sanktionen tegen Libyen				
26/02 1	FAZ	11	an	X			1
FAZ		26-02-			Klaus-Dieter		
26/02 2	FAZ	11	Krisendiplomatie		Frankenberger		1
FAZ		26-02-					
26/02 3	FAZ	11	Nicht abgedankt		Matthias Rüb		1
FAZ		26-02-	UN, EU und Nato beraten über				
26/02 4	FAZ	11	Libyen-Sanktionen	X			4
FAZ		26-02-	Kämpfe in Tripolis, friedliche				
26/02 5	FAZ	11	Kundgebungen in Osten	X			4
FAZ	FAZ	26-02-	KSK-Kräfte halten sich bereit	X			4

26/02 6		11				
FAZ		26-02-	Offene Fragen nach Dürfen und	Thomas		
26/02 7	FAZ	11	Können	Gutschker		4
FAZ		26-02-	Ausschluss Libyens in Genf			
26/02 8	FAZ	11	gefordert	X		4
FAZ		26-02-				
26/02 9	FAZ	11	Ein weiterer Freitag des Zorns	X		5
FAZ		26-02-				
26/02 10	FAZ	11	Nicht mehr der coole King	Leo Wieland		5
FAZ		26-02-				
26/02 11	FAZ	11	Israël über Berlin verstimmt	X		5
FAZ		26-02-				
26/02 12	FAZ	11	Obama lobt Algerien	X		5
FAZ		26-02-				
26/02 13	FAZ	11	Putins Warnungen	X		5
FAZ		26-02-	Psychologische Kriegsführung gegen			
26/02 14	FAZ	11	die eigenen Leute	Matthias Rüb		6
FAZ		26-02-	"In Italien ist der Populismus an der	Tobias Piller und		
26/02 15	FAZ	11	Regierung"	Jörg Brenner		6
FAZ		26-02-				
26/02 16	FAZ	11	UN Women	X		6
FAZ		26-02-				
26/02 17	FAZ	11	Vier Tote bei Angriff auf Nato-Laster	X		6
FAZ		26-02-	Mehr als 50 Bootsflüchtlinge			
26/02 18	FAZ	11	ertrunken	X		6
FAZ		26-02-				
26/02 19	FAZ	11	Elfenbeinküste: Gewalt eskaliert	X		6
FAZ		26-02-				
26/02 20	FAZ	11	Der seltsame Fall des Goldjungen	Christiane Heil		8
FAZ		26-02-				
26/02 21	FAZ	11	Gedacht, getan	Julia Völker		8
FAZ		26-02-				
26/02 22	FAZ	11	Zahl der Beben-toten steigt auf 113	X		8
FAZ		26-02-				
26/02 23	FAZ	11	Ostsee zu zwei Drittel zugefroren	X		8
FAZ		26-02-				
26/02 24	FAZ	11	Charlie Sheen ist seinen Job los	X		8
FAZ		26-02-	Antonio Tejero sonnt sich auf La			
26/02 25	FAZ	11	Palma	X		8
FAZ		26-02-				
26/02 26	FAZ	11	John Galliano wird zwangsbeurlaubt	X		8
FAZ		26-02-				
26/02 27	FAZ	11	Bahrein im Bick	Rainer Hermann		10
FAZ		26-02-		Wolfgang Günter		
26/02 28	FAZ	11	Der Senussi	Lerch		10
NRC		26-02-				
26/02 1	NRC	11	En daar trokken we hun nagels uit'	Koert Lindijer		1
NRC		26-02-				
26/02 2	NRC	11	Felle botsingen in de hoofdstad	X		1
NRC		26-02-				
26/02 3	NRC	11	Zwarte gat na Gaddafi	X		2
NRC		26-02-	Na de revolutie dromen jongens in	Gert van		
26/02 4	NRC	11	Zarzis van nieuw leven in Parijs	Langendonck		2
NRC		26-02-	Jakarta herkent zich in het			
26/02 5	NRC	11	Tharirplein	Elske Schouten		2
NRC		26-02-	Status gou is niet langer vol te	Carolien		
26/02 6	NRC	11	houden'	Roelants		3

			Amerikaanse denkers en zangers			
NRC		26-02-	lieten zich graag onthalen door			
26/02	7	NRC	11 Gaddafi	Tom-Jan Meeus		3
NRC		26-02-	De Russen zijn helemaal nog niet			
26/02	8	NRC	11 klaar voor democratie'	Michel Krielaars		4
NRC		26-02-	Franse minister wanktelt door trip in			
26/02	9	NRC	11 Tunesië	X		4
NRC		26-02-	Rekening voor de elektriciteit:			
26/02	10	NRC	11 20.000 euro	Peter Vermaas		4
NRC		26-02-				
26/02	11	NRC	11 Gbagbo verliest terrein in Ivoorkust	X		4
NRC		26-02-	Al-Qaeda in Niger laat drie gijzelaars			
26/02	12	NRC	11 Frans bedrijf vrij	X		4
			De opstand in Bahrein kan overslaan			
			naar Saoed-Arabië, de grootste			
NRC		26-02-	olieproducent van de wereld. Dat			
26/02	13	NRC	11 was twee geleden ong ondenkbaar.	Paul Aerts	O&D	8
			De stelling van Avi Primor: de			
NRC		26-02-	revoluties in de Arabische wereld		O&D	
26/02	14	NRC	11 zijn een enorme kans voor Israël	Guus Valk	10	
LM	26/02		26-02-			
1	LM		11 Julian Assange: liberté et devoir	X		1
LM	26/02		26-02-			
2	LM		11 La légion africaine de Kadhafi	Jean-Philippe Rémy		3
LM	26/02		26-02-			
3	LM		11 Des milliards de dollars dépensés	Philippe Bernard		3
LM	26/02		26-02-			
4	LM		11 A la frontière tunisienne, le flot			
LM	26/02		26-02-			
5	LM		11 continu des réfugiés	Ras Jdir		4
			11 L'OTAN envisage d'apporter son aide	X		4
			A Benghazi, les Libyens retrouvent			
LM	26/02		26-02-			
6	LM		11 la parole après avoir durement			
			gagné leur liberté	Cécile Hennion		4
LM	26/02		26-02-			
7	LM		11 M. Zapatero optimiste pour les			
			révoltes arabes, malgré les			
			incertitudes	Sylvie Kauffman		5
LM	26/02		26-02-			
8	LM		11 L'Italie, qui veut 'parateger le	Jean-Pierre Stroobants		5
			fardeau' des réfugiés est isolée aus			
			sein des Vingt-Sept			
LM	26/02		26-02-			
9	LM		11 Jean-Pierre Filiu: 'Al-Qaida est			
			totallement dépassée par la lame de			
			fond arabe'	Gilles Paris		5
LM	26/02		26-02-			
10	LM		11 Sinaï: une ONG israélienne décrit			
LM	26/02		26-02-			
11	LM		11 l'enfer des migrants rançonnés par	Laurent Zecchini		6
			les Bédouins			
			11 A Tokyo, le souvenir ravivé des			
			atrocités de l'Unité 731	Philippe Mesmer		6
			Visite 'non officielle' délicate de	Arnaud		
			M.Sarkozy en Turquie, une	Leparmentier &		
LM	26/02		26-02-			
12	LM		11 démocratie en modèle dans les pays	Guillaume		
			arabes	Perrier		6
LM	26/02		26-02-			
13	LM		11 Le roi Abdallah toujours en			
			rééducation	X		6
LM	26/02		26-02-			
14	LM		11 Frictions à Bruxelles entre la Russie			
			et la Commission	Philippe Recard		6
LM	26/02		26-02-			
15	LM		11 Un président contesté pour un			
			Kosovo fragilisé	Piotr Smolar		7

LM 26/02		26-02-	Julian Assange, condamné à être extradé vers la Suède, va faire appel de la décision	Yves Eudes	7
16	LM	11			
LM 26/02		26-02-	Irlande: la candidat Gerry Adams rattrapé par le passé	Jérôme Fenoglio	7
17	LM	11			
LM 26/02		26-02-	Levée de l'immunité parlementaire pour l'ancien ministre de l'économie	X	7
18	LM	11			
LM 26/02		26-02-	Un plan pour moderniser l'armée	X	7
19	LM	11			
LM 26/02		26-02-	Les fules moins bien loties en cas de crise alimentaire	Esther Degbe	8
20	LM	11			
LM 26/02		26-02-	Santé, éducation, violences: les adolescents perdent sur tous les tableaux	Catherine Vincent	8
21	LM	11			
LM 26/02		26-02-	L'arche de Tchernobyl nécessitera 600 millions d'euros supplémentaires	Hervé Morin	8
22	LM	11			
LM 26/02		26-02-	Opéra. Le complexe japonais	Maria-Aude Roux	14
23	LM	11			
LM 26/02		26-02-	Le voile est une dissidence au sein du féminisme'	X	15
24	LM	11			
LM 26/02		26-02-	La géopolitique, entre impuissance et universalisme	Caroline Fourest	15
25	LM	11			
LM 26/02		26-02-	L'Union européenne doit forger sa culture commune	Slavoj Zizek	19
26	LM	11			
LM 26/02		26-02-	En Allemagne, un mot d'ordre bien plus qu'une politique	Béatrice Durand	19
27	LM	11			
LM 26/02		26-02-	Pinar Selek, coupable d'être sociologue	Frédéric Neyrat	20
28	LM	11			
LM 26/02		26-02-	Egyptiens, encore un effort!	Guy Sorman	20
29	LM	11			
LM 26/02		26-02-	Tokyo: cap à l'est	Philippe Pons	28
30	LM	11			
LM 23/12		23-12-	En Irak, un gouvernement et un peu d'espoir	X	1
1	LM	10			
LM 23/12		23-12-	Nokia, le legs et la maison de retraite	Olivier Truc	3
2	LM	10			
LM 23/12		23-12-	Le déclin de 'Nokialand'	Olivier Truc	3
3	LM	10			
LM 23/12		23-12-	"2010, l'une des trois années les plus dévastatrices"	Stéphane Foucart	4
4	LM	10			
LM 23/12		26-02-	Bruxelles évoque un 'service minimum' pour les aéroports	Jean-Michel Normand	4
5	LM	11			
LM 23/12		26-02-	Les éléphants africains de savane et de forêt forment-ils deux espèces distinctes?	Hervé Morin	4
6	LM	11			
LM 23/12		23-12-	M. Obama en position de force sur le traité Start	Corine Lesnes	6
7	LM	10			
LM 23/12		23-12-	Les divergences entre Nicolas Sarkozy et Barack Obama à propos d'un 'monde sans armes nucléaires'	Natalie Nougayrède	6
8	LM	10			
LM 23/12		23-12-	Regain de tension entre Israël et la bande de Gaza	Laurent Zecchini	6
9	LM	10			
LM 23/12		23-12-	Venezuela: l'octroi de pouvoirs spéciaux à Hugo Chavez inquiète l'opposition	Marie Delcas	7
10	LM	10			
LM 23/12	LM	26-02-	La croissance démographique au	X	7

11		11	plus bas depuis les années 1930 L'ancien dictateur Jorge Videla		
LM 23/12		26-02-	assume la responsabilité des crimes		
12	LM	11	politiques	X	7
LM 23/12		23-12-	Deuxième vague de manoeuvres		
13	LM	10	militaires	X	7
			Les violations des droits de l'homme		
LM 23/12		23-12-	n'ont pas été sanctionnées au		
14	LM	10	Honduras	Paulo Paranagua	7
LM 23/12		23-12-	Le gouvernement thaïlandais met fin		
15	LM	10	à l'état d'urgence	Bruno Philip	8
			Côte d'Ivoire: M. Gbagbo accentue		
LM 23/12		23-12-	la pression sur M. Ouattara et	Jean-Philippe	
16	LM	10	l'Onuci	Rémy	8
LM 23/12		26-02-	Le chanteur Tiken Jah Fakoly: 'Ne		
17	LM	11	pas rester les bras croisés'	Patrick Labesse	8
			En Hongrie, le gouvernement de		
LM 23/12		23-12-	M.Orban encadre strictement la		
18	LM	10	liberté de la presse	Joëlle Stolz	9
LM 23/12		23-12-			
19	LM	10	Paris et Berlin sont contre l'élargissement de Schengen		
LM 23/12		23-12-	Nouakchott: première capitale née	Isabelle	
20	LM	10	africaine	Mandraud	18
LM 23/12		23-12-	L'échec américain menace l'espoir		
21	LM	10	de paix au Proche-Orient	Laurent Zecchini	19
LM 23/12		26-02-		Jean-Pierre	
22	LM	11	Les Brésiliennes, loin derrière Dilma	Langellier	27
NRC		23-12-			
23/12 1	NRC	10	Kans op nieuwe start	X	2
NRC		23-12-	Obama leeft even op, maar is niet		
23/12 2	NRC	10	uit problemen	Juurd Eijvoogel	3
NRC		23-12-	Rusland stemt later over minder		
23/12 3	NRC	10	kernkoppen	X	3
NRC		23-12-	Bidden is beter dan porno kijken,		
23/12 4	NRC	10	vindt Muhammad	Elske Schouten	6
NRC		26-02-	Moslams willen af van verplicht		
23/12 5	NRC	11	kerstmutsje	X	6
NRC		23-12-			
23/12 6	NRC	10	Léonard: Kerk niet alleen schuldig	X	6
NRC		23-12-	Chinese vissers zij aan zij tegen		
23/12 7	NRC	10	kustwacht Zuid-Korea	X	6
NRC		23-12-	Kinderen schrijven echte		
23/12 8	NRC	10	wetenschap	X	6
NRC		23-12-			
23/12 9	NRC	10	Parlement Kenia: Strafhof koloniaal	X	6
NRC		26-02-	Internationale gemeenschap knijpt		
23/12 10	NRC	11	financiën Gbagbo af	Pauline Bax	6
NRC		23-12-			
23/12 11	NRC	10	Druk West-Afrika	X	6
NRC		23-12-	Bompakket in Rome bij Zwitserse		
23/12 12	NRC	10	ambasade	X	6
NRC		23-12-			
23/12 13	NRC	10	Congres stemt niet over Armenië	X	6
NRC		23-12-			
23/12 14	NRC	10	Activisten vrij na aanval elftal Togo	X	6
NRC		26-02-			
23/12 15	NRC	11	Iraakse generaal in Bagdad gedood	X	6

NRC		23-12-				
23/12 16	NRC	10	VN kritiseren raketten uit Gaza	X		6
NRC		23-12-	Israël: oorlog in Libanon is geen			
23/12 17	NRC	10	optie		Guus Valk	7
NRC		23-12-			Carolien	
23/12 18	NRC	10	Hezbollah wint steeds aan kracht		Roelants	7
NRC		23-12-				
23/12 19	NRC	10	Tweede staatsbezoek HU aan de VS	X		7
NRC		26-02-				
23/12 20	NRC	11	Krijgsheer belooft democratie		Koert Lindijer	7
NRC		23-12-	Europese kritiek op Hongaarse			
23/12 21	NRC	10	mediawet	X		7
DS 23/12		23-12-				
1	DS	10	Risico op burgeroorlog is reëel		Bart Beirlant	16
DS 23/12		23-12-				
2	DS	10	Charmant maar mahchtsbelust		Pauline Bax	16
DS 23/12		23-12-				
3	DS	10	Efficiënt maar buitenstaander		Pauline Bax	16
DS 23/12		26-02-	Oud-dictator Jorge Videla			
4	DS	11	veroordeeld tot levenslang	X		17
DS 23/12		23-12-				
5	DS	10	Obama straft Kinshasa	X		17
DS 23/12		23-12-				
6	DS	10	PVV wil verbod op Sharia4Holland	X		17
DS 23/12		23-12-				
7	DS	10	Geen kerstfestiviteiten	X		17
DS 23/12		23-12-				
8	DS	10	Latino's zijn grote winnaars		Frank Kools	18
DS 23/12		23-12-			Dominique	
9	DS	10	Eerste barsten in Britse regering		Minten	18
DS 23/12		23-12-	Wit-Rusland vervolgt			
10	DS	10	presidentskandidaten		Michel Krielaars	19
DS 23/12		23-12-	Senaat keurt kernwapenverdrag			
11	DS	10	met Rusland goed	X		19
DS 23/12		23-12-				
12	DS	10	Levenslang voor kruisboogkannibaal	X		19
DS 23/12		23-12-				
13	DS	10	Boer schiet 'truffeldief' dood	X		19
DS 23/12		23-12-				
14	DS	10	Elfstedenkoorts stijgt	X		19
DS 24/11		24-11-				
1	DS	10	De laatste stap voor een oorlog'		Corry Hancké	18
DS 24/11		24-11-				
2	DS	10	PVV wordt geen ledenpartij	X		19
DS 24/11		24-11-	Dalai lama wil politieke functies			
3	DS	10	opgeven	X		19
DS 24/11		24-11-				
4	DS	10	Sprookjeshuwelijk op 29 april	X		19
DS 24/11		24-11-				
5	DS	10	900 euro per dode	X		20
DS 24/11		24-11-	Nep-leider van Taliban bedot			
6	DS	10	Afhaanse regering	X		20
DS 24/11		24-11-				
7	DS	10	Grootste vervuiler	X		21
DS 24/11		24-11-				
8	DS	10	Geen executie	X		21
DS 24/11	DS	24-11-	Tijgers redden	X		21

9		10			
DS 24/11		24-11-			
10	DS	10	Nog weinig hoop	X	21
DS 24/11		24-11-	Vaart van aidspandemie is		
11	DS	10	gebroken'	X	21
DS 24/11		24-11-	Uitspraken van paus over condoom		
12	DS	10	gelden ook voor vrouwen	X	21
DS 24/11		24-11-	Sarkozy ligt opnieuw overhoop met		
13	DS	10	Franse media	X	21
FAZ		24-11-			
24/11 1	FAZ	10	Eine Provokation	Peter Sturm	1
FAZ		24-11-	Nord- und Südkorea drohen mit		
24/11 2	FAZ	10	weiteren Militarschlägen	X	1
FAZ		24-11-	375 Tote bei Massenpanik in Phnom		
24/11 3	FAZ	10	Penh	X	1
FAZ		24-11-	Will sich Pjôngjangs junger General	Petra Kolonko en	
24/11 4	FAZ	10	profilieren	Till Fährders	3
FAZ		24-11-			
24/11 5	FAZ	10	Petraeus dämpft Abzugshoffnungen	X	4
FAZ		24-11-	Rücktrittsforderungen gegen Cowen		
24/11 6	FAZ	10	aus eigener Partei	X	5
FAZ		24-11-			
24/11 7	FAZ	10	Der Zorn der Kleinunternehmer	Konrad Schuller	5
FAZ		24-11-			
24/11 8	FAZ	10	Weitere Vorwürfe gegen Sarkozy	X	5
FAZ		24-11-			
24/11 9	FAZ	10	EU droht Italien mit Bussgeld	X	5
FAZ		24-11-	Die neue Wiener Koalition streitet		
24/11 10	FAZ	10	über Ausländerpolitik	Reinhard Olt	5
FAZ		24-11-			
24/11 11	FAZ	10	Jacob führt UMP-Fraktion	X	5
FAZ		24-11-	Unep: Kohlendioxid-Ausstoss		
24/11 12	FAZ	10	stärker schenken	X	5
FAZ		24-11-			
24/11 13	FAZ	10	Gambia weist Irans Diplomaten aus	X	5
FAZ		24-11-		Hans-Christian	
24/11 14	FAZ	10	Mathe für die Orthodoxen	Rössler	7
FAZ		24-11-			
24/11 15	FAZ	10	Volksabstimmung über Golanabzug	X	7
FAZ		24-11-			
24/11 16	FAZ	10	Terroralarm in weissen Haus	X	7
FAZ		24-11-			
24/11 17	FAZ	10	Wilders bleibt der Einzige	X	7
FAZ		24-11-			
24/11 18	FAZ	10	PiS-Abtrünnige gründen Fraktion	X	7
FAZ		24-11-			
24/11 19	FAZ	10	Proteste gegen Rentenreform	X	7
FAZ		24-11-	Grossbritannien soll Wahlgesetz		
24/11 20	FAZ	10	ändern	X	7
FAZ		24-11-			
24/11 21	FAZ	10	Illegale Einwanderer erstickt	X	7
FAZ		24-11-			
24/11 22	FAZ	10	Ukraine führt 2012 die OSZE	X	7
FAZ		24-11-			
24/11 23	FAZ	10	Dalai Lama erwägt Rücktritt	X	7
FAZ		24-11-			
24/11 24	FAZ	10	Rebellen in Indien getötet	X	7

FAZ		24-11-				
24/11 25	FAZ	10	Piraten festgenommen	X		7
FAZ		24-11-				
24/11 26	FAZ	10	Somalische Jugendliche hingerichtet	X		7
FAZ		24-11-	Eine Barriere am Ende der Brücke			
24/11 27	FAZ	10	war ihr Verhängnis	X		9
FAZ		24-11-	Prinz William und Kate heiraten in			
24/11 28	FAZ	10	der Westminster-Abtei	X		9
FAZ		24-11-				
24/11 29	FAZ	10	Erfolge im Kampf gegen Aids	X		9
FAZ		24-11-	Kaninchenbekämpfer Frank Fenner			
24/11 30	FAZ	10	gestorben	X		9
FAZ		24-11-				
24/11 31	FAZ	10	Start-Stopper?		Matthias Rüb	10
FAZ		24-11-				
24/11 32	FAZ	10	Irische Krisen	X		10
FAZ		24-11-				
24/11 33	FAZ	10	Verhöhnt	X		10
FAZ		24-11-			Hans-Christian	
24/11 34	FAZ	10	Überholte Zweideutigkeit		Rössler	10
LM 24/11		24-11-				
1	LM	10	Femme sous protection		Sandrine Morel	3
LM 24/11		24-11-	"Contre le sida, il faut revoir le		Catherine	
2	LM	10	traitement de base"		Vincent	4
LM 24/11		24-11-	Explosion des infections en Europe			
3	LM	10	orientale et en Asie centrale	X		4
LM 24/11		24-11-	Climat: Pékin veut que Washington			
4	LM	10	pilote la négociation		Hervé Kempf	4
LM 24/11		24-11-	Une fête poulaire tourne à la			
5	LM	10	tragédie à Phnom Penh		Bruno Philip	5
LM 24/11		24-11-	Afghanistan: un désengagement en			
6	LM	10	trompe-l'oeil		Nathalie Guibert	6
LM 24/11		24-11-	A Kandahar, dans le centre de			
7	LM	10	détention géré par l'armée			
LM 24/11		24-11-	canadienne		Jacques Follorou	6
LM 24/11		24-11-	La Chine défie le Vatican en			
8	LM	10	désignant un nouvel évêque		Harold Thibault	6
LM 24/11		24-11-	La Corée du Nord bombarde une île			
9	LM	10	sud-coréenne en mer Jaune		Philippe Pons	8
LM 24/11		24-11-	Les chances de sauver les 29			
10	LM	10	mineurs disparus s'amenuisent	X		8
LM 24/11		24-11-	Des experts israéliens de la sécurité			
11	LM	10	jugent fragile le calme en			
LM 24/11		24-11-	Cisjordanie et à Gaza		Laurent Zecchini	8
LM 24/11		24-11-	L'Argentin Juan Mendez, le nouveau			
12	LM	10	rapporteur des Nations unies sur la			
LM 24/11		24-11-	torture, a lui-même subi des sévices		Paulo Paranagua	8
LM 24/11		24-11-	La crise financière a eu raison du			
13	LM	10	gouvernement irlandais, qui avance		Marion Van	
LM 24/11		24-11-	les élections en janvier		Renterghem	10
LM 24/11		24-11-	Portugal, Espagne: les marchés			
14	LM	10	anticipent déjà de prochains			
LM 24/11		24-11-	sauvetages		Claire Gatinois	10
LM 24/11		24-11-	La Grèce invitée à intensifier ses			
15	LM	10	efforts		Marie de Vergès	10
LM 24/11		24-11-				
16	LM	10	Service public, service précaire		Jérôme Fenoglio	21

LM 24/11 17	LM	24-11- 10	Faiblesses du dispositif anti-cholera à Haïti	Rony Brauman	23
LM 24/11 18	LM	24-11- 10	Pour une coopération franco- algérienne	Jean-Louis Guigou	23
LM 24/11 19	LM	24-11- 10	Tant qu'on a la santé	Sylvain Cypel	30
NRC 24/11 1	NRC	24-11- 10	De tijger is nog lang niet gered	X	1
NRC 24/11 2	NRC	24-11- 10	VS en Zuid-Korea voeren druk op	X	1
NRC 24/11 3	NRC	24-11- 10	Bezorgde Duitsers geloven nog in de euro	Joost Van Der Vaart	1
NRC 24/11 4	NRC	24-11- 10	België: houdt 9 man vast	X	3
NRC 24/11 5	NRC	24-11- 10	Slagkracht Belgen groter door expertise	X	3
NRC 24/11 6	NRC	24-11- 10	Terroristen willen in de krant komen	Hanneke Chin-A- Fo en Carolien Roelants	3
NRC 24/11 7	NRC	24-11- 10	Epidemie in Haïti groeit twee keer zo snel	X	6
NRC 24/11 8	NRC	24-11- 10	Welvaart baart omkoperij en hezucht	Wim Brummelman	6
NRC 24/11 9	NRC	24-11- 10	Ideeën paus over condooms gelden ook voor vrouwen	X	6
NRC 24/11 10	NRC	24-11- 10	Het gevaarlijke mysterie van Noord- Korea	Harry Meijer	6
NRC 24/11 11	NRC	24-11- 10	Zelfs protesteren lukt niet	Tita Ketelaar	6
NRC 24/11 12	NRC	24-11- 10	Zeventien doden bij aanslag in noode van Jemen	X	6
NRC 24/11 13	NRC	24-11- 10	Mijnwerkers omgekomen	X	6
NRC 24/11 14	NRC	24-11- 10	1.200 extra agenten in Rio tegen bendes	X	6
NRC 24/11 15	NRC	24-11- 10	Politie en kopten slaags in Caïro	X	6
NRC 24/11 16	NRC	24-11- 10	Syrië wijst nieuwe Israëlische wet af	X	6
NRC 24/11 17	NRC	24-11- 10	Gambia verbreekt banden met Iran	X	6
NRC 24/11 18	NRC	24-11- 10	Prins William trouwt 29 april	X	6
NRC 24/11 19	NRC	24-11- 10	Grote toename van geweld in Afghanistan	X	7
NRC 24/11 20	NRC	24-11- 10	Aidsremmers nekken uitvaartbranche	Peter Vermaas	7
NRC 24/11 21	NRC	24-11- 10	Protest in Kabul na stemuitslag	X	7
NRC 24/11 22	NRC	24-11- 10	Klimaatbeleid voldoet niet aan doel	X	7
NRC 24/11 23	NRC	24-11- 10	Nachtmerries van Israëlische soldaten in hitparade	Guus Valk	7
NRC 24/11 24	NRC	24-11- 10	Orgasmespotje moet kieslust opwekken	X	7
DS 22/03 1	DS	22-03- 11	Belgen vechten mee	X	1

DS 22/03 2	DS	22-03- 11	Odyssee	Tom Naegels	2
DS 22/03 3	DS	22-03- 11	Ook president Jemen wankelt	Judith Spiegel	2
DS 22/03 4	DS	22-03- 11	Poetin ziet gelijknissen met kruistocht	X	4
DS 22/03 5	DS	22-03- 11	Libisch leger trekt zich terug na luchtaanvallen'	X	4
DS 22/03 6	DS	22-03- 11	Grote crisis binnen NAVO-alliantie	X	4
DS 22/03 7	DS	22-03- 11	Ik denk dat special forces al in Libië zijn'	Dominique Minten	5
DS 22/03 8	DS	22-03- 11	Eerste F-16's hoefden niet te schieten	Yves Delepeleire	7
DS 22/03 9	DS	22-03- 11	VS voeren al 10 jaar oorlog	Evita Neefs	8
DS 22/03 10	DS	22-03- 11	Voor Turkije betekent Libië geld	Erdal Balci	9
DS 22/03 11	DS	22-03- 11	Coalitiegenoten hanteren verschillende namen	X	9
DS 22/03 12	DS	22-03- 11	Vluchtelingenstroom uit Libië al merkbaar afgenomen	X	10
DS 22/03 13	DS	22-03- 11	Extra sancties camoufleren onenigheid	X	10
DS 22/03 14	DS	22-03- 11	VN-resolutie zet licht niet op groen voor verwijdering Kadhafi	X	11
DS 22/03 15	DS	22-03- 11	Tepco bekent te slappe inspectie	X	18
DS 22/03 16	DS	22-03- 11	Toeristen kunnen zich laten testen op radioactiviteit	X	18
DS 22/03 17	DS	22-03- 11	Vijf jaar nodig om te herstellen	X	18
DS 22/03 18	DS	22-03- 11	Waar blijven de robots?	X	19
DS 22/03 19	DS	22-03- 11	Ouattara zegt militair succes te boeken	X	19
DS 22/03 20	DS	22-03- 11	Twee EU-parlementsleden weg wegens 'corruptie'	X	19
DS 22/03 21	DS	22-03- 11	Koning wijst Iran met de vinger voor onrust	X	19
DS 22/03 22	DS	22-03- 11	Oudste zwangere vrouw (63) bevalt van dochter	X	19
DS 22/03 23	DS	22-03- 11	Het laatste schot van het Kill Team	Corry Hancké	22-23
DS 22/03 24	DS	22-03- 11	Japan heeft niets meer, behalve hoop	Ryu Murakami	25
NRC 22/03 1	NRC	22-03- 11	Franse weigering hindert de NAVO	X	1
NRC 22/03 2	NRC	22-03- 11	Kamer: zwakke uitleg ove evacuatie	X	1
NRC 22/03 3	NRC	22-03- 11	Vele raadselen rond evacuatie	X	2
NRC 22/03 4	NRC	22-03- 11	Scherpe keuze van Knapen	X	2
NRC 22/03 5	NRC	22-03- 11	Besturing mlitaire coalitie hapert	Juurd Eijvoogel	3
NRC	NRC	22-03-	Geweld tussen Israël en Hamas laait	X	3

22/03 6		11 op			
NRC		22-03-	En opeens was Samsom op Twitter		
22/03 7	NRC	11	de deskundige over 'Fukushima'	Derk Stokmans	6-7
NRC		22-03-	Brokken horen bij de show van	Dirk	
22/03 8	NRC	11	Sarkozy	Vandenberghe	8
NRC		22-03-			
22/03 9	NRC	11	Libië zeggen en 'Irak' denken	Tita Ketelaar	8
NRC		22-03-			
22/03 10	NRC	11	Vredesduif vreest de Fransen	Bas Mesters	9
NRC		22-03-	Moraal-kampioen' let op		
22/03 11	NRC	11	zakenbelang	Bram Vermeulen	9
NRC		22-03-	De Middellandse Zee wordt		
22/03 12	NRC	11	strijdterrein binnen de NAVO	Petra De Koning	8-9
NRC		22-03-	China, India en Brazilië keren zich		
22/03 13	NRC	11	tegen interventie	X	10
NRC		22-03-	Ruzie Medvedev en Poetin over		
22/03 14	NRC	11	'kruistocht'	X	10
NRC		22-03-	Leraar Engels loopt nu met	Gert van	
22/03 15	NRC	11	kalasjnikov door de woestijn	Langendonck	10
NRC		22-03-	Er zijn veel gegadigden voor de		
22/03 16	NRC	11	macht in Jemen	Judith Spiegel	10
NRC		22-03-	Ex-president Israël 7 jaar in cel om		
22/03 17	NRC	11	verkrachting	X	11
NRC		22-03-			
22/03 18	NRC	11	Weer betogingen in zuiden van Syrië	X	11
NRC		22-03-	Opnieuw lid van Europees Parlement		
22/03 19	NRC	11	weg	X	11
NRC		22-03-	Al-Qaeda eist 90 mln voor 4 Franse		
22/03 20	NRC	11	gijzelaars	X	11
NRC		22-03-	President van Benin wint		
22/03 21	NRC	11	verkiezingen	X	11
NRC		22-03-			
22/03 22	NRC	11	Eerste kandidaat van Republieken	X	11
NRC		22-03-	Afghanistan nemen zeven gebieden		
22/03 23	NRC	11	over van NAVO	X	12
NRC		22-03-	Soldaten VS verdacht van doden		
22/03 24	NRC	11	voor de lol	X	12
NRC		22-03-	Jezelf trakteren bij de dure		
22/03 25	NRC	11	supermarkt is er niet meer bij	Tita Ketelaar	12-13
NRC		22-03-	Presidentieel paar scheidt om de		
22/03 26	NRC	11	macht	X	12
NRC		22-03-			
22/03 27	NRC	11	Gbagbo breidt zijn jeugdmilities uit	X	12
NRC		22-03-	Slaperig Macaé heeft nu		
22/03 28	NRC	11	grotestadsmisdadigers	Philip De Wit	13
NRC		22-03-		Robbert	
22/03 29	NRC	11	Onbekende onbekenden	Dijkgraaf	16
FAZ		22-03-	EU enig über Bareinlagen für		
22/03 1	FAZ	11	Krisenfonds	X	1
FAZ		22-03-			
22/03 2	FAZ	11	Bedenklich	Horst Bacia	1
FAZ		22-03-	Militärputsch im Jemen gegen den		
22/03 3	FAZ	11	Staatspräsidenten	X	1
FAZ		22-03-			
22/03 4	FAZ	11	Koalitionskräfte setzen Angriffe fort	X	1
FAZ		22-03-	Keine UMP-Empfehlung gegen Front		
22/03 5	FAZ	11	National	X	1

FAZ		22-03-	Einsatz in Fukushima zeitweise		
22/03 6	FAZ	11	unterbrochen	X	2
FAZ		22-03-			
22/03 7	FAZ	11	Streit über den 'Front National'	X	5
FAZ		22-03-			
22/03 8	FAZ	11	EU-Abgeordnete unter Verdacht	X	5
FAZ		22-03-			
22/03 9	FAZ	11	Lukaschenka antwortet der EU	X	5
FAZ		22-03-			
22/03 10	FAZ	11	Zalmay Khalizad 69	X	5
FAZ		22-03-			
22/03 11	FAZ	11	Palästinenser von Mossad entführt	X	5
FAZ		22-03-			
22/03 12	FAZ	11	Tote bei Unruhen in Pakistan	X	5
FAZ		22-03-			
22/03 13	FAZ	11	Migrantenstrom nach Lampedusa	X	5
FAZ		22-03-			
22/03 14	FAZ	11	Medwedjew entlässt Polizeichefs	X	5
FAZ		22-03-			
22/03 15	FAZ	11	Türkei stellt Nato-Beteiligung in Frage	X	6
FAZ		22-03-			
22/03 16	FAZ	11	Putin greift den Westen an	X	6
FAZ		22-03-			
22/03 17	FAZ	11	Republikaner: Gaddafi stürzen	X	6
FAZ		22-03-			
22/03 18	FAZ	11	Kakophonie Führung	Majid Sattar	7
FAZ		22-03-			
22/03 19	FAZ	11	Das eigentliche Ziel ist nicht vorgesehen	Nikolas Busse	7
FAZ		22-03-			
22/03 20	FAZ	11	Panzerwracks als Ausflugsziel	Kurt Pelda	7
FAZ		22-03-			
22/03 21	FAZ	11	Die internationale Koalition gegen Gaddafi: Neun Nato-Mitglieder und zwei Golfstaaten	X	7
FAZ		22-03-			
22/03 22	FAZ	11	Proteste in Syrien dauern an	X	8
FAZ		22-03-			
22/03 23	FAZ	11	Referendum in Ägypten erfolgreich	X	8
FAZ		22-03-			
22/03 24	FAZ	11	Jemens Präsident droht ein Staatsstreich	X	8
FAZ		22-03-			
22/03 25	FAZ	11	Putschist mit Zugang zu Dschihadisten	Rainer Herman	8
FAZ		22-03-			
22/03 26	FAZ	11	Striptease in der Kapelle der Universität	Leo Wieland	9
FAZ		22-03-			
22/03 27	FAZ	11	Kutschen und Oldtimer für die Prinzenhochzeit	X	9
FAZ		22-03-			
22/03 28	FAZ	11	Ich verstehe es, wenn man Tokio verlässt - wir aber bleibe hier'	X	9
FAZ		22-03-			
22/03 29	FAZ	11	Gesichtsverpflanzung in Amerika erfolgreich	X	9
LM 22/03 1	LM	22-03- 11	Les Japonais, peuple-providence	X	1
LM 22/03 2	LM	22-03- 11	Libye: l'homme qui a fait le printemps	Nicolas Bourcier	3
LM 22/03 3	LM	22-03- 11	Le massacre d'Abou Salim	X	3
LM 22/03 4	LM	22-03- 11	La pression s'accroît sur l'armée du colonel Kadhafi	X	4

LM 22/03		22-03-	Derrière la 'protection des civils', l'objectif inavoué d'un changement	Natalie	
5	LM	11	de régime	Nougayrède	4
LM 22/03		22-03-			
6	LM	11	Deuxième phase de bombardements	X	4
LM 22/03		22-03-	Une coalition de pays volontaires,	Natalie	
7	LM	11	aux countours encore mal définis	Nougayrède	6
LM 22/03		22-03-	Les pays africains sont divisés sur		
8	LM	11	l'opération militaire	Philippe Bernard	6
LM 22/03		22-03-	De la révolte à la guerre, la		
9	LM	11	trajectoire d'une rébellion	Rémy Ourdan	6
LM 22/03		22-03-	La Ligue arabe commence à prendre		
10	LM	11	ses distances	Gilles Paris	6
LM 22/03		22-03-	L'enterrement de masse n'aura pas		
11	LM	11	lieu à Trpilo'	Jérôme Delay	8
LM 22/03		22-03-	Des manifestations au Maroc pour	Isbaelle	
12	LM	11	un 'vrai changement'	Mandraud	8
LM 22/03		22-03-	En difficulté en France, Nicolas		
13	LM	11	Sarkozy endosse l'uniforme de chef de guerre	Arnaud Leparmentier	8
LM 22/03		22-03-	L'Egypte adopte une réforme		
14	LM	11	constitutionnelle	Cécile Hennion	8
LM 22/03		22-03-	L'isolement du président du Yémen		
15	LM	11	s'accroît après le massacre du 18 mars	François-Xavier- Trégan	9
LM 22/03		22-03-	Les Tibétains ne veulent pas laisser		
16	LM	11	partir le dalai-lama	Brice Pedroletti	9
LM 22/03		22-03-	Un vice-ministre menace les chefs		
17	LM	11	du Hamas	X	9
LM 22/03		22-03-	La Cour internationale de justice		
18	LM	11	examine le différend entre Athènes et Skopje	X	9
LM 22/03		22-03-	Au moins 24 morts dans l'explosion		
19	LM	11	d'une mine au Baloutchistan	X	9
LM 22/03		22-03-			
20	LM	11	Décodage	Laurent Zecchini	10
LM 22/03		22-03-	Palestiniennes et Israéliennes à		
21	LM	11	l'école de la désobéissance civile	X	10
LM 22/03		22-03-	Une décennie de rendez-vous		
22	LM	11	manqués avec la paix	Gilles Paris	11
LM 22/03		22-03-	Si Israël ne panique pas, il ya de		
23	LM	11	vraies opportunités'	X	11
LM 22/03		22-03-			
24	LM	11	Et la vie a basculé	Jérôme Fenoglio	12
LM 22/03		22-03-	La démantèlement de Fukushima		
25	LM	11	prendra des décennies	Hervé Morin	14
LM 22/03		22-03-	La contamination de l'eau et des		
26	LM	11	aliments crée une 'situation grave'		
LM 22/03		22-03-	selon l'OMS	Rémi Barroux	14
LM 22/03		22-03-	Partir ou rester, une épreuve pour		
27	LM	11	l'amitié entre la France et le Japon	Philippe Pons	14
LM 22/03		22-03-	La Corée du Sud se mobilise pour		
28	LM	11	venir en aide à son voisin japonais	Philippe Mesmer	15
LM 22/03		22-03-	Un impact limité sur l'économie		
29	LM	11	nippone	Alain Faujas	15
LM 22/03		22-03-	Terre de séismes, le Chili s'interroge	Christine	
30	LM	11	sur son parc nucléaire	Legrand	15

LM 22/03 31	LM	22-03- 11	La France va acheminer des vivres et du matériel dans la zone sinistrée	X	15
LM 22/03 32	LM	22-03- 11	antinucléaires réunies à Fessenheim, un millier à Paris	X	15
LM 22/03 33	LM	22-03- 11	Michelle Bachelet: 'La protection sociale doit devenir une prioriteité du G20'	Rémi Barroux	16
LM 22/03 34	LM	22-03- 11	Des initiatives exemplaires à reproduire dans les pays du Sud	X	16
LM 22/03 35	LM	22-03- 11	La mobilisation citoyenne de dizainnes de milliers de Chinois a permis de sauver les patanes de Nankin	Brice Pedroletti	16
LM 22/03 36	LM	22-03- 11	Abandon d'un projet de mine d'or controversé en Colombie	X	16
LM 22/03 37	LM	22-03- 11	Les Touareg de Kadhafi	Christophe Châtelot	24
LM 22/03 38	LM	22-03- 11	L'Inde achète des centrales clés en main	X	25
LM 22/03 39	LM	22-03- 11	La bataille pour l'emploi s'engage en Tunisie	Saïd Aïdi	26
LM 22/03 40	LM	22-03- 11	Otages en Afghanistan: sortir de la spirale de l'échec	X	26
LM 22/03 41	LM	22-03- 11	Sombres histoires de familles	Philippe Ridet	24
NRC 25/10 1	NRC	25-10- 10	EU-ministers geven Servië groen licht	X	1
NRC 25/10 2	NRC	25-10- 10	Irak nog gevaarlijker door huurling'	X	1
NRC 25/10 3	NRC	25-10- 10	VN vrezen in Haiti grootschalige uitbraak cholera	X	1
NRC 25/10 4	NRC	25-10- 10	Israël woedend wegens kritiek uit het Vaticaan	X	4
NRC 25/10 5	NRC	25-10- 10	Crisis om vuil escaleert	X	4
NRC 25/10 6	NRC	25-10- 10	Italianen maken uitje van dorpsmoorden	Bas Mesters	4
NRC 25/10 7	NRC	25-10- 10	VN vragen VS marteling te onderzoeken	X	5
NRC 25/10 8	NRC	25-10- 10	Iraanse rol bij geweld in Irak blijft schimmig	Juurd Eijvoogel	5
NRC 25/10 9	NRC	25-10- 10	Het doel is gerechtigheid'	Tita Ketelaar	5
NRC 25/10 10	NRC	25-10- 10	Racisme motief schutter in Malmö	X	5
NRC 25/10 11	NRC	25-10- 10	We moeten eerst af van de dictatuur in Egypte'	Mark Schenkel	5
NRC 25/10 12	NRC	25-10- 10	Teheran koopt invloed in Kabul'	X	5
NRC 25/10 13	NRC	25-10- 10	Asielbeleid EU in crisis door Griekenland	Marloes De Koning	6
NRC 25/10 14	NRC	25-10- 10	Meer leden Hogerhuis'	X	6
NRC 25/10 15	NRC	25-10- 10	Tibetaans verzet tegen Mandarijn	Oscar Garschagen	6
NRC	NRC	25-10-	Doden bij aanslag op soefi-tempel in	X	6

25/10 16		10	Pakistan		
NRC		25-10-			
25/10 17	NRC	10	Slovenië: eerste zwarte burgervader	X	6
NRC		25-10-			
25/10 18	NRC	10	Oppositie Tsjechië wint in Senaat	X	6
FAZ		25-10-			
25/10 1	FAZ	10	Die Cholera errieht Port-au-Prince	X	1
FAZ		25-10-		Gerald	
25/10 2	FAZ	10	Neue Welt	Braunberger	1
FAZ		25-10-	China, Brasilien und Indien		
25/10 3	FAZ	10	bekommen mehr Einfluss im IWF	X	1
FAZ		25-10-			
25/10 4	FAZ	10	Meister des Machterhalts	Leo Wieland	1
FAZ		25-10-	Wikileaks-Veröffentlichung verärgert		
25/10 5	FAZ	10	Amerika	X	2
FAZ		25-10-	Die Presse befreien: Die Plattform		
25/10 6	FAZ	10	Wikileaks und ihr Chef	X	2
FAZ		25-10-			
25/10 7	FAZ	10	Das G-20-Treffen in Südkorea	X	2
FAZ		25-10-			
25/10 8	FAZ	10	Salz in unverheilten Wunden	Rainer Hermann	2
FAZ		25-10-			
25/10 9	FAZ	10	Die Stunde des Marco Rubio	Matthias Rüb	3
FAZ		25-10-			
25/10 10	FAZ	10	Piraten kapen Flüssiggastanker	X	4
FAZ		25-10-	Immer mehr Franzosen für Ende der		
25/10 11	FAZ	10	Proteste	X	4
FAZ		25-10-	Bürgerbegehren gegen Türkei-		
25/10 12	FAZ	10	Beitritt'	X	4
FAZ		25-10-			
25/10 13	FAZ	10	Feier für Ungarisches Gymnasium	X	4
FAZ		25-10-			
25/10 14	FAZ	10	Wahl in Guinea verschoben	X	5
FAZ		25-10-			
25/10 15	FAZ	10	PLO droht Israel	X	5
FAZ		25-10-			
25/10 16	FAZ	10	Selbstmordanschlag in Dagestan	X	5
FAZ		25-10-	Chodorkowskij-Anwalt hofft auf		
25/10 17	FAZ	10	Milde	X	5
FAZ		25-10-			
25/10 18	FAZ	10	Moderate Schiiten Sieger in Bahrein	X	5
FAZ		25-10-			
25/10 19	FAZ	10	Zwangsamputation in Iran	X	5
			Neue Bedrohungen, neue		
FAZ		25-10-	Partnerschaften, neue		
25/10 20	FAZ	10	Vernetzungen'	Horst Bacia	5
FAZ		25-10-			
25/10 21	FAZ	10	Iran kauft Karzais Stabschef'	X	5
FAZ		25-10-			
25/10 22	FAZ	10	ODS verliert Senatswahlen	X	5
FAZ		25-10-	Steter Tropf gegen die Cholera in		
25/10 23	FAZ	10	Haiti	X	7
FAZ		25-10-	Taifun 'Megi' fegt durch China,		
25/10 24	FAZ	10	Zyklon 'Giri' trifft Birma	X	7
FAZ		25-10-	Wieder Massaker bei Jugendfeier in		
25/10 25	FAZ	10	Mexiko	X	7
FAZ	FAZ	25-10-	Christen, Juden, Muslime	Jörg Bremer	8

25/10 26		10				
FAZ		25-10-		Klaus-Dieter		
25/10 27	FAZ	10	Der Fall Europa(s)	Frankenberger		8
DS 25/10		25-10-	Irak-lekken zetten Obama onder			
1	DS	10	druk	X		1
DS 25/10		25-10-				
2	DS	10	Nieuwe ramp dreigt voor Haïti	X		2
DS 25/10		25-10-	Wikileaks toont grimmige			
3	DS	10	werkelijkheid	Manu Tassier		16-17
DS 25/10		25-10-	Vertrouwelijke verslagen vanaf het			
4	DS	10	terrein	X		16
DS 25/10		25-10-				
5	DS	10	Rebellen die zich overgaven gedood	X		17
DS 25/10		25-10-				
6	DS	10	Meesterklokkenluider	Maaïke Veen		17
DS 25/10		25-10-	Servië doet eerste stap naar EU-	Annelien De		
7	DS	10	toetreding	Greef		18
DS 25/10		25-10-	Racistische schutter zaait onrust in			
8	DS	10	Malmö	X		19
DS 25/10		25-10-		Stijntje		
9	DS	10	En nu even elders	Blankendaal		18
DS 25/10		25-10-	Regering stelt opening nieuwe			
10	DS	10	vuilnisbelt uit	X		19
DS 25/10		25-10-				
11	DS	10	Van olifanten en ezels	Evita Neefs		19
DS 25/10		25-10-	Feestje in Ciudad Juarez eindigt in			
12	DS	10	bloedbad	X		19
DS 25/10		25-10-				
13	DS	10	De jacht op Ratko Mladic	Lieven Sioen		20-21
FAZ		23-12-	Merkel kritisiert Ungarns			
23/12 1	FAZ	10	Mediengesetz	X		1
FAZ		23-12-	Durchbruch in Washington für			
23/12 2	FAZ	10	atomare Abrüstung	X		1
FAZ		23-12-	Rumänien empört über Berlin und			
23/12 3	FAZ	10	Paris	X		1
FAZ		23-12-				
23/12 4	FAZ	10	Von A bis P	Georg Paul Hefty		1
FAZ		23-12-				
23/12 5	FAZ	10	Rettung in Richtung Mitte	Matthias Rüb		2
FAZ		23-12-	Für Obama nur ein erster Schritt:			
23/12 6	FAZ	10	Der neue Start-Verdrag	X		2
FAZ		23-12-				
23/12 7	FAZ	10	Schlussplädoyer eines Diktators	Josef Oehrlein		2
FAZ		23-12-				
23/12 8	FAZ	10	Unzählige alte Rechnungen	Thomas Scheen		3
FAZ		23-12-	In Brüssel Kritik an ungarischem			
23/12 9	FAZ	10	Mediengesetz	X		4
FAZ		23-12-				
23/12 10	FAZ	10	UN-Vollversammlung kritisiert Iran	X		5
FAZ		23-12-				
23/12 11	FAZ	10	UN ächtet Verschwindenlassen	X		5
FAZ		23-12-				
23/12 12	FAZ	10	Indien testet Kurzstreckenrakete	X		5
FAZ		23-12-				
23/12 13	FAZ	10	König Abdullah aus Klinik entlassen	X		5
FAZ		23-12-				
23/12 14	FAZ	10	EU öffnet Handel mit Palästina	X		5

FAZ		23-12-				
23/12 15	FAZ	10	London weist russischen Spion aus	X		5
FAZ		23-12-				
23/12 16	FAZ	10	Weiter Internetpiraterie in Spanien	X		5
FAZ		23-12-				
23/12 17	FAZ	10	Putin und die Fussballfans		Michael Ludwig	5
FAZ		23-12-	Regierung in Prag übersteht			
23/12 18	FAZ	10	Misstrauensabstimmung	X		5
FAZ		23-12-	Christen im Irak sagen			
23/12 19	FAZ	10	Weihnachtsfeiern ab	X		5
FAZ		23-12-	Amerika: Vorerst keine Nordkorea-			
23/12 20	FAZ	10	Gespräche	X		5
FAZ		23-12-	Megrahis Freilassung unter Druck			
23/12 21	FAZ	10	Londons'	X		5
FAZ		23-12-				
23/12 22	FAZ	10	Bulgariens Spitzenspitzel		Michael Martens	5
FAZ		23-12-	Mexiko. Keine Beweise für			
23/12 23	FAZ	10	Massenentführung	X		5
FAZ		23-12-	Amerikas Bevölkerung wächst			
23/12 24	FAZ	10	langsamer	X		5
FAZ		23-12-	In der Türkei wirbt Santa Claus im			
23/12 25	FAZ	10	Einkaufszentrum		Michael Martens	7
FAZ		23-12-	In China wagt man den Schritt zum			
23/12 26	FAZ	10	Konsumismus		Till Fährnders	7
FAZ		23-12-	In Japan essen die Buddhisten			
23/12 27	FAZ	10	Weihnachtskuchen		Petra Kolonko	7
FAZ		23-12-	Dir Dicke' gut verteilt über ganz			
23/12 28	FAZ	10	Spanien	X		7
FAZ		23-12-	Strenge Rauchverbote in Spanien			
23/12 29	FAZ	10	vom 2. Januar	X		7
FAZ		23-12-			Robert B.	
23/12 30	FAZ	10	Alter Streit und neue Realität		Goldman	8
LM 25/12		25-10-				
1	LM	10	Perplexe Albion		Virginie Malingre	3
LM 25/12		25-10-				
2	LM	10	En Allemagne, un tel mouvement		Frédéric	
LM 25/12		25-10-	est difficilement imaginable		Lemaître	3
3	LM	10	Aux Etats-Unis, l'agriculture irriguée			
			est en sursis		Gaëlle Dupont	4
LM 25/12		25-10-	L'Autorité européenne de sécurité			
4	LM	10	des aliments reconduit sa			
LM 25/12		25-10-	présidente, mise en cause pour un			
5	LM	10	conflit d'intérêts		Hervé Kempf	4
LM 25/12		25-10-	Thaïlande: les 'chemises rouges'			
6	LM	10	étouffées par l'armée		Bruno Philip	6
LM 25/12		25-10-	En Israël, l'héritage politique			
7	LM	10	d'Yitzhak Rabin est de plus en plus			
LM 25/12		25-10-	contesté, quinze ans après son			
8	LM	10	assassinat		Laurent Zecchini	6
LM 25/12		25-10-	A Pahrump, les saisies immobilières			
9	LM	10	et le chômage se retournent contre			
LM 25/12		25-10-	M.Obama		Corine Lesnes	7
10	LM	10	Au Canada, la ville de Calgary élit			
			un maire musulman		Anne Pélouas	7
LM 25/12		25-10-	A Bahreïn, le chef de l'opposition			
11	LM	10	chitte veut se démarquer de l'Iran		Gilles Paris	7
LM 25/12		25-10-	En Italie, la gestion des ordures			
12	LM	10	provoque de nouveaux heurts près		Philippe Ridet	8

		de Naples			
LM 25/12		25-10-	Nouveau report du second tour de		
11	LM	10	l'élection présidentielle	X	8
LM 25/12		25-10-	Un rapport conclut au suicide de		
12	LM	10	l'ancien expert de l'ONU David Kelly	X	8
LM 25/12		25-10-	Un sous-marin nucléaire britannique		
13	LM	10	s'échoue	X	8
LM 25/12		25-10-	Nouvelle peine de 14 ans de prison		
14	LM	10	requise contre Mikhaïl Khodorkovski	X	8
LM 25/12		25-10-	Khartoum a arrêté des réfugiés du		
15	LM	10	Darfour après une visite	X	8
			d'émissaires de l'ONU dans la région		
			Selon l'ONU, le crime organisé est		
LM 25/12		25-10-	'une menace globale' pour la		
16	LM	10	stabilité internationale	Joëlle Stolz	8
LM 25/12		25-10-		Sylvie	
17	LM	10	Wikileaks: le dossier irakien	Kauffmann	15
LM 25/12		25-10-		Patrice Claude,	
18	LM	10	La guerre d'Irak, au jour le jour	Rémy Ourdan	16-17
LM 25/12		25-10-	La banalité du mal né d'une invasion		
19	LM	10	qui devait 'libérer' un pays	Patrice Claude	18
LM 25/12		25-10-	Le Pentagone face à l'embarras		
20	LM	10	d'une nouvelle série de fuites	Corine Lesnes	18
LM 25/12		25-10-	Julian Assange, hackeur, journaliste,		
21	LM	10	insaisissable	Yves Eudes	19
LM 25/12		25-10-	En quatre ans, Wikileaks a reçu des		
22	LM	10	millions de dossier secrets	X	19
LM 25/12		25-10-			
23	LM	10	Dissensions au sein de Wikileaks	X	19
LM 25/12		25-10-	Les tribulations d'un Australien en		
24	LM	10	Suède	Olivier Truc	19
LP 28/01		28-01-	Egypte: l'opposant numéro un		
1	LP	2011	rentre au pays	Nina Hubnet	7
LP 28/01		28-01-			
2	LP	2011	La journée de tous les dangers	X	7
LP 28/01		28-01-	Le Premier ministre reconduit, les		
3	LP	2011	cadres de Ben Ali écartés	X	8
LP 28/01		28-01-			
4	LP	2011	Mandela hospitalisé	X	8
LP 28/01		28-01-	Quirante-huit personnes ont été		
5	LP	2011	tuées et 121 blessées	X	8
LP 28/01		28-01-	Des milliers de Yéménites ont		
6	LP	2011	manifesté, hier	X	8
LP 28/01		28-01-			
7	LP	2011	Nouveaux ennuis pour Berlusconi	X	8
LP 28/01		28-01-	Les entreprises libérées d'un		
8	LP	2011	environnement mafieux	X	8
LP 28/01		28-01-	Les sites de deux multinationales		
9	LP	2011	piratés par un Français de 15 ans	Damien Delseny	14
LP 28/01		28-01-			
10	LP	2011	Anonymous: les vengeurs du Web	X	14
DT 28/01		28-01-	Grote overwinning voor kabinet		
1	DT	2011	Missie gaat door	X	1
DT 28/01		28-01-			
2	DT	2011	Egypte uit de gratie	Ronald Veerman	1
DT 28/01		28-01-			
3	DT	2011	Even paniek om Mandela	X	1

DT 28/01 4	DT	28-01- 2011	Aan de costa ...	Ronneke Van De r Genugten	2
DT 28/01 5	DT	28-01- 2011	Balkenende beroert Londense city	Stan Huyghens	4
DT 28/01 6	DT	28-01- 2011	Zoek de verschillen	X	13
DT 28/01 7	DT	28-01- 2011	Arabische onrust breidt verder uit	X	13
DT 28/01 8	DT	28-01- 2011	Rome	Maarten Van Alderen	13
DT 28/01 9	DT	28-01- 2011	Zorgen om Mandela	Joël Roerig	13
DT 28/01 10	DT	28-01- 2011	'Haiku Herman' populairste dichter	X	13
DT 28/01 11	DT	28-01- 2011	Oegandese homoactivist vermoord	X	13
DT 28/01 12	DT	28-01- 2011	VW Passat verlinkt moordenaar Mirco	X	13
DT 28/01 13	DT	28-01- 2011	Laat VS Moebarak vallen?	Frank van Vliet	13
HLN 28/01 1	HLN	28-01- 2011	Mandela met klaplong naar ziekenhuis	X	1
HLN 28/01 2	HLN	28-01- 2011	Hij loopt als een echte man	X	10
HLN 28/01 3	HLN	28-01- 2011	België opent ambassade in Afghanistan	X	10
HLN 28/01 4	HLN	28-01- 2011	Spanje trekt pensioensleeftijd op tot 67 jaar	X	11
HLN 28/01 5	HLN	28-01- 2011	Moslimes veruit snelst groeiende bevolkingsgroep	X	11
HLN 28/01 6	HLN	28-01- 2011	Péages worden 2,24% duurder in Frankrijk	X	11
HLN 28/01 7	HLN	28-01- 2011	Mc Donald's weigert jongeren in trainingspak	X	11
HLN 18/01 8	HLN	28-01- 2011	Lichaam van vaermist Duits jongetje teruggevonden	X	11
HLN 28/01 9	HLN	28-01- 2011	Brit word opa op zijn 29 ^{ste}	X	11
HLN 28/01 10	HLN	28-01- 2011	Paniek na klaplong Mandela	X	11
HLN 28/01 11	HLN	28-01- 2011	Russische islamist verdacht van aanslag op lucht	X	11
HLN 28/01 12	HLN	28-01- 2011	Nog een minderjarig meisje op feestjes Berlusconi	X	11
HLN 28/01 13	HLN	28-01- 2011	Nieuwe Chinese megastad telt 42 miljoen inwoners	X	12
HLN 28/01 14	HLN	28-01- 2011	Na de dictator, de chaos	Erwin Verhoeven	12
HLN 28/01 15	HLN	28-01- 2011	Gletsjers krimpen niet, maar groeien	X	12
HLN 28/01 16	HLN	28-01- 2011	Mijnramp in Colombia eist 21 doden	X	14
HLN 28/01 17	HLN	28-01- 2011	Vluchten afgelast door aswolk	X	14

BIJLAGE 2: Resultaten analyse

Tabel 1.1 Aandeel buitenlandberichtgeving De Standaard

Datum	Aantal pagina's buitenlandberichtgeving	Totaal aantal pagina's	Percentage buitenland
DS 28/01/2011	4	44	9
DS 26/01/2011	14	60	23
DS 23/12/2010	4	40	10
DS 24/11/2010	4	44	9
DS 22/03/2011	15	40	38
DS 25/20/2010	10	47	21

Tabel 1.2 Aandeel buitenlandberichtgeving NRC Handelsblad

Datum	Aantal pagin's buitenlandberichtgeving	Totaal aantal pagina's	Percentage buitenland
NRC 28/01/2011	5	18	28
NRC 26/03/2011	4	12	33
NRC 23/12/2010	2	22	9
NRC 24/11/2010	4	20	20
NRC 22/03/2011	9	24	38
NRC 25/10/2010	4	10	40
Gemiddelde buitenland			28

Tabel 1.3 Aandeel buitenlandberichtgeving Le Monde

Datum	Aantal pagin's buitenlandberichtgeving	Totaal aantal pagina's	Percentage buitenland
26-02- 11	6 12	26 28	23 43
23-12- 10	9	27	33
24-11- 10	9	30	30
22-03- 11	16	34	47
23-12- 10	11	28	39

Gemiddelde buitenland

35,83333333

Tabel 1.4 Aandeel buitenlandberichtgeving Frankfurter Allgemeine

Datum	Aantal pagina's buitenlandberichtgeving	Totaal aantal pagina's	Percentage buitenland
28-01-11	4	43	9
26-02-11	6	30	20
23-11-10	6	34	18
22-03-11	6	30	20
25-10-10	6	30	20
23-12-10	5	34	15
Gemiddelde buitenland			17

Tabel 2. Aandeel puur buitenlands nieuws

	Puur buitenlands nieuws	Gedomesticeerd buitenlands nieuws
DS	91%	9%
NRC	91%	9%
LM	83%	17%
FAZ	85%	15%

Tabel 3. Thematisch spectrum

	Hard nieuws	Soft nieuws	Sensationeel nieuws
DS	58%	22%	20%
NRC	68%	14%	18%
LM	70%	11%	19%
FAZ	65%	15%	20%

Tabel 4. Journalistieke teksthandeling

	Duiding	Opinie	Descriptief
DS	18%	3%	79%
NRC	18%	7%	75%
LM	25%	11%	64%
FAZ	15%	5%	80%

Tabel 5. Gemiddeld aantal bronnen per artikel

Gemiddeld aantal bronnen per artikel	
DS	2,41

NRC	2,59
LM	2,9
FAZ	2,17

Tabel 6. Auteur

s	Correspondent	Auteur	Anoniem
DS	14%	17%	69%
NRC	33%	13%	54%
LM	46%	30%	24%
FAZ	46%	14%	40%

Tabel 7. Inhoudelijk evenwicht

	Evenwicht	Geen evenwicht	Niet van toepassing
DS	79%	12%	9%
NRC	82%	9%	9%
LM	68%	12%	20%
FAZ	81%	11%	8%

Tabel 8.1 Geografisch spectrum De Standaard

Geografisch spectrum De Standaard

Uganda	1
Egypte	2
Tunesië	1
Jemen	3
Rusland	2
Irak	6
Griekenland	1
Frankrijk	4
Zuid-Afrika	1
Italië	2
Chili	1
Albanië	1
Denemarken	1
Burundi	1
Libië	14
Bahrein	2
Ierland	2
IJsland	1
Ivoorkust	5
Spanje	1
Argentinië	1
Congo	1
Nederland	5
VS	3
Groot-Britannië	4
Wit-Rusland	1
Noord-Korea	1
Tibet	1
Cambodja	1

Afghanistan	2
China	1
Iran	1
Wereld	3
Nieuw-Zeeland	1
Vaticaan	1
NAVO	1
Turkije	1
EU	4
Japan	5
Haiti	1
Zweden	1
Brazilië	1
Mexico	1
Servië	1

Tabel 8.2 Geografisch spectrum NRC Handelsblad

Geografisch spectrum

Uganda	1
Egypte	4
Tunesië	2
Irak	5
Frankrijk	5
Zuid-Afrika	3
Chili	1
Albanië	1
China	3
Iran	2
Rwanda	1
Duitsland	2
Botswana	1
Noord & Zuid-Korea	4
België	4
Libië	10
Indonesië	3
Rusland	3
Ivoorkust	4
VN	1
Midden-Oosten	4
VS	5
Groot-Brittannië	6
Kenia	1
Italië	4
Angola	1
Israël/Palestina	5
Libanon	1
Soedan	1
Hongarije	1
Wereld	3
EU	3
Haiti	2
India	1

Vaticaan	2
Jemen	2
Nieuw-Zeeland	1
Brazilië	2
Syrië	2
Gambia	1
Afghanistan	3
Spanje	1
Japan	2
Turkije	1
NAVO	1
Benin	1
Guatemala	1
Zweden	1
Griekenland	1
Pakistan	1
Slovenië	1
Tsjechië	1

Tabel 8.3 Geografisch spectrum Le Monde

Geografisch spectrum

Egypte	9
Tunesië	4
Rusland	4
VS	9
Cuba	2
Wereld	7
Haïti	2
Jemen	2
Niger	1
Afghanistan	4
China	4
België	1
Griekenland	2
Venezuela	2
Gabon	1
Libië	18
Spanje	2
EU	4
Japan	10
Turkije	2
Saoudi-Arabië	1
Kosovo	1
Groot-Britannië	4
Ierland	2
Albanië	1
Derde Wereld	2
Oekraïne	1
Midden-Oosten	1
Wereld	5
Duitsland	3
Irak	4

Finland	3
Europa	2
Israël (of conflict Israël/Palestina)	0
Argentinië	1
Zuid-Korea	2
Honduras	1
Thailand	2
Ivoorkust	2
Hongarije	1
Mauretanië	1
Brazilië	1
Cambodja	1
Korea	1
Nieuw-Zeeland	1
VN	1
Portugal	1
Algerije	1
Marokko	1
Tibet	1
Macedonië	1
Pakistan	1
Chili	1
Canda	1
India	1
Italië	2
Canada	1
Bahreïn	1
Guinea	1
Sudan	1
Zweden	1